

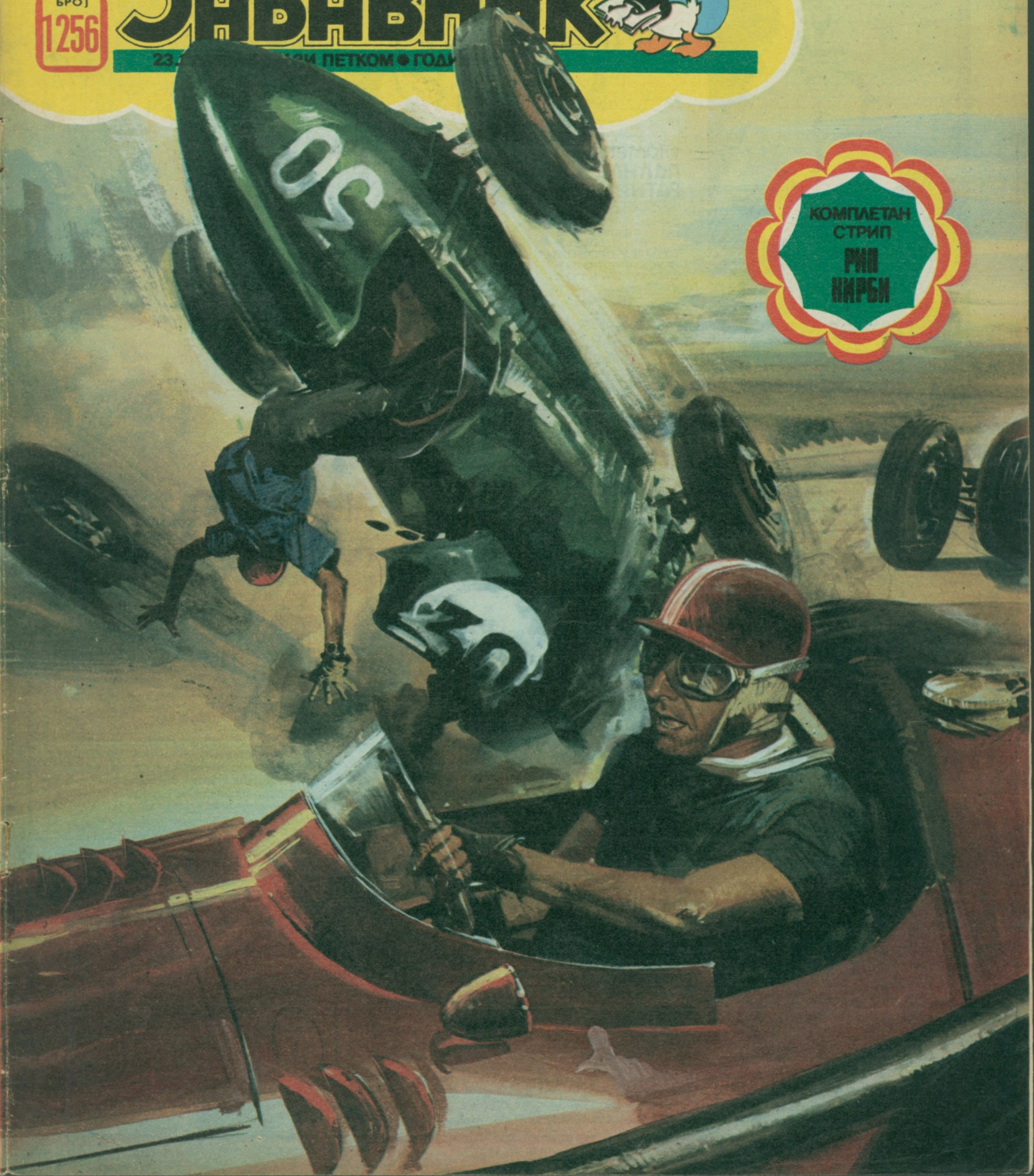
ПОЛИТИКИН

БРОЈ
1256

ЗАБАВНИК

23. ПЕТКОМ • ГОДИ

5
динара

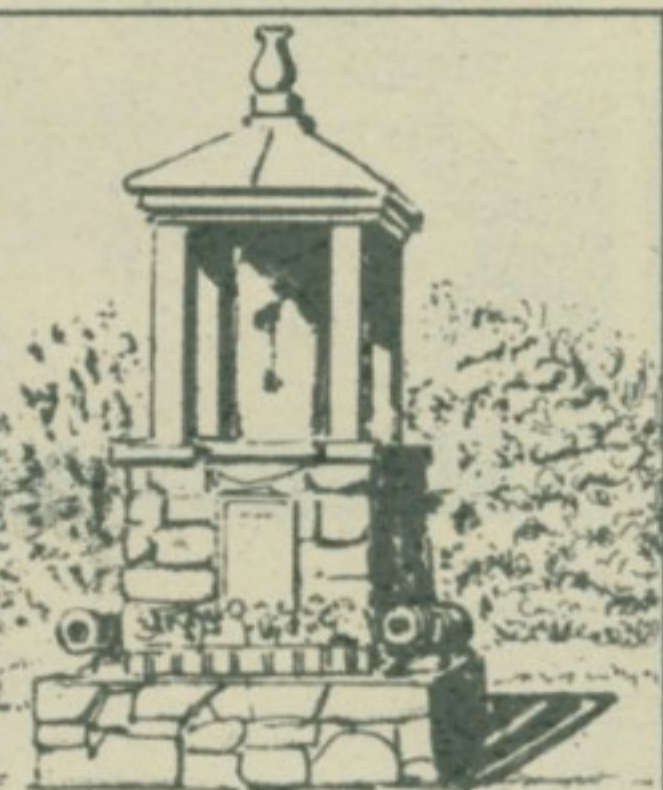

Директ Веровати или не!

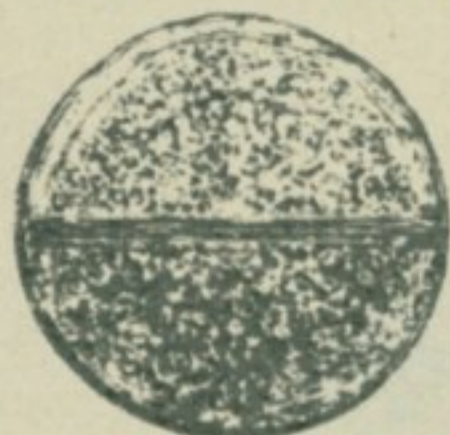
ОГРОМНИ ТАЛАСИ

ИЗАЗВАНИ ЕРУПЦИЈОМ ОБЛИЖЊЕГ ВУЛКАНА, ПОНЕЛИ СУ КУКУ МЛАДОГ ХОЛОУА ИЗ КАУАИЈА (ХАВАЈИ) ЗАЈЕДНО СА ЊИМ. МЛАДИК ЈЕ УСПЕО ДА ИЗ ЈЕДНОГ ЗИДА КУКЕ ИШЧУПА ДАСКУ И ДА СЕ НА ЊОЈ, НОШЕН ТАЛАСОМ ВИСОКИМ 15 МЕТАРА ВРАТИ НА ОБАЛУ!

СПОМЕНИК ПАЛИМ РАТНИЦИМА

У ЛАПЕНРАНТИ (ФИНСКА) У СТВАРИ ЈЕ ЈЕДАН МИЛОВОКАЗ КОЈИ СУ ПРОБИЛИ РУСКИ ТОПОВИ У РАТУ 1741. ГОД.

ЈЕДИНУ ОКРУГЛУ КЊИГУ НА СВЕТУ

ИЗРАДИО ЈЕ У 16. ВЕКУ КЊИГОВЕЗАЦ, КАСПАР МОЗЕР ЗА САКСОНСКИ ДВОР. КОРИЦЕ ОВЕ КЊИГЕ ОТВАРАЛЕ СУ СЕ ПО СРЕДИНИ.

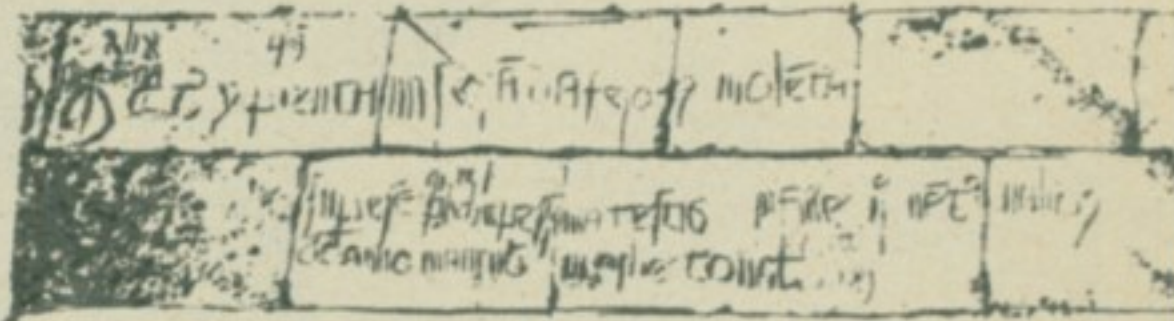
Карл Херц

БИО ЈЕ ЈЕДИНИ МАФИОНИЧАР КОМЕ ЈЕ БИЛО ДОЗВОЉЕНО ДА СВОЈЕ МАФИОНИЧАРСКЕ ТРИКОВЕ ИЗВЕДЕ У ЕНГЛЕСКОМ ПАРЛАМЕНТУ.

КУКЕ

СТАНОВНИКА ЗАПАДНОАФРИЧКИХ ОСТРВА БИСАГОС ПОДИГНУТЕ СУ ОКО ВЕЛИКОГ ДРВЕЋА ТАКО ДА СТАБЛА СЛУЖЕ КАО ГЛАВНИ ПОТПОРНИ СТУБОВИ, А ГРАНЕ И ЛИШЋЕ КАО КРОВ.

Натанс

УРЕЗАН НА ЗИДУ ЦРКВЕ У ЕШВЕЛУ (ЕНГЛЕСКА) ОПИСУЈЕ КУГУ КОЈА ЈЕ ОПУСТОШИЛА ЗЕМЉУ 626. ГОДИНЕ.

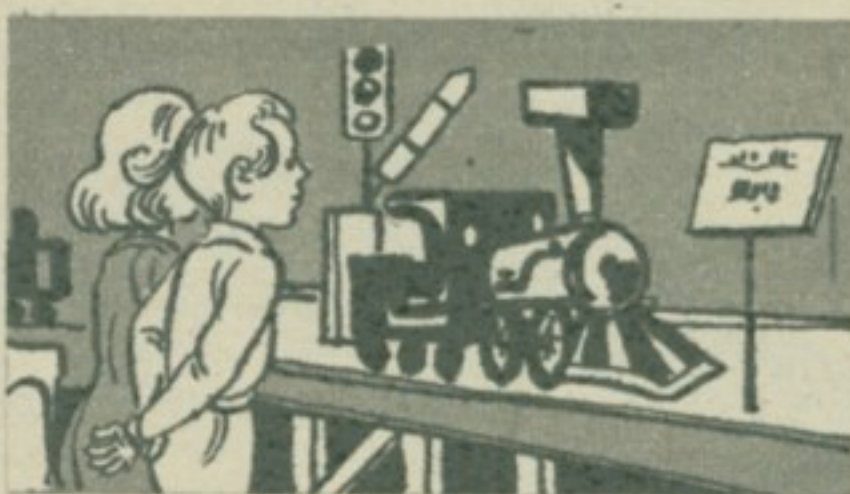
1256/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● латински израз »lupus in fabula« у буквалном преводу значи вук у причи, односно »ми о вуку а вук на врата« а употребљава се кад изненада наиђе неко о коме се баш разговарало.

● железнички музеј основан је 1950. године у Београду, као први технички музеј у нашој земљи. У њему се, између осталог, налазе макете старих локомотива и документација о првим железничким пругама у

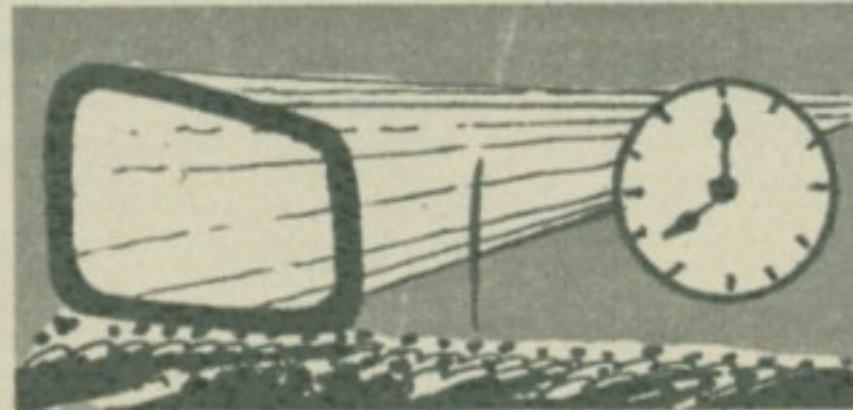

Југославији. У музеју се налази и збирка ваздушних кочница система Божић која је 1928. проглашена за најбољу у свету.

● сматра се да су за веслачки спорт знали још Египћани, пре око 2500 година. Ни Венецијанцима, пре неколико векова, овај спорт није био непознат. Прве трке веслача у новије време одржане су у Енглеској 1715. године. Трке је организовао на Темзи ирски глумац Томас Доget а повод му је било крунисање енглеског краља Џорџа I. Године 1829. одржан је први сусрет између студената универзитета Оксфорда и Кембриџа.

● за најдужи филм сматра се филм Јапанаца Масаки Кобајашија »Људска судбина«. Филм траје осам часова и педесет минута. Радња филма одвија се у Манџурији за време јапанске окупације у току другог светског рата. Филм је подељен у

три дела: Нема више велике љубави; Пут ка вечности; Војникова молитва. Треба напоменути да филм није прављен према познатом истоименом роману француског писца Андре Малроа, већ према роману јапанског писца Ј. Гамикаве.

● Абрахам Њуленд (1730—1807) благајник енглеске банке, осећао се толико одговорним за поверени му новац да је пуних 25 година, сваке ноћи, спавао у банци.

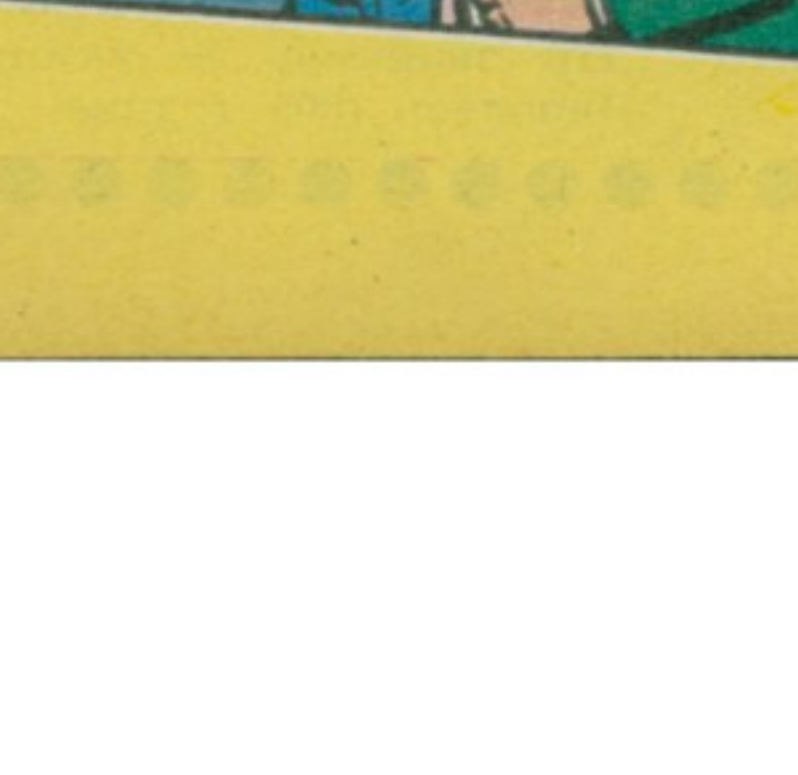
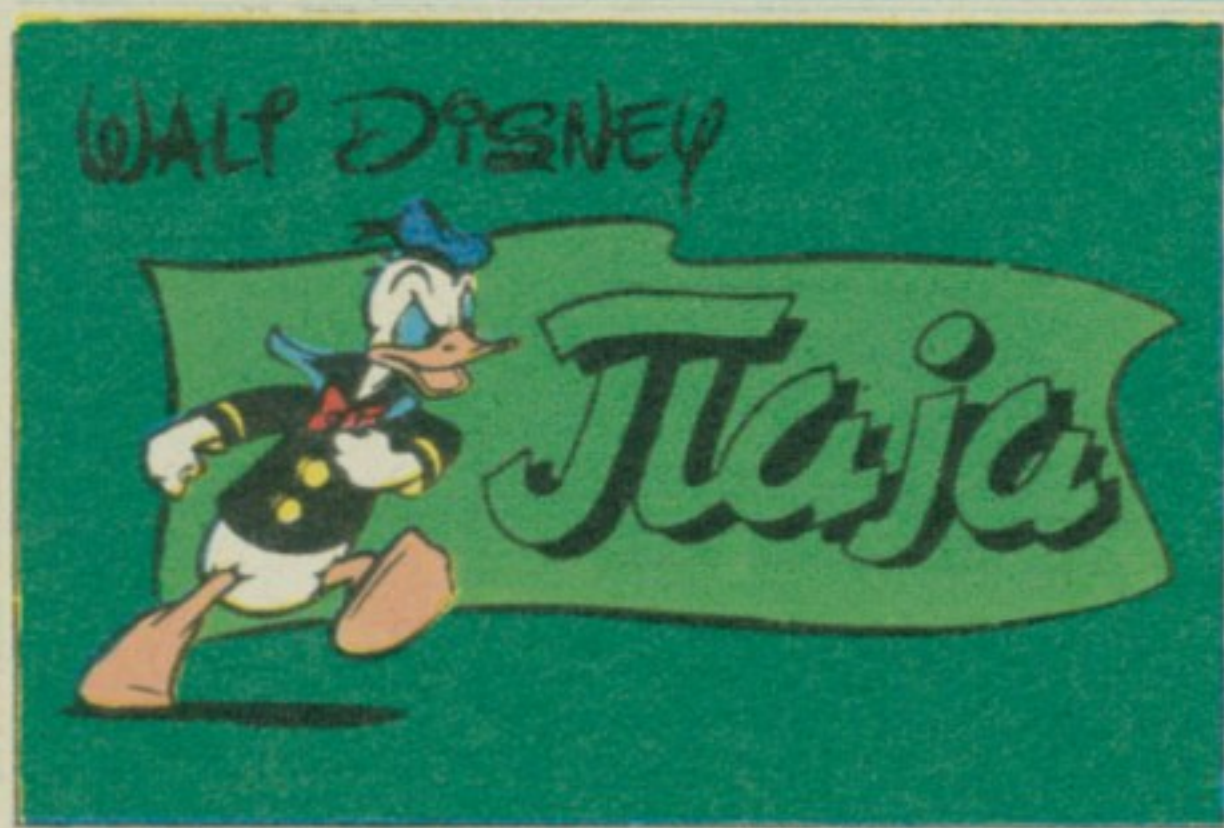
● француски краљ Луј XI и енглески Едуард IV срили су се 1475. године у Пикињију у Француској да би склопили савез. Међутим, како су један у другом имали премало поверења састанак се одржао у одаји преграђеној решетком.

● највећи глобус на свету налази се у Савани у САД. Ова лопта напуњена гасом има пречник од скоро педесет метара.

● од свих јела на свету највише је оних која се справљају од пиринча.

ВЕЛИКИ ШПИЈУНИ

ЈЕДНА ГА ЈЕ ВОЛЕЛА А ДРУГА ИЗДАЛА. АЛИ ПРИЧА О ЗОРГЕУ ЗАВРШАВА СЕ НЕКОЛИКО ГОДИНА ПОСЛЕ ЊЕГОВОГ ПОГУБЉЕЊА, КАДА ЈЕ ИГРАЧИЦА КИОМИ, ОЧИЈУ РАШИРЕНИХ ОД СТРАХА, БЕЖАЛА ПУСТОМ УЛИЦОМ ПРЕД ДВОЈИЦОМ МУШКАРАЦА.

Ако је велики мајстор шпијунског заната заиста мртав — она ће моћи да се „уда“ за њега — поми-сао довољно морбидна за сваког другог, али не и за заљубљену Јапанку. Зубар би извукао златне пломбе из његове вилице, а јувелир направио од њих венчани прстен који ће Ханако-сан носити целог живота. Док је клечала крај реке на суморном затворском гробљу и док су ашови радника мукло ударили о ковчег избацујући земљу, она се по ко зна који пут питала: да ли ће у сандуку заиста наћи кости Рихарда Зоргеа...?

КО ЈЕ У КОВЧЕГУ?

Смртна казна над једним од највећих совјетских шпијуна била је извршена у Јапану, у војном затвору Сугамо, пре неколико година, али Ханако-сан тек сада је успела да од јапанских власти добије дозволу за отварање гроба. На затворском гробљу бледи зраци сунца осветлили су дрвени сандук који су радници извукли из раке. И док су отварали поклопац жена је клечала склопљених руку и главе сагнуте као у молитви.

Рихард Зорге је погуб-

љен пет година раније, бар тако су тврдила званична документа. Према томе, у ковчегу ће Ханако-сан наћи само остатке човека кога је некад волела — његов скелет. Ако буде мали, гробари ће га поново заворити у сандук и закопати а она ће и даље веровати да можда Рихард Зорге никад није ни био погубљен. Ако скелет буде велики, пажљиво ће га испитати. Потражиће прелом на нози, озледе на вилици и златне зубе. Кад га препозна, њеног Зоргеа, онда ће га пренети на гробље у близини Токија где ће моћи редовно да га посећује...

Девет последњих година Зоргеовог живота Ханако-сан је провела поред великог шпијуна који је Совјетима и савезницима одао низ најважнијих немачких тајни. Радио је у Јапану и био интимни при-

јатељ великог броја немачких дипломата. Он је јавио да Јапан спрема напад на Перл Харбор који су држали Американци и британску базу у Сингапуру. Али му нико није веровао. Када је Зорге неде-

КРАЈ У ШАНГАЈУ

лама пре немачког напада на Совјетски Савез обавестио Стаљина о томе, совјетски вођа је пренебрегао то упозорење. Овако неповерење коштало је Совјете милион војника и омогући-

ло Хитлеру да стигне до Москве.

Ханако-сан се поносила својим Зоргеом а била је дубоко постиђена што је једна жена њеног нагода издала овог човека. Тако барем гласи једна од вер-

зија о хватању совјетског шпијуна о коме су већ и књиге написане, али вероватно цела истина није речена. Бар не о његовом интимном животу.

Рихард Зорге је готово свако вече проводио у ло-

КАЛЕНДАР ФРАНЦУСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

Одлуком Конвента од 24. новембра 1793. године у Француској је уведен републикански календар који се умногоме разликовао од дотадашњег календара, односно календара који се данас користи у великом делу света.

Према републиканском календару, година је подељена на 12 месеци, сваки месец имао је по 30 дана, тј. година је имала укупно 360 дана. Допуна до 365 дана направљена је тако што је додато још пет свечаних дана и то: дан врлине, дан генија, дан рада, дан уверења и дан награда. А свака чет-

врта година имала је још један дан — Дан револуције. Нова имена месецима дао је Фабре д'Еглантине, француски песник и члан Конвента, који је касније као присталица Дантона гиљотиниран.

Месеци су били подељени на јесење, зимске, про-

лећне и летње, а рачунање године почињало је 22. септембра када је наступала јесења равнодневица — еквиноцијо.

Јесењи:

— ВАНДМИЈЕР — први месец, од лат. vindemia — берба

— БРИМЕР — од la brume — магла
— ФРИМЕР — од le printemps — мраз, зима

Зимски:

— НИВОЗ — од лат. nivus — снажан, пун снега
— ПЛИВОЗ — од лат. pluvia — киша
— ВАНТОЗ — од лат. ventosus — ветровит, превртљив

Пролећни:

— ЖЕРМИНАЛ — од лат. germen — клица, изданак
— ФЛОРЕАЛ — од лат. florens — цветан, пун цвећа

— ФЕРИАЛ — од la prairie — ливада за сено, траву)

Летњи:

— МЕСИДОР — име од лат. messius — берба и грч. doron — дар
— МЕРМИДОР — од грч. ткерме — топлота и дорон — дар
— ФРИКТИДОР — од лат. fructus — плод, род и гр. doron — дар

Према овом календару, нова ера је почела 1. вандмијера прве године, односно 22. септембра 1792. године.

Републикански календар званично је укинуо Наполеон 1805. године.

калу Фуџи у Токију. Његове очи нису се скидале са мале Киоми, звезде кабарета. Али, мада је овај мајстор шпијунаже сваке ноћи гледао исту представу, играчица Киоми као да га није ни примећивала. Чудно! Јер она је веома желела да се упозна с њим. То је била њена дужност. Добра играчица истовремено је наступала у улози доброг агента јапанске контраобавештајне службе. А задатак који је добила гласио је: ухватити у замку најопаснијег шпијуна у Јапону — Рихарда Зоргеа.

ЦЕДУЉА У ЦЕПУ

Јапанска тајна служба је помишљала да је Зорге совјетски шпијун, али то никако није могла да докаже, тим пре што је радио за јапанске савезнике, Немце. Осим тога, Зорге је био интимни пријатељ немачког амбасадора и одржавао веома блиске везе са људима у јапанској влади. Кемпеи Таи, јапански контраобавештајна служба, сумњала је да многе највеће војне тајне стижу на сто јапанског цара тек пошто их је Зорге послао у Москву. Зато су га упорно и стрпљиво пратили, њега и све његове познанике и скупљали податке.

И док је једне ноћи посматрао малу Киоми како игра на подијуму Фуџи

клуба, примио је на цедуљи нове информације које је требало да пошаље у Москву. Ставио је цедуљу у џеп, испружио ноге испод стола и испио свој сакки. Знао је да исте ноћи мора да оде до куће на обали и пошаље радиограм. Не сме више да губи време око лепе Киоми која ни мало не мари за њега.

Али то вече свакако није било обично. Управо кад се спремао да пође, пришла му је јапанска играчица и замолила га, после краћег разговора за столом да је повезе кући. Зорге је оклевао. Знао је да га баш вечерас, због посла који је

морао да обави, ова девојка може увући у невољу, али је опасност била део његовог живота. Најзад, он развуче лице у осмех и рече на савршеном јапанском:

— Узмите своје ствари. Крећемо одмах.

ТЕЛЕФОН ТАЈНЕ ПОЛИЦИЈЕ

Зорге је возио брзо али не према стану лепе играчице. Кренуо је према обали и девојка-агент почела је да брине. Била је сигурна да је Зорге управо примио неку поруку, видела је кад је ставио у џеп и знала да ће је за један сат најкасније послати у Москву. Како да га спречи у томе? У једном тренутку приметила је да је Зорге извадио хартијцу из џепа и пустио да је ветар однесе далеко од кола.

Кисми се окренула према возачу и насмешила: да ли би био љубазан да стане крај прве телефонске говорнице? Она мора да се јави мајци да ће закаснити. Број који је позвала, док је Зорге чекао у колима, био је телефон Кемпеи Таи. Рекла им је место на коме треба да потраже папир избачен из кола, и напоменула да иду према Зоргеовој вили на обали мора.

И док је Киоми припремала вечеру у усамљеној кући на обали, Зорге се извинио за тренутак. Сео је у чамац и одвесао морем окупаним месечином до рибарског бродича на коме је совјетским агентима предао поруку за Москву. Био је октобар 1941. године и његов последњи шпијунски посао у животу.

ПУЦЊИ НА УЛИЦИ

Верна Ханако-сан никада га више није видела. Ништа није могла да учини да би спречила извршење смртне казне у новембру 1944. године, три године после хапшења, три године пуне испитивања и злостављања у јапанским затворима. У ствари, она није била сигурна ни да је Зорге заиста мртав и зато

МИНИ КВИЗ

1. Мегават је: електрична јединица, нидијско јело, стил у музици?
2. Како су називали беседнике у Хелади?
3. Француски физичар и природњак Реомир (1683—1757) конструисао је термометар подељен на 80 или 100 степени?
4. Роман „Вашар таштине“ написао је познати енглески романијер: Џон Голсворти, Чарлс Дикенс, Вилхелм Текери?
5. Чудовиште Минотаура убио је у критском лавиринту митолошки херој: Тезеј, Ахил, Одисеј.

ОДГОВОРИ:

1. Електрична јединица, милион пати, 2. Петор, 3. 80

ЦРТИЦЕ ИЗ ИСТОРИЈЕ

ПОТЕРА ЗА МЕХМЕДБАШИЋЕМ

Мухамед Мехмедбаша био је, поред Гаврила Принципа, један од учесника у сарајевском атентату на Франца Фердинанда 1914. године. Бежећи испред потере, пребацио се у Црну Гору, али је аустроугарска обавештајна служба ускоро сазнала да се он налази у Никшићу. Бечки министар спољних послова захтевао је од црногорске владе да Мехмедбаша изручи на основу конвенције о предаји злочинца. Пламенац, министар спољних послова на Цетињу одговорио је да је Мехмедбаша ухватио у Никшићу, да је у затвору признао суделовање у атентату, али да је 14. јула „успео да побегне“. Пламенац је навео да је његова влада издала „строге наредбе“ да се Мехмедбаша „ухвати“, али „ако га ухвати“ нема намеру да га преда Аустријанцима, већ ће му судити црногорски суд.

Како је Беч стално инсистирао на хапшењу Мехмедбаша, црногорска влада је морала да расписује потерницу за „одбеглим“ атентатором, па је чак организовала „потере“ у никшићкој области. Куће су претресане, извођене рације, само да би се на моћну Аустро-Угарску оставио утисак да Црна Гора не сноси кривицу за бекство Мехмедбаша из затвора.

За то време, Мухамед Мехмедбаша се налазио у Даниловграду, скривен у кући Николе Велашевића. Трагање аустроугарских агената и доушника по Црној Гори за једним од учесника сарајевског атентата остало је безуспешно. Бечка обавештајна служба, све до распада монархије, није сазнала да иза овог бекства стоји црногорска влада нити где се крије Мехмедбаша.

је сада клечала крај отвореног сандука и испитивала огроман мушки костур. Да, скелет очигледно није припадао Јапанцу. Врат је био преломљен, што је значило да је човек био обешен. Године надања, али и сумње биле су за њом. То су заиста остаци Рихарда Зоргеа.

На гробљу крај Токија, где је поново сахрањен један од највећих шпијуна у историји човечанства, одржана је мала скромна церемонија. Леп црни мермерни споменик, на коме је уклесан део легенде о Рихарду Зоргеу, стоји данас међу кипарисима. Ханако-сан редовно посећује његов гроб. Она и даље воли успомену на човека који је после смрти проглашен за хероја Совјетског Савеза, она је у спомен на њега чак написала и књигу.

Али, ту није крај приче о Рихарду Зоргеу и две жене: о једној која га је

волела и о другој која га је издала.

Рат је давно прошао и у једном ноћном локалу у шангајској луци играчица по имену Киоми побегла је са подијума не завршивши своју тачку. Очију раширених од страха бежала је пустом улицом слушајући за собом журне кораке двојице мушкараца које је запазила у локалу док је играла. Није могла да им побегне. У мирној ноћи зачули су се пучњи и неколико тренутака касније су у улици сливнику пронашли тело играчице Киоми, жене која је издала Рихарда Зоргеа.

Података нема о њеним убицама, али су сви склонили да верују да је, после голико година, Рихард Зорге најзад освећен.

Наша експедиција на Хималајима

МАКАЛУ, ПРЕДАЋЕШ СЕ!

МИКРОФОНИ У ХРАМУ — У близини града Дарана, у једном храму одржавала се миса. Сазнавши за нашу експедицију свештеници су јој се обратили преко микрофона и пожелели успех.

ТОВАР ОД 7 ТОНА — У Дарану су експедицију сачекали носачи који потичу из племена Раја. А до базе и табора, терет тежак око 7 тона, који се састојао од 4.000 метара канапа (100 метара ужета тешко је око 4 килограма а на Хималајима ће иза њих заувек остати 3.000 метара), бомби с кисеоником, ципела, шатора... носили су висински носачи из племена Шерпеса. Чак су и жене стављале на леђа терет тежак око 30 килограма.

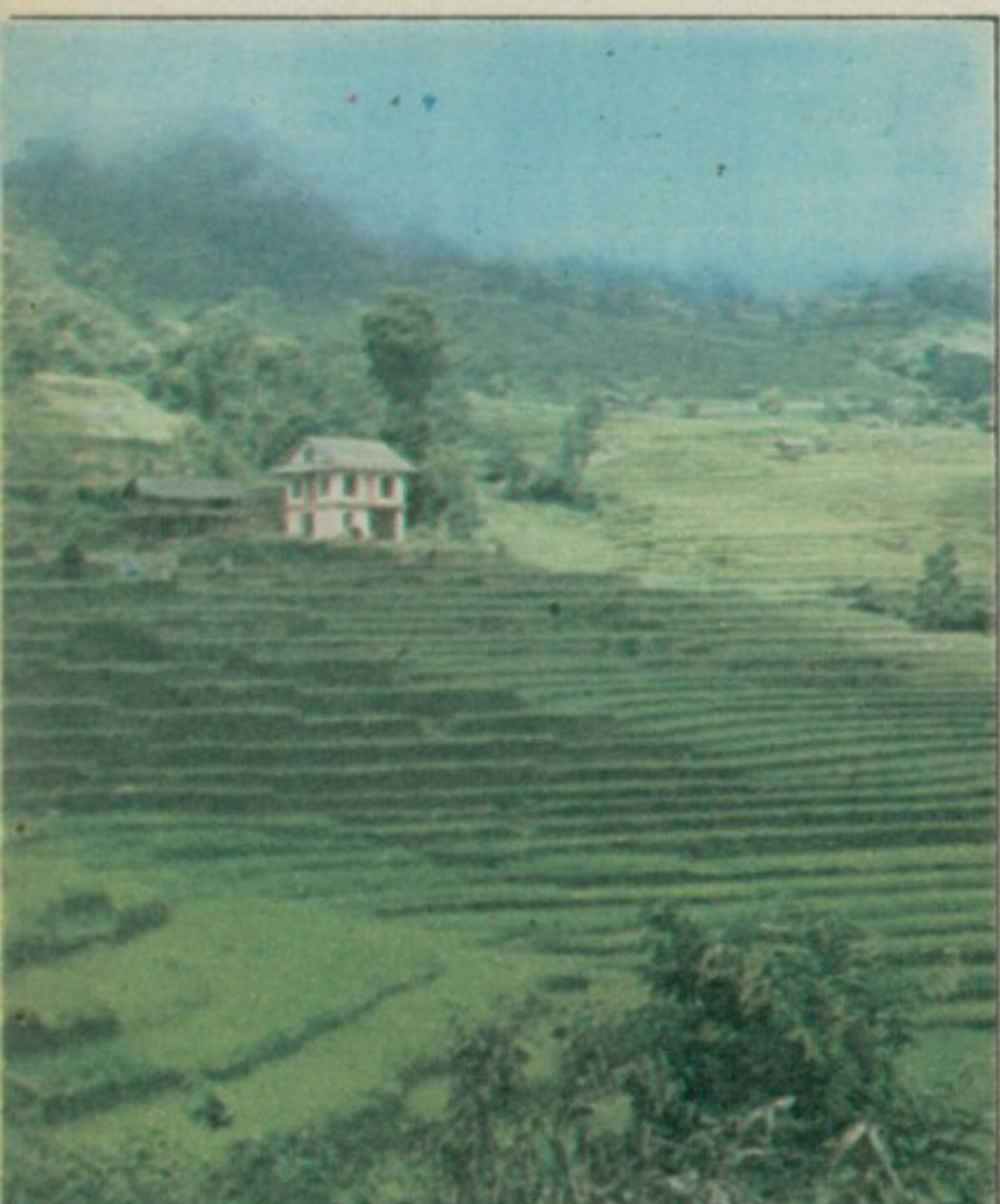
НАЈКЕ ПРОВЕРАВА — Сваког дана, пред вече, после исцрпљујућег пешачења кроз прашуму, подизан је логор, обично на некој заравни. Тада је шерпески вођа — најке прозивао сваког носача, проверавао и записивао да ли је стигла сва опрема за коју су били задужени.

... И БРВНА — У близини базе налазила се брза, ледничка река која се морала прелазити и неколико пута дневно. У почетку, алпинисти су газили кроз њу, а затим су се досетили: на њеном суженом делу поставили су балван преко којег се морало пузити.

ВРУЋИНА У СНЕГУ — Иако је ноћу на Хималајима температура често и минус 30 степени, преко дана је понекад веома вруће. Тако су се Радован Ридл, ТВ-сниматељ, Нејд Заплотник и Јанез Злончар мало „раскомитили“ када су се из табора 5 вратили у базу.

ПИРИНЧАНЕ ТЕРАСЕ — Пут до Хималаја водио је кроз терасасте непалске равнице засејане пиринчем. Наводњавање ових поља не представља тешкоћу, јер се вода сама слива са околних брда и плави их.

ОДМОР ПОД ПИПАЛОМ — Температура је дању често прелазила и 40 степени. Зато је свима добро дошао одмор у хладовини циновског дрвета „пипал“. После кратког окрепљења експедиција је настављала кроз прашуму препуну звери, змија и — пијавица. Оне су представљале праву напаст, проналазили су их свуда, под оделима, у ципелама, по лицу, рукама.

ПИЋЕ ЗА ГОСТЕ — Девојчица је пожелела да угости Југословене. Зато је пред њима спремила „чанг“, алкохолно пиће слично пиву које се прави од једне врсте проса.

ПОД ЦИЉЕМ — Најзад, 18 дана од када је кренула из Љубљане, експедиција је стигла до реке Арун, близу Макалуа, и на обали подигла логор. Тих дана киша је непрестано падала јер је био крај монсонског периода и река нагло надохла.

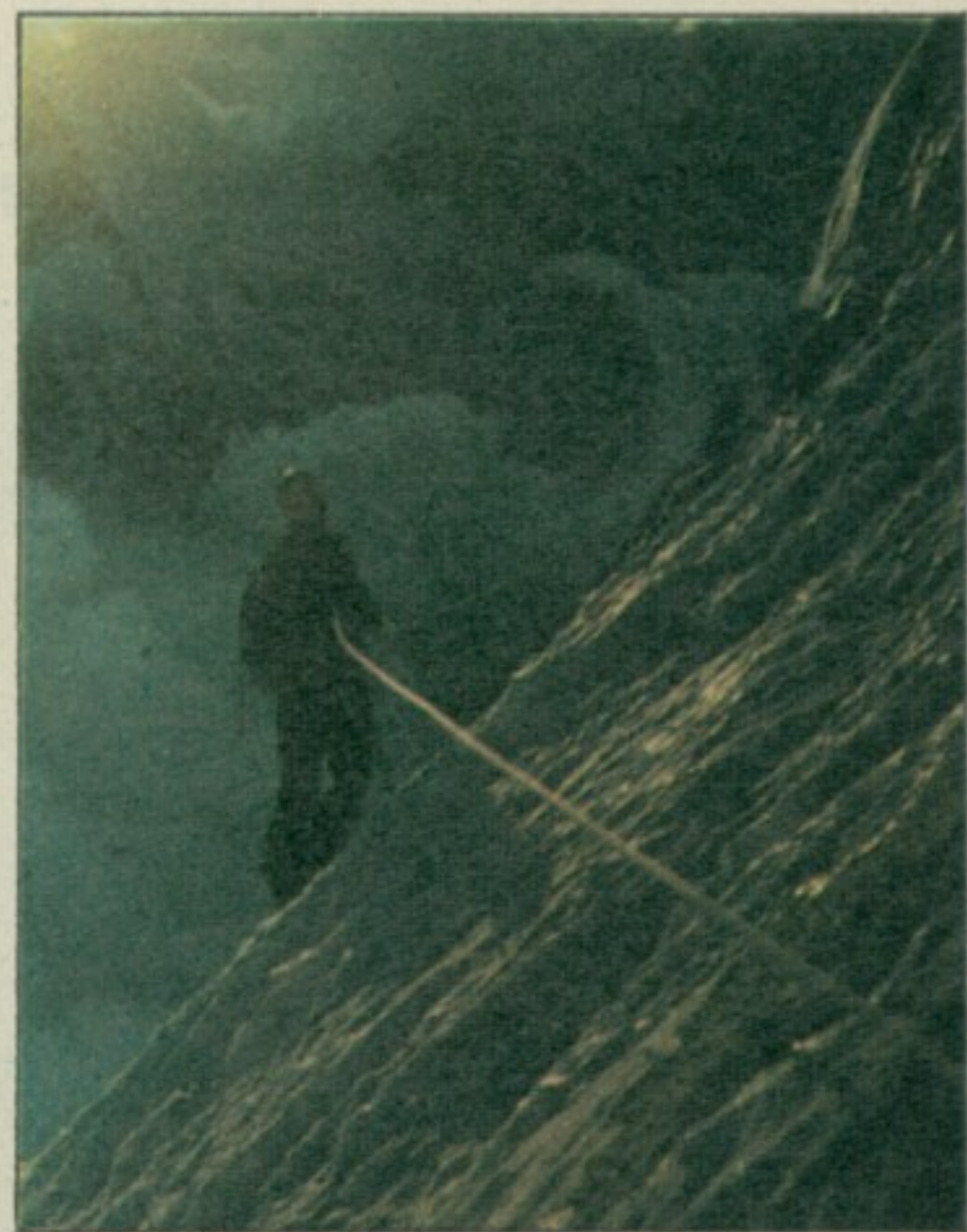
ПРЕКО ВИСЕЋЕГ МОСТА... — На путу према месту које је одређено за базу експедиција је прелазила и преко оваквих мостова. Често је била потребна и акробатска вештина да би се прешло на другу страну кањона или реке, поготову ако су мостови направљени само од две лијане.

БЕЗ МАСКЕ С КИСЕОНИКОМ — Чак и на висини од 8.000 метара Зоран Бешлин није ставио маску јер се 45 дана постепено навикавао на висину.

СЛОБОДНО ПОПОДНЕ — Слободно поподне се обично користило за писање дневника и писама, мењање филмова у фото-апаратима... Зоран је морао да поправља магнетофон који се покварио. Преко радио-апарата слушали су музику, нарочито из станице Бангладеш коју су најлакше „хватали“.

ЧОВЕК ПТИЦА — Наши алпинисти су изабрали најтежи прилаз врху — са јужне, готово вертикалне стране. Он се сада зове — Југословенски гробен. Чланови експедиције, њих 21, одржали су реч коју су дали на поласку — Макалу је побеђен!

УЖЕТОМ ДО НЕБА

Сеодео сам у рути коју сам успео да направим у залеђеном снегу испод једне стене. Повремено сам скидао рукавице, хукао у укочене прсте лудо верујући да ће ме тај умртвљени дах макар мало загрејати и трљао лице које ми је вероватно било потпуно модро од хладноће. Зурио сам у мрак, напрезао очи већ обневиделе иако нисам знао шта бих желео да угледам. Смрзавао сам се и кочио, јечао, нештајао...

Око мене све је изгледало нестварно. Свуда је владала невероватна тишина, чак ни звуке у себи нисам наслућивао, као да ми се сва крв угрушала, па тако густа није могла да ми покреће срце.

У овим кратким тренуцима када сам долазио свести примећивао сам у даљини оштре врхове о које се пре ламала месечина. Подсетили су ме на мој Триглав и оно брдо у близини Љубљане на којем сам, у почетку невешто, учио како се помоћу клинова и ужета пење уз планину. Зашто овде нема успињача. Свашта ми је падало на памет.

Изненада, до мене је допрла нека чудна музика која ме је потпуно разбудила, попут оне коју сам двадесетак дана раније чуо у једном храму недалеко од града Дарана у Непалу. Звучи, саткани од прапораца и звончића, ковитлали су се

Осећао сам замор у свом делу тела, али био сам решен — попећу се на врх!

ДВАДЕСЕТ ШЕСТОГОДИШЊИ ЗОРАН БЕШЛИН — ОД ВРХА МАКАЛУА, ЈЕДНОГ ОД НАЈВИШИХ НА СВЕТУ, ДЕЛИЛО ГА ЈЕ САМО 15 МЕТАРА!

око мене и одједном — нестали.

Да ли све то сањам? Зар се заиста налазим на висини којом лети „боинг“ или „ДЦ-9“, а ипак на земљи? Био сам петнаестак метара пред циљем, под самим врхом Макалуа, на Хималајима, високим 8.481 метар, без довољно снаге и — кисеоника.

СВЕТСКИ РЕКОРД

У лето 1975. године објављен је конкурс за експедицију која ће на јесен кренути на Хималаје да би освојила Макалу, пети по ве-

НАЛАЗИО СЕ НА ВИСИНИ КОЈОМ ЛЕТИ »БОИНГ« ИЛИ »ДЦ-9«, НА ОКОМИТОЈ СТЕНИ ПОКРИВЕНОЈ СНЕГОМ И ЛЕДОМ, КАДА ГА ЈЕ СНАГА ПОТПУНО ИЗДАЛА.

личини врх на свету. Међу најбољима, а било нас је двадесет и један, налазио сам се и ја.

На пут смо кренули 11. августа авионом из Љубљане у Делхи а потом возом до непалске границе. Недалеко одатле, у малом

могле да се огреју, скувају чај и преноће.

По подне 6. октобра Стане Белак и Марјан Манфреда постали су први Југословени који су се попели на Макалу. Тада је двадесет седмогодишњи Манфреда поставио јединствен светски ре-

желео да послушам. Сунце је још било високо на небу а мени је преостало само 300 метара до врха.

Сат и по касније угледао сам Јанеза како се враћа са врха. Позвао ме је да и ја сиђем у табор 5. Иако ми је боца с кисеоником била готово празна, одбио сам и наставио да пузим уз оштру стену. Све теже сам дишао, осећао сам замор у сваком делу тела. Јак ветар ме је бацао у страну. Али, био сам решен — попећу се на врх!

Преостало ми је још само 50 метара. И баш тада ми је нестало кисеоника. Не, нисам се уплашио да ћу умрети, иако ми је срце ударило као лудо а ноге отежале, као да су од олова. Чим је сунце зашло, постао је несносно хладно а ја сам се и даље пењао. Назад ми је преостало само 15 метара...

А онда сам стао, нисам могао даље. Пао сам у једно удубљење...

Осећао сам како се полако смрзавам. Ипак, нисам се уплашио, трудио сам се да не заспим. Једном мора да сване, говорио сам гласно.

У бунилу сам дочекао јутро, а онда сам полако почео да се спуштам. Тек 100 метара ниже сетио сам се да имам токи-воки. Позвао сам базу и прво што сам упитао било је: — Има ли поште за мене?

РЕЗЕРВАЦИЈА ЗА ВРХ

Када експедиција жели да освоји неки планински врх, прво мора да га — резервише. Зато подноси молбу влади у чијој се држави налази та планина а она је потом разматра и одређује термин када експедиција може да крене. Само две екипе годишње могу да крену, и то пре или после монсонских киша. Тако је Монт Еверест „распродат“ за следећих неколико година а Макалу је био „слободан“ само у јесен 1975. године. За то успињање на овај врх дуго преко 8000 метара, плаћа се непалској влади 800 долара.

1954. година — Французи су пошли на Макалу али нису успели да га освоје због јаког ветра који је непрестано дувао.

1955. година — Кренула је још већа француска експедиција која је открила приступ врху са северозападне стране.

1970. година — Са исте стране два Јапаница су стигла до врха.

1971. година — Од три Француза двојица су успела да се попну на врх.

1972. година — Југословенска експедиција пошла је на Макалу, али због лошег времена није успела да га освоји.

1973. година — Аустријска експедиција пошла је путем којим су годину дана раније кренули Југословени. Стигла је на висину од 7400 метара а Рајнолд Менсер, један од најбољих светских алпиниста, није могао да поверује да су се Југословени у претходном покушају успели на висину од 8100 метара.

1974. година — Међународна експедиција у којој се налазио и Југословен Матија Малежић стигла је на висину од 7800 метара.

1975. година — Осам чланова југословенске експедиције попело се на Макалу са јужне, најнеприступачније стране која је скоро потпуно вертикална.

граду Дарану, сачекало нас је 300 носача који су следећих дана, путем дугим преко 200 километара, преко брзака, и кроз прашуму, по врућини од 40 степени или леденој киши, носили заједно са нама алпинистичку опрему тешку око 7 тона.

Петог септембра, осамнаестог дана пешачења, стигли смо до једне заравни на Хималајима где смо подигли мали логор. Ту смо направили план нашег успињања до врха и поделили се у пет екипа. Требало је да се свака група наизменично пење према врху и да на већим висинама остаје 5—6 дана а затим се поново враћа у ову базу која се налазила на висини од 4950 метара. То нам је било неопходно, не само ради одмора већ и да бисмо се привикли на висинску разлику, недостатак кисеоника и ниску температуру. Зато смо до висине од 8.000 метара направили пет табора где су екипе после напорног пењања

корд — на тако велику висину успео се без маске с кисеоником. Своју боцу дао је старијем другу Белаку јер се његова била поквирила.

До 10. октобра још четворица алпиниста успела су се на врх. Тога дана тридесетогодишњи Јанез Должан и ја налазили смо се у табору 5, на висини од 8000 метара.

ИМА ЛИ ПОШТЕ?

Целе те ноћи нисам могао да спавам. Чим је свануло, Јанез је кренуо уз залеђену литицу а нешто касније, око 7 сати, пошао сам и ја.

Око 13 часова, токи-вокијем сам позвао базу и друговима саопштио да добро напредујем али ми се чини да боца са кисеоником испушта гас. Саветовали су ме да се одмах вратим, док је још дан. Нисам

Читав дан двадесет шестогодишњи Зоран Бешлин спуштао се до табора 5. А када је најзад стигао у базу, његови другови су безуспешно покушавали да му врате крв у беживотна, одрвенела стопала. И поред несносних болова и температуре од 40 степени, наредник осам дана он је са осталим члановима експедиције пешачио до Тум лингара, најближег града у којем постоји аеродром.

У новембру, у Клиничком центру у Љубљани, Зорану су одсечена оба стопала. Али, он ипак каже: — И даље ћу планинарити.

Б. Јереминћ

DIK
BROWNE

ХОТАР СТРАШНИ

ЧУДОВИШТЕ ИЗ ЛОХ НЕСА

ИАКО БРИТАНСКЕ ВЛАСТИ НЕ ВЕРУЈУ У ПОСТОЈАЊЕ ЈЕЗЕРСКЕ НЕМАНИ, ИПАК ЈЕ ДОНЕТ ЗАКОН КОЈИ ЗАБРАЊУЈЕ ЛОВЦИМА ДА ЈЕ УПЕЦАЈУ, УХВАТЕ ИЛИ УБИЈУ!

Лох Нес, највеће језеро у Шкотској и даље чува тајну. Од памтивека, када су становници овог краја први пут посумњали да се испод мирне површине воде крије необично чудовиште, па све до данас нико није поднео довољно чврсте доказе који би могли да разуме сумњалице.

ШТА ЈЕ НЕСИ?

Чудовиште је названо „Неси“, рекло би се из мишљења оних који верују да нечега има у језеру потпуно разликују: једни тврде да је то подморница, други — праисторијско биће, а трећи чак да је ваздушни брод неке непознате планете. Занимљиво је, међутим, да већина научника заинтересована за тајну Лох Неса сматра да у његовим дубинама заиста живи можда цела породица необичних бића.

Језеро је дуго 39 киломе-

тара, просечне ширине 2 километра а дубине 250 метара. Његове тамне воде свакако да крију неку тајну јер за последњих 45 година начињено је превише фотографија тајанствених објеката или бића која се померају из језера да би све могло бити превара доко-них или злонамерних људи.

„Неси“ је чак била 1959. године снимљена филмском камером, а филм су, квадрат по квадрат, испитали стручњаци за авио-фотографију Британског краљевског ваздухопловства. У области целулоидне траке за њих свакако нема тајни. Њихов закључак гласио је: предмет на површини воде није ни брод ни подморница, „што оставља места за закључак да је вероватно живо биће“. Стручњаци мисле да је „Неси“ пливала брзином од око 15 километара на час, да је дугачка 30 метара, широка готово 2 метра, а висока више од 1,5 метара.

Поводом овог налаза војних стручњака, лорд Ша-клетон, британски министар за ваздушну одбрану, рекао

је следеће:

— Некада нисам веровао у чудовиште из Лох Неса, али сада сам збуњен. Тешко би могао да оповргнем тврдњу изнету у извештају.

ПЛАШИ СЕ БУКЕ

Од марта до октобра сваке године стотине радозналаца оловују на обалама овог језера у нади да ће угледати чудовиште кроз сочива својих догледа или телескопских камера. Ако је вероватно овим занесеницима, „Неси“ се сваки час појављује на површини језера, па ипак, јасна, чиста, добро изострена фотографија још није начињена.

И у давној прошлости људи су, живећи у околини језера, сматрали да се неко необично биће крије у његовим дубинама. Прва забелешка о чудовишту потиче из 565 године н.е. када је свети Колумба, опат од Јоне, „гласно наредио немани да се врати у дубине из

којих је дошла“. „Неси“ је то и учинила веома послушно и од тада су многи запажали да се водено биће плаши буке.

У последње време трагања су предузета уз помоћ најсавршенијих справа. Први сонари нису били поуздани јер су хватали објекте од стрмих подводних литица језера Лох Нес. Али у лето 1968. године, када је опробана нова врста овог апарата, усањена на Универзитету у Бирмингему, научници су открили нешто веома необично. Истражујући језерске дубине запазили су да се под водом креће неко велико тело!

Пре кратког времена група америчких истраживача из Бостона успела је да под водом камерама снимим немани из Лох Неса. Бар тако тврди шеф екипе, Роберт Рајнс. Он је изјавио да фотографије начињене у дубинама језера још нису потпуно проучене, али да стручњаци мисле, на основу досадашњег рада на изучавању филмског материјала, да „нечег има у Лох Несу“.

А британски природњак Питер Скот тврди да је на једном снимку видео пераја каква данас не постоје у животињском свету.

ЈЕГУЉА ИЛИ РЕПТИЛ

Најомиленија теорија истраживача Лох Неса гласи: „Неси“ је нека врста огром-

Посејали стакло по иг

Спортисти радници, полиција, а понајвише чувари игралишта у Енглеској муче необичну муку: нико од њих не зна како да стане на пут „дивљацима“ који, пред најважније мечеве, уништавају спортске тере-

не покушавајући да омету такмичења. Пре неколико година у граду Халифаксу, на пример, једна „банда“ малолетника посејала је током ноћи стакленим срцем игралиште за рагби. Сутрадан, непосредно пред почетак

Када су њејнаесџи љуџ хулијани најали један фудбалски клуб, ујрава је морала да ја — расџусџи!

утакмице, крило из матичног клуба, Деја Рајнер, приметно је делове поразбијаних боца у трави. Обатима су се рширила „устрелце“ и прочешљала цео терен. Утакмица је почела сат касније, али су зато играчи могли мирне душе да обарају противнике у траву, без страха од озледе.

У Њумаркету су непозната лица на исти начин покушала да омету коњске трке посејавши стакло по стази па чак и у коњушницама. У Ливерпулу, 1967. године, једанест дана пре почетка великог такмичења у стиплчезу, три групе хулигана су истовремено напаале стадион Ејнтри. Прва је поразбијала сва стакла и

прозоре, уништила ограду од жице и руинирала купатилу, друга разорила сигналне уређаје, а трећа прџкопала стазу.

Па ипак, штага је у рекордном року била отклоњена и трка је могла да се одржи.

И у Вимблдоу 1961. године хулигани су покушавали да омету тениски шампионат тиме што су употребили неку веома јаку киселину да би уништили чувени терен на коме рекете укрштају најчувенији спортисти света.

Радозналци данима логорују на обали језера у нади да ће угледати чувено чудовиште.

ног рентиала са дугим вратом из породице плезиосауруса који су туђали земљином површином пре више од 100 милиона година. Како је овај плезиосаурус, односно његови преци из језера, преживео ледено доба — теорија не објашњава.

Мање романтична теорија гласи да чудовиште из Лох Неса у ствари није ништа друго до обична, али циновска јегуља какве океа-

нографи повремено хватају у великим морским дубинама.

Најчудније од свега је, међутим, што су британске власти, иако званично побијају сваку тврдњу о постојању неког живот бића у овом шкотском језеру, ипак 1934. године донеле закон по којем ловци не смеју да упецају, ухвате или убију чудовиште звано „Неси“!

М. Ш.

ралишту

Срећом учинили су то сувише рано, па су чувари подигли стаклену кућицу изнад оштећеног места да би штету отклонили.

Али четири године касније, када су хулигани и петнаести пут напали терене фудбалског клуба у граду Базилдон у Есексу, управа је морала да се преда и — распусти клуб! Они су наизма, наоружани секирама упали у клупску зграду, намештај претворили у иверје за потпалу, зидове, подове и прозоре потпуно демолирали и најзад се изгубили али не пре но што су целу зграду испрскали масном бојом.

Иначе, најчешћа мета рушитеља су травнати терени за голф којима, као што је познато, Енглеска не оскудева. Уобичајени методи хулигана су вожања спидвеј мотоциклима по трави, при чему експери на гумама копају бразде

по тлу, ископавају бусене ашовима или поливају траве бензином који би за тим запалили.

Пре неколико година непозната лица су уништила терен за голф у Пилт дауну, у енглеској покрајини Сасекс, где је бивши енглески премијер Харолд Макмилан имао обичај да одигра по коју партију голфа. Они су сада хлоратом, снажним хемикалијом која уништава биљке, испрскали 18 ливада у дужини од 6 километара. Полиција је била убеђена да су то учинили сељаци који се већ 26 година свете клубу јер су, до његовог оснивања, слободно напасали стоку на том терену. Они су у почетку скоро сваке ноћи долазили на игралиште за голф, сипали уље и креозот по трави, прекопавали бусење и крали моторне косилице.

М. Р.

ВЕЛИКИ СТРАХ

РАЦЕ, ИЗГОРЕЋУ!

Кад год сам се играо, невоље су се просто лепиле за мене.

Школски распусти су ми увек били мелем за душу. Лепо је кад нема часова, стрепњи за оцне, учења и родитељских прекора због добијене тројке. Чини ми се да ми тада и душа лети оним гајом на периферији Сарајева у чијој близини станујем са родитељима и сестром.

А тај гај, заиста право је царство за играње. Чим сунце одскочи, ми, декурлија, већ смо у њему. Разуме се, без Раце, његовог брата Тацета, Милекса и мене друштво се досађује јер смо нас четворица „стручњаци“ да измислимо неку нову игру. Али шта то вреди кад нико од сарајевске деце није у игри малероз нији од мене. Које ме све невоље нису сналазиле!

два дрвета! — дао је нови предлог. — Не вреди да седимо!

Прихватили смо и прионосно на посао. Ваљда да не изневерим традицију, и овог пута сам се повредио. Посекао сам прсте и огребао бедро. Чекао сам да крв сама стане. Узалуд! Скокнуо сам до куће и на рану ставио неко средство за заустављање крварења и брже-боље шмугнуо напоље. Ипак, док сам излазио, мајка ме је приметила и покушала да задржи позивом на ручак. Није ми било до јела; наш логор, кућица од старих дасака, картона и лима од празних конзерви, морао је бити завршен.

Другове сам нашао у једној увалици окупљене око неке флаше, до-

је још мало течности, али... из флаше је букнуо огроман пламен.

Пре почетка овог експеримента Таце и Милекс су се склонили у страну али ја нисам! Желећи да све видим, чукао сам поред Рацета. У тренутку када је флаша букнула, Раце се препао, бацио пламену буктињу према мени и побегао десетак метара одатле.

Флаша ме је погодила право у чело. Шпиритус ми се разлио по глави и десној нози. Са њим се ширила и ватра. Гореле су ми обрве, коса, нога!...

Вриштао сам и дозивао у помоћ. Рукама сам ударао по глави, нози, па опет по глави!... Настојао сам да стресем са себе напаст која ме је прождирала.

— Раце, изгорећу! — понављао сам престрављено.

— Лежи на земљу! Ваљај се! — викали су другови немоћни да ми по-

Вриштао сам и дозивао у помоћ, али помоћи није било.

Ломио сам ногу, угануо руку, био погођен у главу дијаболом из туђе ваздушне пушке, ломио стакло на наочарима и шта све још не!

Једног јулског дана 1973. године, нас четворица смо седели на трави у гају и размишљали шта би могло да нас размрда. Ништа нам није падало на памет. Додуше, Раце је нешто предложио, али се тиме није прославио: идеја није била нова!

— Хајдете да бар правимо „логор“ између она

пола напуњене безбојном течношћу. Узео сам бсцу у руке. На њеној налепници је писало: шпиритус.

— Да га запалимо! — јавио се Таце. — Баш да видимо шта ће бити!

Предлог је био примамљив. Раце је скинуо поклопац са флаше, удио у њега шпиритус и запалио. Течност је букнула, али пошто је било мало, пламен је почео да јењава. Да би га појачао, Раце је принео флашу поклопцу. Желео је да доли-

могну јер нико од њих није смео да ми приђе.

Бацио сам се на земљу и ваљао се по њој као помаханитао. Најзад сам угасио пламен и упутио се кући посрћући. Отац ме је одмах одвео у болницу. Из ње сам изашао сав у завојима. Плакао сам јер ме је болело. Плакале су и мајка и сестра, али од среће што сам остао жив.

Един Чолић,
Вишњик 3,
Сарајево
(Хонорар: 150 дина.)

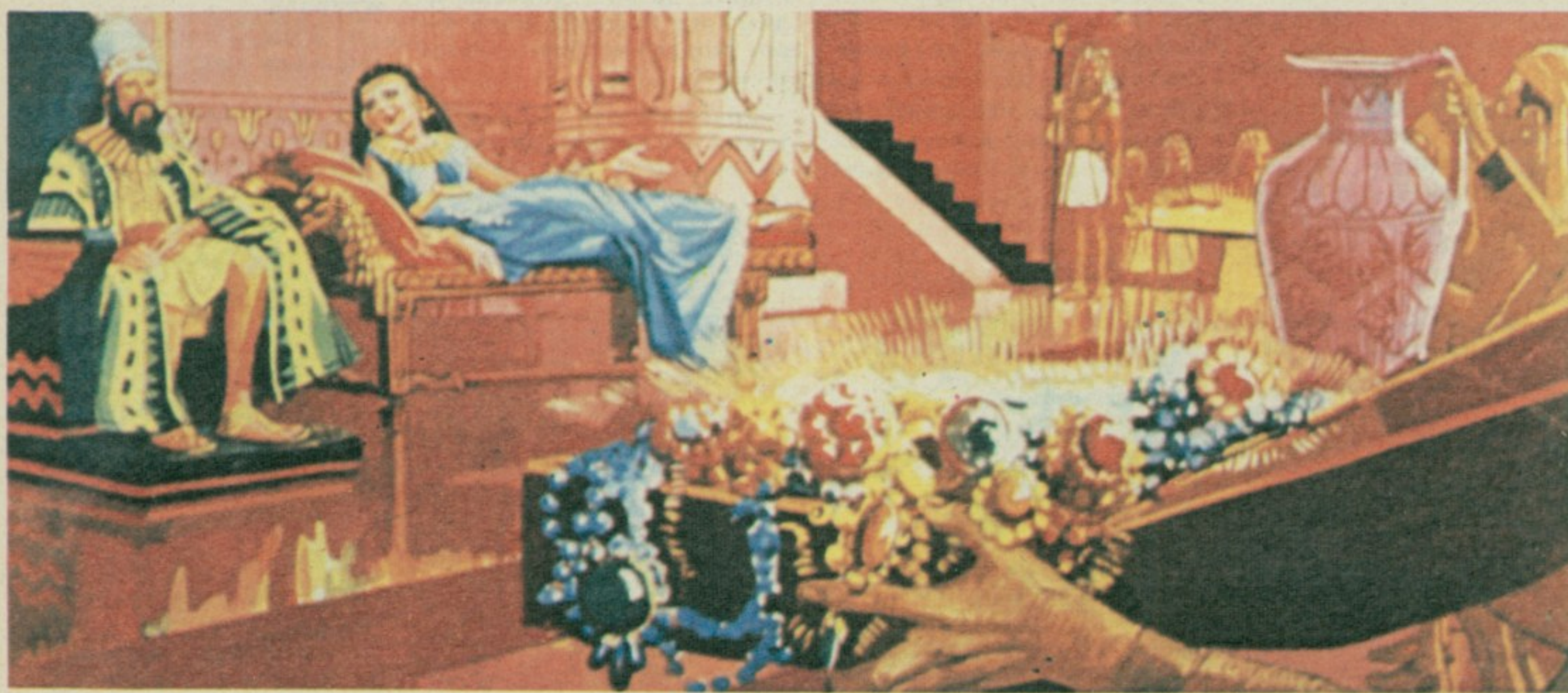
Ко је била краљица од Сабе

БАЛКИС,

УЛИЦЕ ЈЕРУСАЛИМА блештале су на јутарњем сунцу док су се гомиле шаролико обученој света тискале по њему. Жамор пролазника и цика деце одједном су се утишале: све очи су се окренуле ка величанственој поворци која је управо пролазила кроз градску капију. Људима је застајао дах од дивљења кад су угледали раскошно обу-

чене ратнике и тешко натоварене камиле. Међутим, оно што је привукло њихову пажњу није била само величанствена поворка, већ и златна носилка иза чијих се ледујавих завеса налазила — краљица од Сабе! Тако је по библијској легенди изгледао долазак чувене краљице мудрог цару Соломону.

КО ЈЕ БИЛА краљица од Сабе, како јој је било име, где се налазила земља којом је владала? То је мистерија коју научници управо настоје да реше. Једини путоказ у њиховим истраживањима представљају легенде које се вековима преносе с колена на колено. Једна од најстаријих је она која приповеда да је Сабом, државом на југоистоку Арабије, владала принцеза Балкис. Она је, како легенда каже, путовала у Јерусалим да би проверила да ли су приче о мудрости цара Соломона тачне. Да ли је радиознала Балкис загонетна краљица од Сабе?

СЛИЧНА ЛЕГЕНДА већ је и за абисинијску краљицу Негесту-Азев за коју се претпоставља да је дуго боравила на двору мудрог цара. Негеста-Азев је, по легенди, чак постала Соломонова жена и с њим добила сина Менелика од кога је, како се верује, потекла династија етиопских царева. Постоје и претпоставке да је краљица од Сабе дошла из Индије или са Далеког истока, засноване на причи да је она Соломону донела на дар многе ретке зачине. Међутим, баш тај необичан али скупоцен дар поново нас враћа на теорију да је краљица од Сабе заправо принцеза Балкис јер — и у Саби су се гајили зачини!

НЕГЕСТА-АЗЕБ ИЛИ ХАТШЕПСУТ?

РАСПРАВЕ НАУЧНИКА о томе где се налазила земља краљице од Сабе поново су се распламсале 1860. године када је у Јужној Родезији откривен град Зимбабва. Многи су били уверени да је Зимбабва, чије су зидине од огромних каменних блокова сиве боје, палате и храмови сведочили о некадашњем богатству, престоница краљице

од Сабе. Али, када је енглески археолог Дејвид Мек Ивер утврдио да је град подигнут у 14. или 15. веку наше ере, ове претпоставке су пале у воду јер — краљица од Сабе, уколико је уопште и постојала, живела је у 10. веку пре н. е.

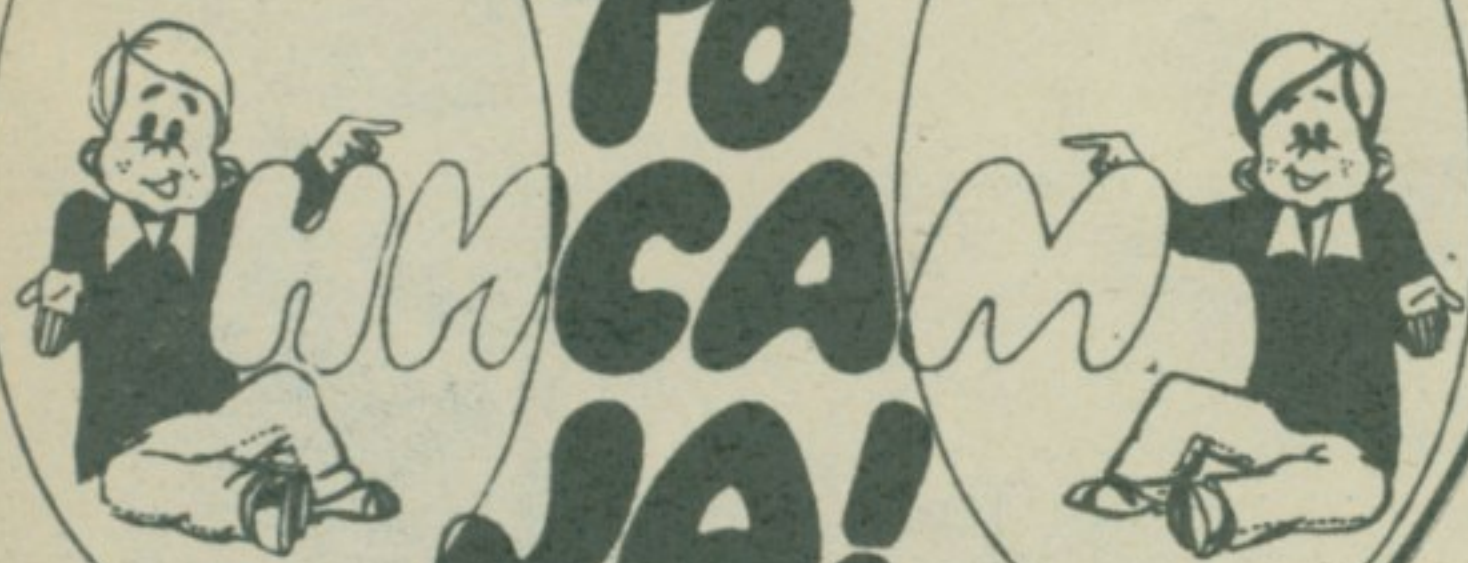
ЗАНИМЉИВО је и мишљење неких научника да је краљица од Сабе, заправо, могла да буде и нека од египатских владарки. Али, у време кад је живео Соломон (971—935. године пре н. е.) у Египту није постојала краљица која би одговарала описима краљице од Сабе. Египат је имао једну изузетно мудру и лепу краљицу, по имену Хатшепсут, али пет векова раније. Међутим, неки научници верују да је Хатшепсут у ствари живела у Соломоново време и да је грешком смештена у 15. век пре н. е.

ОНИ КОЈИ ДОПУШТАЈУ могућност да је краљица од Сабе заправо Хатшепсут, позивају се на слике са њеног храма у Деир ел Бахарију. На њима је приказан цео ток путовања краљице Хатшепсут негде на север, можда у земљу Пунта где се налазила Соломонова трговачка лука. Слике приказују и дар који је Хатшепсут тамо добила: мајмуне и саднице дрвећа чија се смола користила за религиозне обреде. А легенде кажу да се у време кад је у Јерусалиму боравила краљица од Сабе из далеког Офира вратила Соломонова експедиција и донела управо мајмуне и саднице тог дрвећа. Да ли је ова теорија најближа истини.

ИЗВИНИТЕ, ТО НИ САМ ЈА!

је пало на памет да побегнем од куће. Неправда — мислио сам. Ја овде сам у четири зида, а Тома трчи за лоптом, има поред себе другове...

Тако је дошао 25. август. Устао сам доста касно, по обичају намрштен, и на питање шта ћу да доручкујем мрзовољно одговорио мајци:

— Јаје на око. — Мајка која је била усред неког великог посла, оставила је све и пришла шпорету. Али, уместо на око, направила је кајгану. Мени кајгану! (Сад ме је срамота кад мислим на то.)

Као да је у мени прорадио вулкан. Весан, устао сам од стола, обуо патике и изашао. Побегло сам од куће!

Није прошло дуго, а ја сам схватио да не могу да се старам о себи. Тако сам желео да се вратим кући, мајци. Али, ма колико да ми је било тешко, нисам смео. Плашећи се батина наставио сам да лутам...

Како су ми касније испричали, Тома се са распуста вратио два дана раније него што му је мајка рекла. То је можда било пресудно. Уместо срдечног дочека мајка је, пошто лично као два клубета памука, помислила да сам то ја и добро га истукла. Док је он успео да докаже свој „идентитет“, већ је платио за моју кривицу.

Мене је после неколико дана срео у Обреновцу наш комшија који је знао да сам побегао од куће и вратио ме натраг. Кад сам стигао, маму је већ био прошао бес.

Ко зна, можда је Тома тада проклињао што смо близанци. Не знам. Знам само да ми се таква грешка у животу више неће десити.

Борислав Зекић,
Нови Београд
(Хонорар: 150 дин.)

ЈАЈЕ НА ОКО

Завршио се пети разред основне школе и мајка је одлучила да ће мој брат Тома у Црну Гору. Ја ћу остати у Београду, пустом и досадном. Кад сам га пратио на станицу, Тома ми је улазећи у вагон подругљиво додао:

— Писаћу ти!

Остао сам сам у граду, без брата, без најбољег друга. Досадно и празно свуда, у кући и на улици. У једном тренутку чак ми

СЕДАМДЕСЕТОГОДИШЊЕ БЛИЗНАКИЊЕ

Моју сесту Јефимију и игара и много смо волеле мене људи и дан-да-нас замењују јер смо веома сличне. То, да знате, није увек згодно. Једном је она била неком дужна, па није на време вратила, а мене су напали и једва сам доказала да то нисам ја. И била сам врло увређена и понижена. Иначе, нисмо ми баш тако исте. Моја сестра је пргаве нарави а ја сасвим благе. Још, ја волим спорт, фудбалске утакмице, кошарку и бокс, навијам за „Црвену звезду“, а она то не мари. Истина, обе смо одличне играчице народних

да играмо у младости, а и сад кад заснира коло, срце заигра... Заједничко нам је и што обе гајимо цвеће јер га обожавамо.

Моја сестра Јефимија је родила двоје деце а ја петоро.

Ми смо рођене у варошици Рудо у Босни, 1905. године а данас живимо у Футогу. Мислим да ћете тешко наћи старије близанце од нас.

Александра Шугић,
пензионерка, Футог
(Хонорар: 100 дин.)

ТЕШКО УЧИТЕЉУ!

Кад се тог децембарског дана 1966. кроз мало сремско село Баноштор пронела вест да су Радмила и Душан Малешевић добили приноу, није било човека који се није обрадовао. Готово десет година овај брачни пар није имао деце а сад одједном — двоје, два дечака. Браћа су добила име Радослав и Бранислав...

Идуће, 1967. године, у Баноштору су на свет стигла још два пара близанаца. Злата и Тодор Стојковић добили су две девојчице — Светлану и Снежану, а и Ђорђе и Воја Катанић такође две цурице и такође Светлану и Снежану.

Родитељи су имали много муке да распознају своју децу, али праве невоље почеле су кад су близанци кренули у школу. За учитеље је било тако рећи немогуће да знају ко је ко. Мајка дечака близанаца открила је учитељици Миланки Динић да се Радослав разликује од Бранислава по малом, једва видљивом младежу изнад леве веће. Са девојчицама је, међутим, ишло теже. Оне, све четири, и сестре Катанић и сестре Стојковић, иду у исти разред. Уз то, немају никакав посебан знак по коме би се могле разликовати. Једино што је код обе Снежане амблем школе ушивен нешто више на кецељи него код њихових сестара Светлана. Поред тога учитељ је покушао распоредом да их одвоји: Снежане је поставио да седе у левом реду, а Светлане у десном, залепио селотејпом на клупе имена. И, на часу иде некако. Али, чим зазвони, почиње збрка и смех.

Мирослав Динић, учитељ, Баноштор
(Хонорар: 100 дин.)

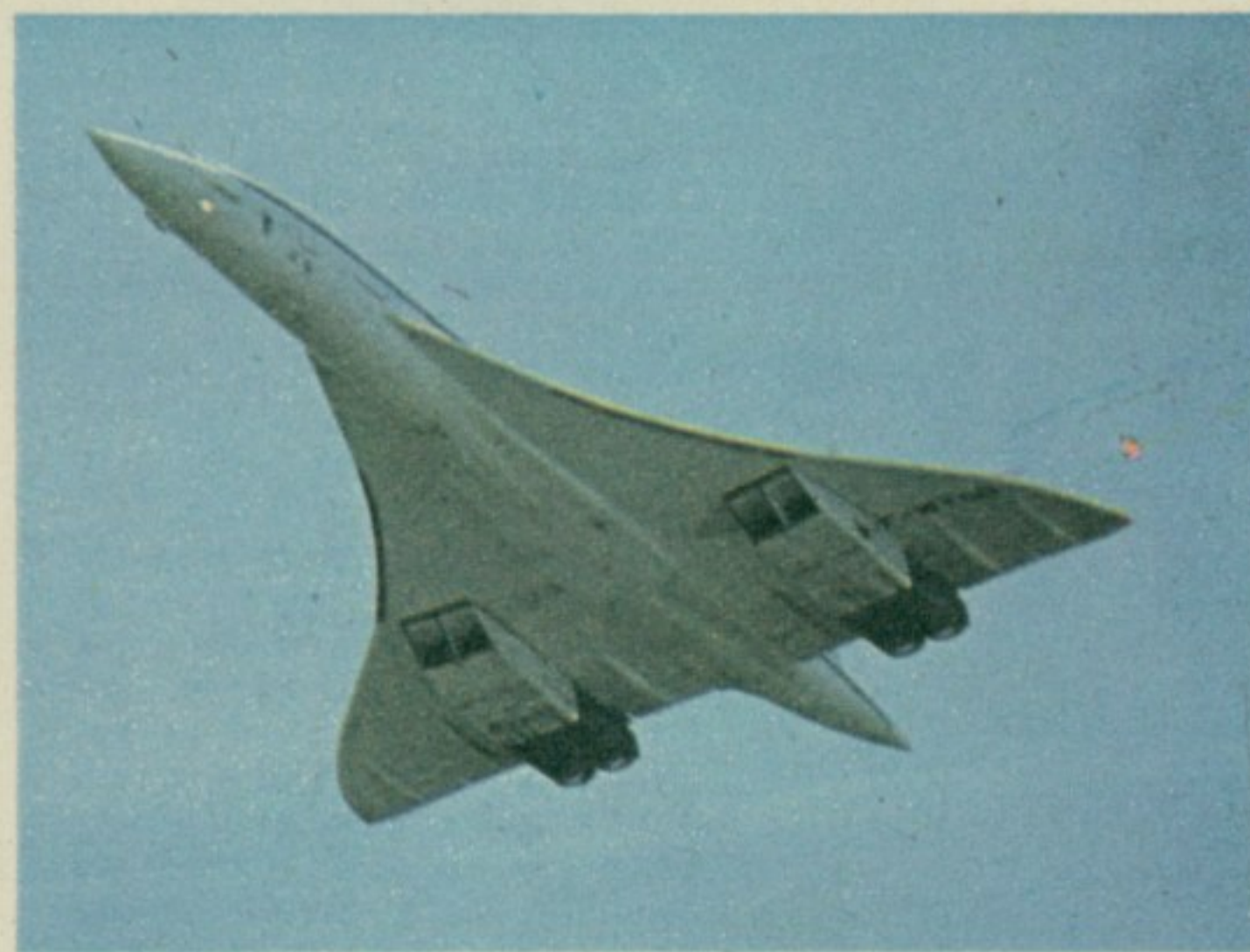
ВАЗДУШНИ МАМУТИ

НАД БИ НАДЗВУЧНИ ПУТНИЧКИ АВИОН «ТУПОЛЕВ 144» ЛЕТЕО ИЗНАД ЕКВАТОРА МАКСИМАЛНОМ БРЗИНОМ ОД 2550 КМ НА ЧАС, БЕЗ СЛЕТАЊА БИ ОБЛЕТЕО ЗЕМЉИНУ КУГЛУ ЗА 16 САТИ!

Путнички авиони сутрашњице који лете двапут брже од звука већ су стварност. После више година рада и утрошених око милијарду фунти стерлинга (око 37 милијарди динара) на пројекте и градње, „конкорд“, летелица коју су заједнички конструисали француски и британски инжењери, превалио је приликом пробног лета удаљеност од Вашингтона до Париза за 3 часа и 33 минуте! Већи део тог пута од 6300 километара летео је брзином од 2 маха! Том приликом оплата на задњем делу трупа авиона загревала се од грења и до 180 степени! „Конкорд“ још није укључен у редован саобраћај, као ни „тупољев 144“, њему сличан совјетски авион по неким и бољи од француског. Али док је „конкорд“ потпуно готов, „тупољев 144“ се још испитује, усавршава и обавља низ пробних летова. Ова два авиона за сада су једини супермлазњаци на свету. И Сједињене Америчке Државе су се носиле мишљу да изграде надзвучне млазне путничке авионе. На томе се доста и урадило, али је Сенат због великих трошкова градње ове врсте авиона, који се у САД скраћено називају ССТ (суперсоник транспорт) одустао од финансирања пројекта иако је на њихову израду дотле било утрошено готово 5 милијарди динара. Највећи противник ваздушних мамута је — њихова цена! Један „конкорд“ кошта око 56 милиона динара! Ни „тупољев 144“ вероватно, неће бити јефтинији. Притом не треба заборавити да „конкорд“ одлази у старо гвожђе већ после 30.000 часова летања. Али зато његову највећу вредност — брзину нико не одриче.

1 **ТУПОЉЕВ 144 — НАЈБРЖИ НА СВЕТУ** — Уз помоћ великог броја сарадника, конструктор овог гиганта је Алексеј Тупољев, син легендарног Андреја Тупољева, конструктора авиона из другог светског рата. Летелица се скраћено назива ТУ-144. Са максималном брзином од 2500 километара на час (2,35 маха), ТУ-144 је најбржи путнички авион на свету. Покрећу га четири мотора тешка по 20 тона који укупно имају 600.000 коњских снага! На носу „тупољева“ налазе се заклопна крила или „бркови“, како су их Французи дугозито назвали. Она му дају боље маневарске способности при ниским брзинама. **ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ:** четири турбомлазна мотора „кузнецов НК-144“, сваки 20.000 кг потиска, размах крила 23,8 м, дужина летелице 63,7 м, брзина 2500 км на час, долет 6500 км, дужина слетања 2600 м. Прима 140 путника. Тежина авиона са путницима и теретом 185 тона.

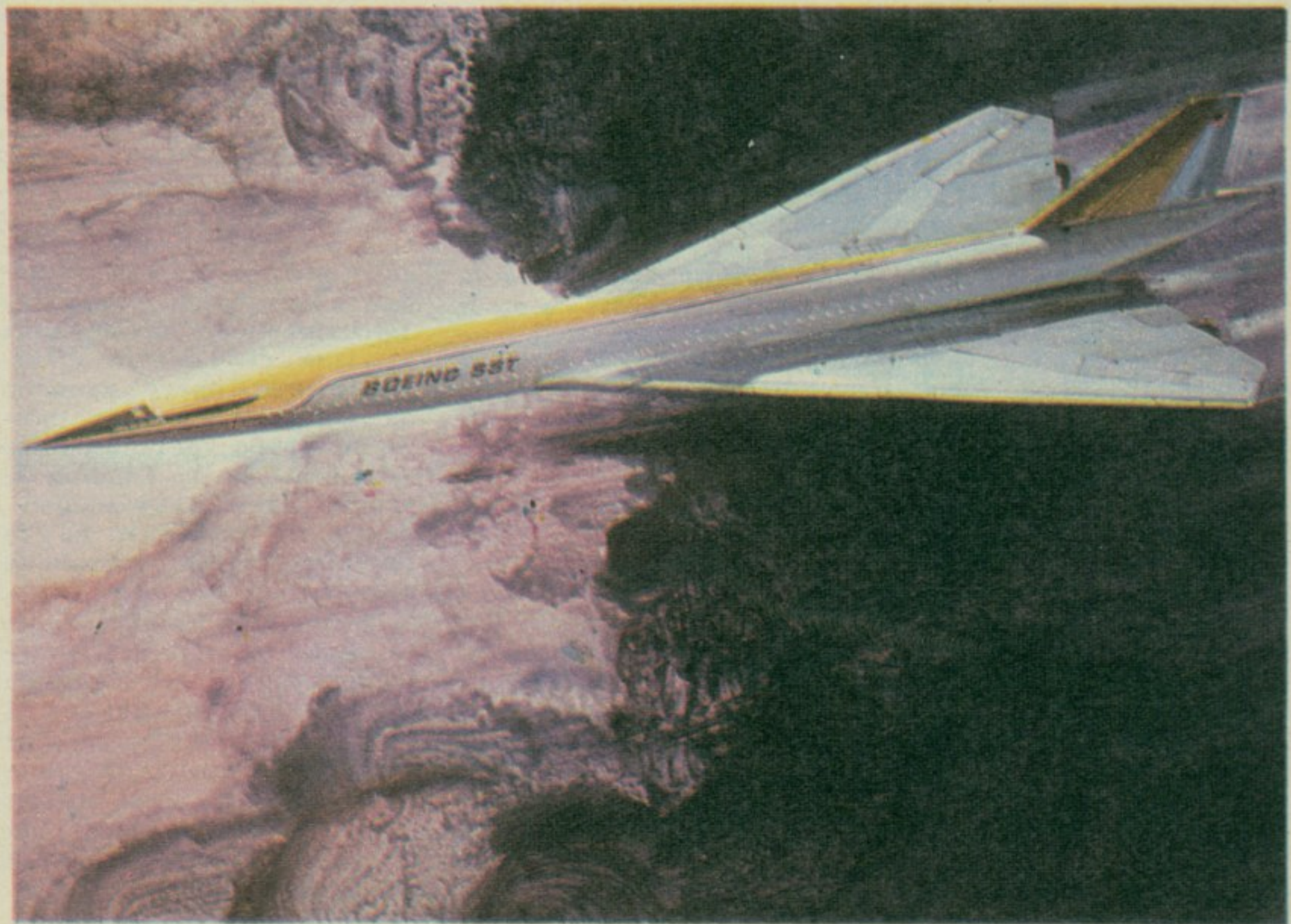

2 **КОНКОРД — ЛЕП И СКУП** — Ниједан авион није имао толико присталица и противника још док је био пројектован и грађен као „конкорд“. Заједничко је дело стручњака фирме БАЦ (Британске авионске компаније) и француске фирме Аероспациал. Док „тупољев 144“ има двострука делтаста крила, „конкордова“ су у облику полумесеца и боље постављена иако им је површина за 20 одсто мања од површине крила совјетског авиона. **ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ:** четири турбомлазна мотора „593 МК 602“, сваки 17.620 кг потиска, размах крила 25,58 м, дужина летелице 61,66 м, брзина 2.179 км на час (2,95 маха), долет 6380 км, достиже висину од 18.000 м, дужина слетања 2.444 м. Прима 128 путника. Тежина авиона са путницима и теретом 176.445 кг.

4 **ЛОКХИД ССТ — САМО МАКЕТА** — Суперсонични путнички авион „локхид“ не лети јер — не постоји. Ово је само његова макета. Био је укључен у програм конструисања америчких суперсоничних путничких авиона, али су радови на пројектовању обустављени због великих трошкова и недостатка новца. До сада су само утврђени његов облик и димензије. По предложеном решењу сличан је „боингу ССТ“. Требало би да лети брзином од 2.880 км на час, а произвођача би га америчка фирма „Локхид“ из Бербенка у Калифорнији.

3 **БОИНГ ССТ — ЧУДО ИЗ СИАТЛА** — У америчком програму производње надзвучних млазних путничких авиона водећу реч је имала фирма „Боинг“ из Сиатла али је њен прототип доживео исту судбину као и „Локхидов“, мада је фирма била спремна да уложи више новца. Њен ваздушни дим далеко би надмашивао остале суперсоничне путничке авионе јер би летео брзином од 6400 км на час, готово невероватном за ту врсту летелица! Покретали би га мотори „генерал електрик“ од 30.400 кг потиска сваки, а крила би му у току лета мењала облик. Примао би око 300 путника.

ТАЈНА НАЂЕНЕ РУКЕ

НАЈВЕЋА ПОТРАГА У ИСТОРИЈИ ГРАДИЋА КРАЈСТЧЕРЧ ЗАВРШИЛА СЕ НЕУСПЕХОМ. ПА ИПАК, ЕЛИША ГОДФРИ ЈЕ ДВА МЕСЕЦА КАСНИЈЕ ДОНЕО НЕОБИЧАН ПРЕДМЕТ У ПОЛИЦИЈСКУ СТАНИЦУ.

Једног прохладног октобарског јутра, де-чак који је лутао морском обалом спотакао се о малену хрпу одеће. Море је било веома хладно и немирно, а обала пуста и де-чак, ма колико да се освртао нигде није угледао купача. Дуго и неодлучно је стајао над оделом и најзад се сагао. Претурајући по џеповима нашао је часовник с ланцем и нешто ситнине.

Догодило се то пре деведесет година у градићу Крајстчерч на Новом Зеланду, а тек недавно мистерија је потпуно расветљена.

Одело је, како је полиција брзо утврдила, припадало службенику желез-

нице Артуру Ховарду, који је према исказу његове супруге, тога јутра поранио на пливање. Све чињенице говориле су у прилог претпоставки да се ради о давлeњу.

ТРАЖИ СЕ ТЕЛО

Прве сумње родиле су се кад је утврђено да је Ховард годину дана раније осигурао живот код осигуравајућег друштва, а месечна рата износила је пола његове плате!

Зашто је то учинио? Да би, после своје смрти, добио у оно време огромну своту од 2400 фунти? И то не он него његова жена!

Ма колико да је Артур Ховард волео своју супругу, то је ипак било превише. Нико није био толико луд да живи с пола плате да би после смрти за собом оставио толики новац. Осим ако није смишљао превару.

Пошто тело није нађено, осигуравајуће друштво је одбило да исплати премију, тврдо верујући да је посреди подвала. Зато је госпођа Ховард објавила оглас у локалном листу нудећи 50 фунти ономе ко пронађе тело њеног мужа или „бар неки његов део по коме би се могао препознати“.

Тако је почела највећа потрага у историји овог градића. Свет жељан да заради обећану награду претражио је сваки педаљ обале надајући се да ће пронаћи тело давленика које је плима могла да врати на обалу. Али узалуд.

Прошла су два месеца од нестанка Артура Ховарда, када је месни беспосличар Елиша Годфри ушао у полицијску станицу носећи под мишком нешто увијено у новине. Кад је размотавио пакет, пред очима запрепаћеног службеника указала се човечја шака. На једном прсту налазио се златни прстен са прилично грубо урезаним иницијалима А. Х. Годфри је тврдио да је руку нашао песку на обали и да је сигурно остатак гозбе неке ајкуле.

Инспектор Пендер, тако се звао полицајац који је водио истрагу око нестанка службеника железнице, одмах је отишао до његове супруге и запитао да ли је Артур Ховард осим ствари нађених у оделу, носио на себи неки предмет по коме би га могла препознати.

— На левој руци је имао златан прстен! — рекла је

жена оклевајући, као да се присећа.

— То ми раније нисте поменули! — приметио је инспектор Пендер.

— Тек сада сам се сетила тог детаља, — рекла је сла-бим гласом госпођа Ховард и онесвестила се.

Када је дошла себи, неумољиви Пендер је повео у полицијску станицу и показао јој нађену шаку.

— Да, то је рука мог мужа — рекла је она зачудо мирно. — Препозна-јем прстен. А, јадни Артур!

АЈКУЛЕ НИСУ КРИВЕ

Инспектор Пендер јој није веровао, као ни осигуравајуће друштво, али пошто је нађен део тела несталог човека они ће морати да исплате одштету његовој удовици! Излаза није било и сви су се на-шли на муци због тога.

Неочекивани обрт настао је неколико дана касније када је јувелир испитао прстен, а судски лекар нађену руку.

— Иницијале је сасвим недавно урезала у прстен особа која се никад није бавила тим послом и не познаје наш занат — тврдио је јувелир.

— Елиша Годфри није у праву! Руку није откинула ајкула већ је ножем и тестером одвојена од тела, — рекао је лекар.

Започело је дуго и исцрпљујуће саслушавање Годфрија кога је полиција после неколико дана успела да сломи. Признао је да је, дан раније, видео на обали неког човека који је очигледно био прерушен јер је носио власуљу и тамне наочари. Он је закопавао нешто у песку, али прилично неспретно. Изгледало је, наиме, да се не труди много да остне непримећен. Можда зато што осим Годфрија на обали никог није било. Када је отишао Годфри је гоњен радозналешћу почео да тражи предмет који је незна-нац сакрио и нашао — руку.

Инспектор Пендер је од-

КАКО СУ ПОСТАЛА ИМЕНА...

Старо словенско насеље Заслон, са дубровачком колонијом, помиње се 1454, а 1495. године Италијан Антонио Бонифлије, које у то време живи на угарском двору, ово насеље помиње као Шабац.

Откуд овај назив?

Наш познати филолог и историчар Глиша Елезовић тврди да назив Шабац води порекло од имена реке Саве (Савус).

Чувени турски путописац Евлија Челебија из 17. века у свом путопису назива га Бурурделен.

Многи тврде да назив потиче из прича о зидању овог града-тврђаве. Наиме, у великој турској на-језди 1470. године разрушено је словенско насеље Заслон. Исте године Турци почеше ту да подижу град-тврђаву јер су желели да држе под сталном присмотром Сремску Митровицу која је била важно угарско упориште.

Град је подизан и утврђиван по ондашњој најновијој грађевинској замисли. Утврђења су зида-на од земље и палисада, са кулама и рововима унао-коло, и добро утврђеним бедемима.

Око тврђаве се простирала велика равнина и то је омогућавало да се непријатељ опазни на великој удаљености и браниоци се благовремено припреме да га у знак „добродошлице“ дочекају ватром.

У изградњи овог турског војног упоришта учествовало је становништво порушеног Заслона и околине и око петнаест хиљада турских немара, а градитеље је чувало двадесет хиљада добро наоружаних војника.

И поред оволиког броја војника и турских градитеља изградња је споро одмицала. Словенски жи-

мах обновио потерницу за Ховардом и неколико дана касније из града Веллингтона стигла је вест: полиција је ушла у траг несталим службенику железнице и најзад га ухапсила. Ускоро су се Ховардови нашли на оптуженичкој клупи, на опште задовољство свих становника Крајстчерча. У недостатку доказа госпођа Ховард је била ослобођена, на велико жаљење инспектора Пендера, али је зато њен муж био осуђен на две године тешког рада.

Ипак, мистерија је остала неразјашњена: чија је рука била подметнута на оба? Ховард је упорно ћутао, а полиција која је настојала да реши тајну, узалудно је отварала гробове свих недавно покопаних становника овог краја. Међутим, лешеве су били нестакнути.

Тек недавно, трагајући по породичним хартијама, потомци Артура Ховарда нашли су забелешку која је разјаснила тајну стару 90 година. Одсечена рука, писао је он, припадала је једном веома угледном становнику Крајстчерча који је, као неизлечиви пијаница, био смештен у лудницу у Санисајду и тамо умро. Кувар и неки носач, обојица запослени у лудници, кришом су одсекли руку за рачун Ховарда а потом сахранили леш.

У запису који је Ховард оставио стоји и порука бизниса робијаша: угледни грађани који је умро у лудници био је добар пријатељ инспектора Пендера и овај једино његов гроб није хтео да отвори!

М. Р.

ПУТОВАЊА У НЕПОЗНАТО

ЗБОГ АРАПСКОГ КОЊА

Људи тамне пути и дуге косе ишли су у томилама за руским трговцем јер дотле никад нису видели Европљанина.

У јесен 1466. године враћао се из Москве у своју домовину изасланик татарског Сирванског ханства које се налазило уз обале Каспијског мора. Путовао је лађом низ Волгу. Чувши за то, Афанасије Никитин, трговац из старог руског града Твера, одлучи да се са још неким трговцима прикључи изасланиковом каравану и отпутује у Ширван да тргује.

Снабдео је робом две галије и са осталима сачекао изасланика у Нижњем Новгороду на Волги. У то време, граница Русије налазила се нешто јужније од овог града, а даље низ Волгу биле су земље које су освојили Татари. Зато је путовање уз изасланика било безбедније јер је имао оружану пратњу.

ВЕЛИКА БУРА

Па ипак, близу Астрахана, на улазу у Каспијско море, лађе су напали војници татарског кенаса Касима и опљачкали робу тврских трговаца. А затим за време пловидбе по Каспијском мору, га-

На улазу у Каспијско море лађе тврских трговаца напали су војници татарског кенаса.

лије је захватила велика буре. Једна се насукала код града Махачкале и руски трговци су пали у заробљеништво, а Никитин, који се налазио на изасланиковој галији, срећно је доплвио до града Дербанта. Скоро целу годину провео је у Ширванском ханству док није успео да ослободи своје другове.

Никитин, немиран дух, радознао и жељан авантура, одлази даље — најпре у Баку, а затим у Персију. Пошто је у Баку зарадио нешто новца, кренуо је на југ старим караванским путем и доспео на обалу Персијског залива. Задржао се у граду Ормузу, једном од најбогатијих градова Азије у то време.

У Ормузу је Никитин сазнао да се из тог краја арапски коњи извозе у Индију и да су тамо на цени. Купивши једног расног коња, он се укрца на галију која је пловила за Индију. Честе буре на Арабијском мору и лађица необична за европске појмове, саграђена без иједног гвозденог клина, успоравали су пловидбу. Тек после шест недеља Никитин се искрцао у Индији, у близини данашњег града Бомбаја.

У свом дневнику Никитин је описивао живот тамнопутних људи дуге косе, како богаташа тако

и сиромаша, величанствене шетње владара кога при том прати неколико хиљада војника и 300 слонова прекривених позлаћеним покривачима. Никитин је свуда где се појавио изазивао велику пажњу. Људи су ишли за њим у томилама чудећи се његовој необичној одећи, белом лицу и плавој коси. По природи дружелубив, спријатељио се са неким породицама, изблиза упознао обичаје индијског народа и све то забележио.

ЗВЕЗДЕ СУ ДРУКЧИЈЕ

Дуго је путовао по планинским пределима Декана. У граду Цунари застале су га обилне монсунске кише и он у дневник записује: „... свуда вода и блато, а киша непрекидно лије већ четири месеца“. Запжао је све око себе па је тако приметио да је распоред звезда на индијском небу друкчији него изнад Русије.

Када је у граду Бигари добро продао свога коња, пријатељи су га позвали у град Парвар где се одржавала светковина посвећена богу Шиви. У свој дневник је записао да се у Парвар слагало више од сто хиљада људи.

Сазнао је доста и о областима Индије у које није стигао: о великој морској луци Калкути, о острву Цејлону на коме постоје налазишта драгог камења и пијаца за продају слонова. Чуо је и записао податке и о другим земљама Далеког истока.

Али време у туђини споро пролази и Никитин се чешће сећа домовине. Почетком 1472. године из једне индијске луке запловио је према Русији. Дуг је био његов пут — преко Арабијског и Каспијског мора до јужне обале Црног мора где је у октобру изнајмио лађу и стигао на Крим. Тамо је, после шест година странствовања, срео руске трговце. Са њима је пошао у Русију, али је крајем 1472. године умро на путу, близу града Смоленска.

Тако се завршило за оно доба необично путовање трговца Никитина. Његов дневник сапутници су предали Василију Намиреву, главном писару цара Ивана III.

Дело „Путовање преко три мора“ Афанасија Никитина постало је важна географска литература 15. века, а писац заузима значајно место међу славним светским путницима и морепловцима који су се први отискивали у далеке и непознате земље.

В. Б.

ШАБАЦ

ваљ је на све начине ометао Турке у подизању утврђења. Турци су то открили и, да би заплашили народ, сваког јутра и вечери батинали изнурене људе и при том узвикивали: „Данас шабац готов“ или „Нонас шабац готов“. И тако данима, док год град и утврђење није било саграђено.

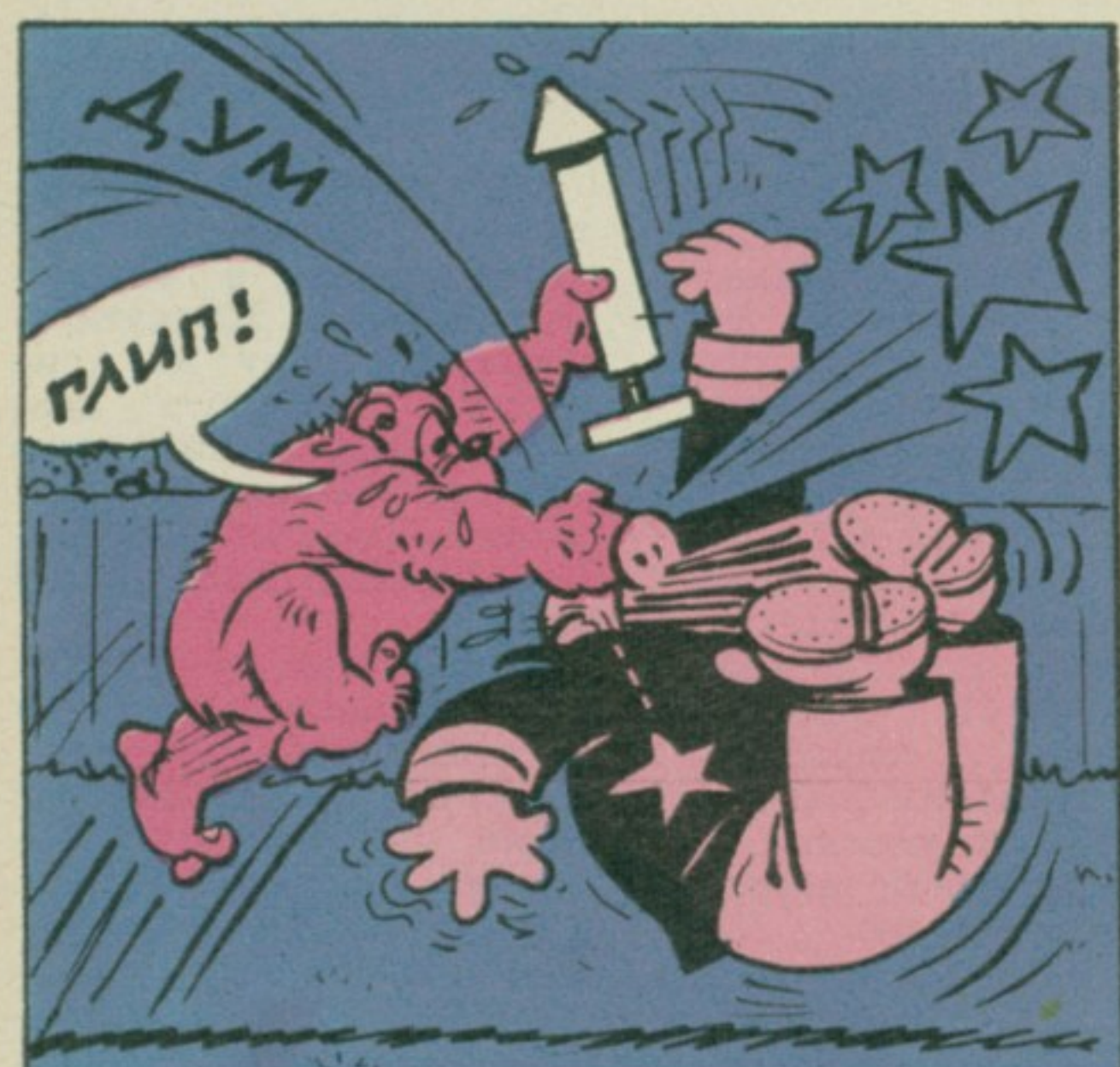

А по Бонифилију, Турци су тек започети зид или насип називали — шабац. Отуда за овај град назив Шабац.

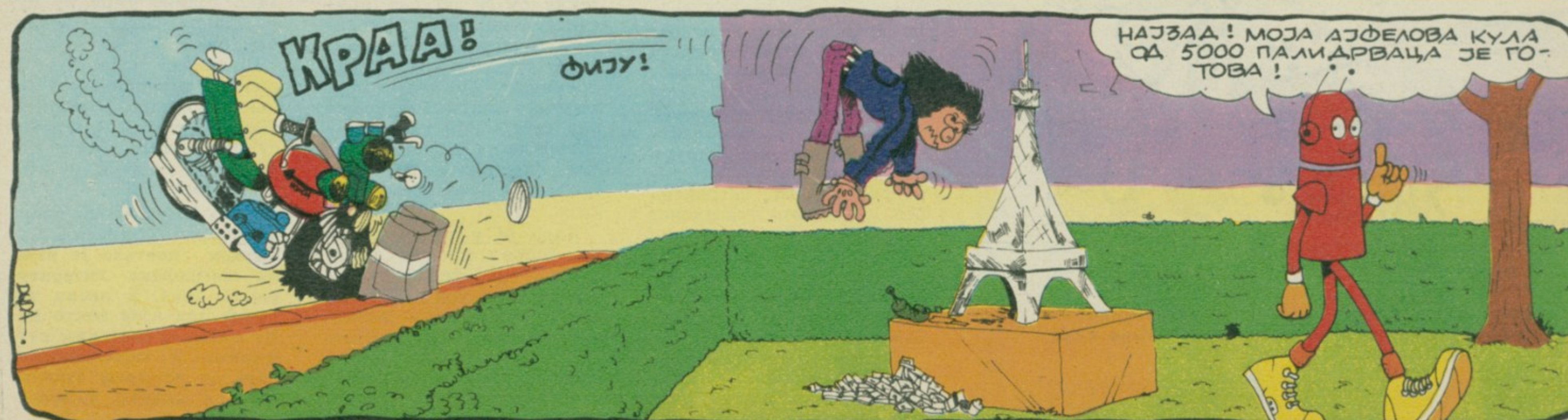
О овом граду остали су записи путописаца из 17. века који говоре да је насеље имало четири куле и око 800 кућа.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

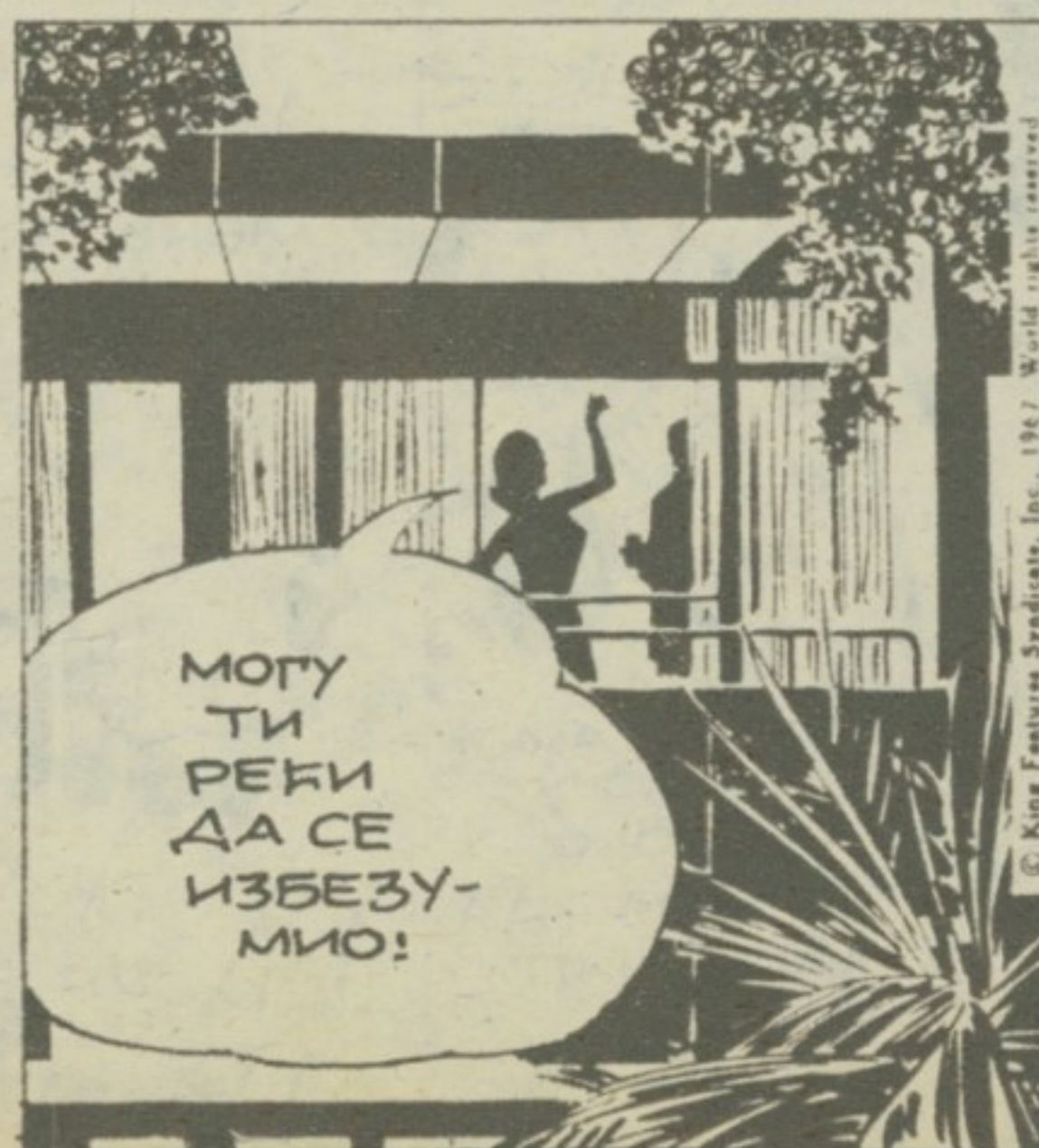

ШРАФКО

АКО ВАМ НЕ-
ШТО ЗАТРЕБА
САМО ЗАТРЕ-
СИТЕ ЛАН-
ЦЕМ!

ПОНАШАЋУ
СЕ КАО ДА
СТЕ И МЕНЕ
КИДНАПО-
ВАЛИ!

ЛАРИ
ЋЕ ДО-
БИ КАСНИ-
ЈЕ И РЕЋИ
НАМ ШТА
ДАЉЕ ДА
РАДИМО!

СТАРЕ,
ЗАРЂАЛЕ
ЛИСИ-
ЦЕ!

НЕКЕ МИ БИТИ
ТЕШКО ДА
ИХ СЕ ОСЛО-
БОДИМ!

ШТО СИ СЕ
ТОЛИКО
УЗБУДИЛА,
ЛИЗА!

КАКО И НЕ
БИХ! ПА ЈА
САМ ГА
ДОВЕЛА
ОВА-
МО!

ЛАРИ РИЧМОНД ЈЕ ВЕК
НА ПУТУ ЗА ФАНТОМСКО
ОСТРВО...

ЈЕСТЕ
ЛИ ГА
УХВАТИ-
ЛИ,
ТОМЕ?

НИЈЕ НАМ
УОПШТЕ
ЗАДАО
МУКЕ!

У СТАРОМ
ЗАТВОРУ ЈЕ!
ПИШЕ ПИСМО!

СЈАЖНО!
ПУСТИЋЕМО
ГА ДА СЕ
МАЛО ПРЕ-
ЗНОЈИ!

НЕ ЗНАМ,
АЛИ ДАНАС
БАШ НИ-
САМ РАС-
ПОЛОЖЕН
ДА
ПИШЕМ!

ПОЧЕ-
ЋУ
ОДАВ-
ДЕ!

ИЗ ОКВИРА СВОЈИХ НАОЧА-
РА, КИРБИ ЈЕ ИЗВУКАО
ЏИЦУ...

...КОЈОМ ЈЕ
ОТВОРИО ЛИСИЦЕ.

И ТО
СУ МИ НЕ-
КЕ
ЛИСИЦЕ!

ЧАК СУ И
ВРАТА ЗАТВО-
РИЛИ! ОНИ
НИКОМ ЖИ-
ВОМ НЕ ВЕ-
РУЈУ!

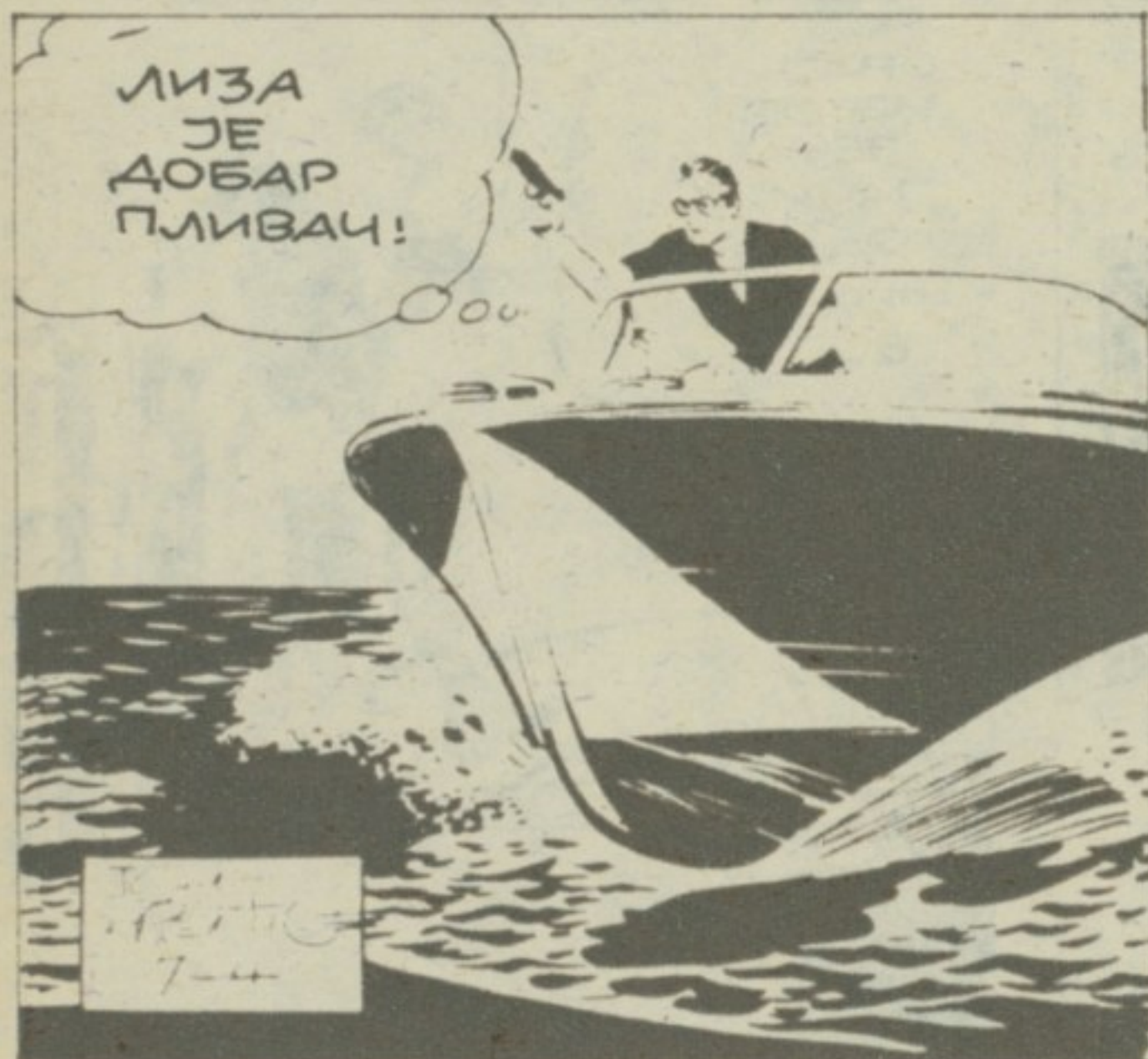
JOHN
RICHMOND
6-1

У ИДУЋЕМ БРОЈУ
2 КОМПЛЕТНА
2 СТРИПА

НЕМОЋНА
ДИВИЗИЈА

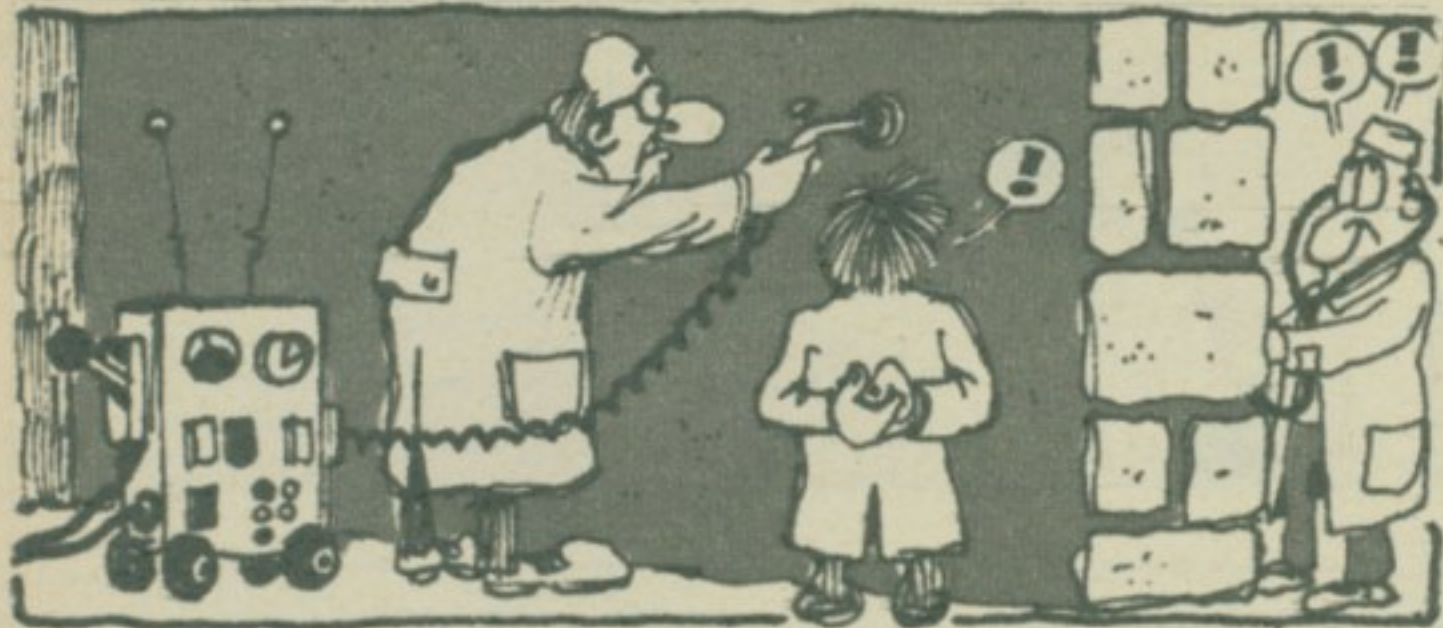
ПРИЧА О
ГАЈДАМА

СОНАР ЗА ФРЕСКЕ

Сонар, апарат са ултразвучним којим се служе морнари за одређивање дубине воде као и рибари за откривање јата риба, употребљен је у Фиренци пре извесног времена за откривање једне фреске Леонарда да Винчија.

Претпоставља се да је 1503. године овај чувени италијански уметник насликао фреску која по вредности не заостаје за његовом „Тајном вечером“. Ова фреска ишчезла је иза једног од зидова који су подигнути пре три века приликом рестаурације палате Векно и сва трагања била су досад узалудна. На предлог једног научника стручњаци су решили да помоћу сонара испитају зидове палате. Засад резултат није познат.

НЕ ЗАНИМА ГА

Пре кратког времена у пустињи Калахари одржано је необично тркачко такмичење: учествовали су белац Ебен Иман, иначе јужноафрички шампион у олимпијском маратону и двадесет петогодишњи црнац Марсијен Орг, хајкач на дивље животиње чије је

главно занимање да на сафарију нагони дивљач на камере туриста.

Такмичење је организовао јужноафрички професор физичке културе Фрики Тиар, који је на једном сафарију запазио изузетну издржљивост младог цнца. Стаза је била дугачка 16 километара али је ипак Марсијен Орг стигао на циљ свеж и чео са седам минута предности, док је Ебен Иман био на измаку снаге.

Кад су му предложили да се убудуће професионално бави спортом, Орг је одговорио:

„Ја могу цео дан да трчим поред лева или газеле, али немам никакве жеље да то радим само да бих на крају прекинуо врпцу“.

ВАТРОГАСЦИ-СТРЕЛЦИ

У јапанском граду Нагоји испробан је пре извесног времена нов начин гашења пожара. Наиме, јапански стручњаци незадовољни водом као средством за гашење пожара, поготову пожара у рафинеријама нафте, конструисали су неку врсту топова који испуштају велике количине течног гаса.

S.O.S. ЗА СЛОНОВЕ

Међународна организација за заштиту животиња дала је знак за узбуну: у Кенији ће за десетак година ишчезнути око 120.000 слонава ако не престане лов на ове животиње чије су кљове на великој цени.

И мада је лов на слонове строго забрањен у овој земљи, најмање десет до петнаест хиљада слоновна страда у току једне године.

ДРУГА КОСОВСКА БИТКА

Јанош Хуњади је био запањен: према њему се, из правца данашње Приштине, уместо пријатељске албанске, кретала непрегледна турска војска. Скендербегу није било ни трага ни гласа на Косову, али је зато из супрот Угрима стајао Мурат II на челу својих чувених анадоличких трупа и немилосрдних јаничара. Али и Турцима је било хладно око срца. Они су се силно бојали лукавог и оштроумног војсковође који их је често побеђивао у биткама. Знали су га „Дракула Јанко“ и Мурат II је више од свега на свету желео да црпље његову главу. Прилику која му се сада пружила на Косову није желео да пропусти.

Битку су започели Турци. И док је Мурат II, са својим шеснаестогодишњим сном, будућим Мехмедом II, из позадине посматрао судар две војске први вежир се ставио на чело анадоличких коњаника и преко левог крила јурио на Хуњадија. Али уместо да се брани, угарски намесник је повео своје ердељске борце у напад на турско десно крило. Развила се страшна битка палик на ону 59 година старије када је на истом месту крај рске Ситнице потучена српска војска. Тихи јесењи дан проломио је коњски топот, звекет сабљи и крици рањених и умирућих. Оба крила турске војске, под притиском извезбаних ердељских коњаника, нису дуго издржала. Уплашени Анадолици расули су се по Косову а затим дали у бекство.

Био је 18. октобар 1448. године и само кратком јесењем дану султан има да захвали што није претрпео страشان пораз.

КО ЈЕ ИЗДАО ХУЊАДИЈА?

Захваљујући међусобним ситним зајевницама, европски феудалци нису могли да увиде праву опасност која им прети од Турака иако је већ средином века цео Балкан био под њиховом влашћу. Европске државице, понекад не веће од једног града са околином, свађале су се међу собом и бринуле само непосредне бриге, сматрајући за непријатеља само оног ко би се појавио на њиховој граници.

Једини довољно mudar да увиди опасност од турске најезде и довољно моћан да јој се супротстави био је угарски краљевски намесник Јанош Хуњади, пото-

Султан се плашио влашких коњаника војводе Дана помишљајући да су се предали с намером да у одсудном часу нападну Турке у њиховом логору. Зато их је све посекао.

мак велике породице из Ердеља, познат у предању наших народа као Сибињанин Јанко. Други велики борац против турске власти био је кнез Ворђе Кастриот Скендербег који је већ пет година предводио албанске устанике. Њих двојица су се договорили да се сретну на Косову пољу и одатле заједно крену на Турке.

Турски обавештајци су не како сазнали да су Хуњади и Скендербег потписали споразум у Венецији о заједничком нападу на Турке па је султан Мурат II послао војску да по сваку цену спречи спајање угарских и албанских трупа. Неки историчари мисле да је и сам деспот Вурађ Бранковић обавештавао султана о кретању Хуњадијеве војске, да би обезбедио турску наклоност и свом ратовањем ис-

црпљеном и десеткованом народу омогућио миран живот, а и да би се осветио Угарима који су немилосрдно пустошили српска села, идући пут Косова.

Јанош Хуњади је довео на Косово 40.000 пешака и 7000 коњаника и довукао топове којима су руководили Немци и Чеси. Угарској војсци придружио се, са 8000 коњаника, влашки војвода Дан, Хуњадијев пријатељ. Али, турска војска је била

ХУЊА ЈАНКО

бројнија и када је пала прва ноћ Хуњади је знао да је до победе још далеко.

ИЗА ЛЕЋА НЕПРИЈАТЕЉУ

Зато је наредио тобџијама да целе ноћи бомбардују турски логор, да им не дају да треку и среде своје редове за сутрашњу битку. Исту мисао је имао и турски султан па је својој артиљерији издао заповест да без предаха туче угарски логор. Тако је целе ноћи беснео двобој каменим буладима која су из неба покривеног облацима падала на заспале борце.

Када је свануо дан, султан је опет послао у напад трупе из Анадолије. Заметнуо се крвави бој на Косову који је трајао све до сунчевог заласка. Ситница је

опет текла мутна и крвава носећи коње и јунаке. Али и други дан битке није донео победника. Сувише је војске било нагомилано на овом историјском пољу да би се победничка срећа осмехнула Мурату или Хуњадију. Још је било много живих и одморних бораца које су и један и други војсковођа држали у резерви.

Друге вечери наставила се узајамна артиљеријска канонада. Гледајући блесак угарских топова и напрежући се да им у ноћној тмини одреди положај, турски султан је одлучио да сутрадан покуша да опколи угарско-влашску војску. У рану зору изабрани анадолски ратници пошли су да заобиђу непријатеља.

ЗАТВОРЕНА КЛЕШТА

Хуњади је сазнао да га Турци нападају с леђа у тренутку када је сређивао редове Угара за јуриш. Али велики војсковођа није се

збунио. Наредио је својим верним Немцима и Чесима да топовском палбом и даље држе јаничаре приковане за палисаде изграђене у дубини турског положаја. Међутим, влашки војвода Дан је премро од страха због изненадне појаве Турака и одлучио се на издају. Послао је преговараче султану с обећањем да ће се сви Влаши предати ако им се поштеди живот. „Тврду веру“ је добио и одмах, не обавештавајући Хуњадију, прешао на турску страну, на ивицу Косова поља. Тек када су Турци напали угарског војсковођу с бока и на тај начин затворили клешта, Хуњади је схватио да је изгубљен. С малим бројем најоданијих бораца, побегао је у галопу с Косова, а за њим Угри који су успели да пробију турски обруч.

Тако се, трећег дана борбе, 20. октобра 1448. године, завршила друга косовска битка још једном турском победом. Али бекство Хуњадије и Угара није било и крај крвопролића на Косову.

Краљевски намесник успео је да са малим бројем најоданијих бораца побегне с Косова поља.

Мурат II није веровао Хуњадију ни када бежи с бојног поља. Сећајући се бројних лукавстава овог угарског војсковође, султан је и даље био на опрезу. Бојао се да се Хуњади не врати на поприште и изненади турску војску баш кад буде славила победу. Бојао се и влашких коњаника војводе Дана, помишљајући да су се предали с намером да у одјудном часу нападну Турке у њиховом логору.

Зато је наредио својим војницима да Влахе прво разоружају, а затим да их до последњег посеку јатаганима. Страх од повратка Хуњадије и огромни губици Турака натерали су султана да на бојном пољу не приреди уобичајено весеље. Хиљаде мртвих бачено је у Ситницу, а само мали број пристожних сахрањен. Међу потинулим налазиле су се и јединице Немаца и Чеха које су до последњег

човека изгинуле крај својих топова. Били су то најхрабрији борци другог косовског боја.

Дуго се после битке причало у народу да не треба јести рибу из Ситнице јер је отрована, нахрањена леминима коња и јунака.

Како је време пролазило и сећање бледело, успомена на две косовске битке, из 1389. и 1448. године, стопиле су се у јединствено народно предање о косовском боју. Издајство влашког војводе Дана, одбијање Ђурђа Бранковића да помогне Хуњадију у сукобу с Турцима, задоцњење Скендербега, многе епизоде другог косовског боја постале су елементи легенде у усменом предању српског народа и његовом виђењу и објашњењу српског пораза на Косову.

Б. Ј.

НАША СРЕДЊОВЕКОВНА ПОВЕСТ

ОСЛОБОДИЛИ СУ СОФИЈУ

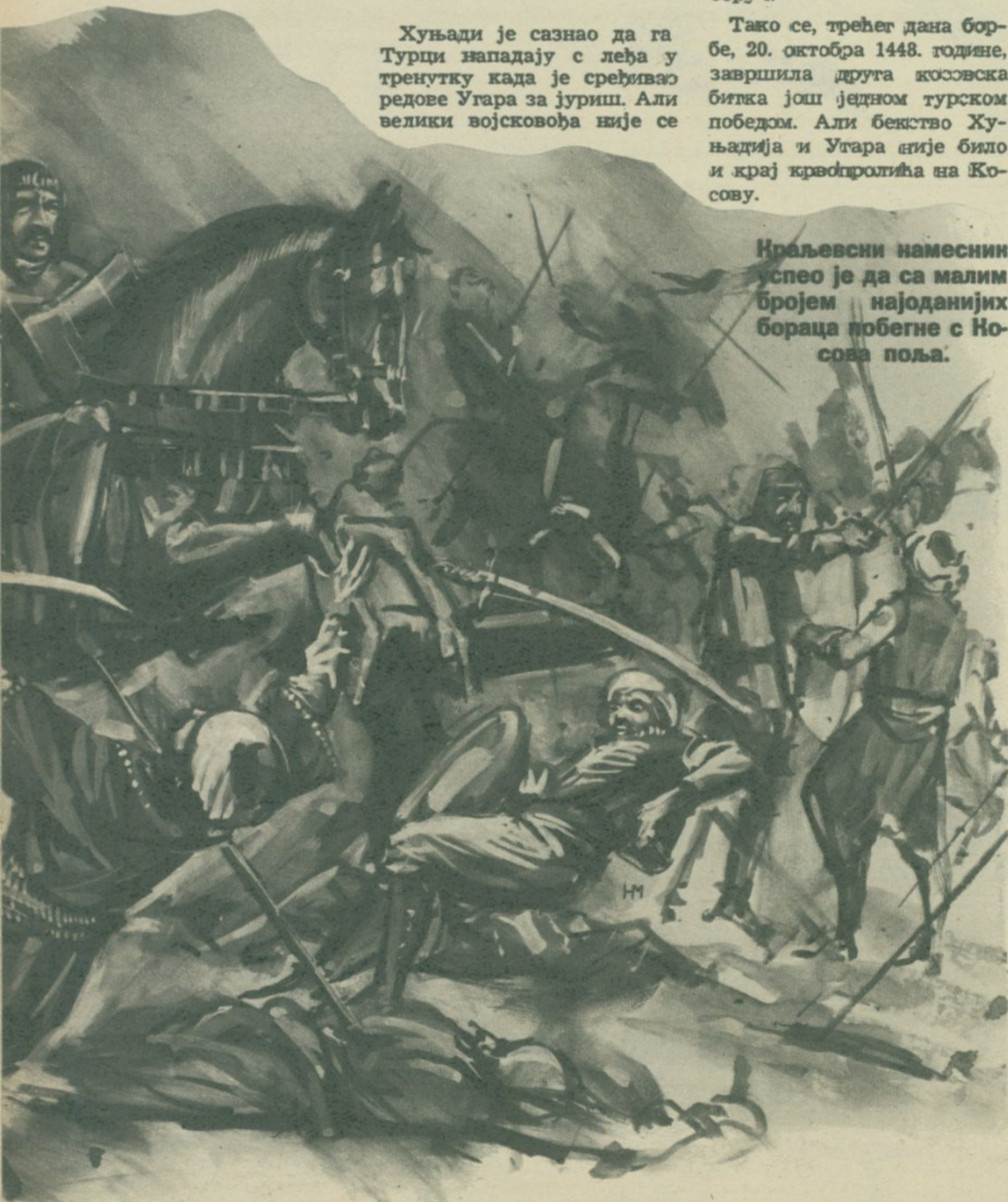
Борећи се продора Турака у Европу, угарска и пољска војска од 25.000 ратника, у којој је само коњица младог племића Јаноша Хуњадија бројила 12.000 људи, кренула је крајем 1442. године на Турке. Њима се придружио и деспот Ђурађ Бранковић са око 8.000 Срба. Од Београда путем ка Цариграду велика војска пошла је тек 3. новембра, на прагу зиме, што је било веома погрешно.

Исак-бег, командант Смедерева, није смео да заустави нападаче, па се прва битка одиграла тек код брда Болвана (у близини Алексинца) где су Турци потучени до ногу. Уједињена војска Срба, Угара и Пољака журила је према Нишу побеђујући уз пут мање турске снаге, све док се није сукобила са главнином султанове војске. Судар је био страховит. Турци су доживели пораз, изгубивши око 6.000 ратника, од којих је 4.000 било заробљено.

Поход је настављен. Запаливши турску тврђаву у Пироту. Угри, Срби и Пољаци као лавина су се сручили према Софији. Почетком децембра град је пао, а Бугари су радосно дочекали ослободиоце. Нападачи су наставили пут према Текији, али су морали да се зауставе јер је зима већ добро стегла, а и глад је била на помолу.

Зато је уједињена војска кренула натраг и преко Београда вратила се у Будим, не стигавши никад до Једрена.

ДОКТОР БАКСУЗИК: ОРИГИНАЛНО РЕШЕЊЕ

ЛЕ МАН ЈЕ ПАКАО!

**Комадић стакла
које је пр-
сло у парампар-
чад
забио се фран-
цуском вете-
рану Роз-
јеу поред ока.
Болид је опас-
но закри-
вудао...**

Двадест четвртог јуна 1950. године тачно у 15 часова и 15 минута плануо је стартер пиштољ. Такмичари су потрчали преко писте према постројеним болидима. Упркос томе што се примакао педесетој години, Луј Розје је међу првима стигао до кола, ускочио и упалио машину.

У првом сату трке није се догодило ништа нарочито. Рејмон Сомер је у црвеном „ферарију“ водио испред Розјеа и другог „талбота“ којим је управљао Мејра. Тек у трећем сату се редослед изменио: Сомер је застао да би напунио резервоар бензином, а Розје је тада избио на чело колоне. После шест сати вожње француски ветеран у плавом „талботу“ имао је два круга предности пред осталим такмачима. За друго место борили су се Мерес, који је сменио Мејра, и Кинети у „ферарију“. Сомер се укључио у трку и настојао да их сустигне.

ОН ЈЕ ЛУД

Пред поноћ, после осам часова трке, док је Розје возио на правом делу стазе брзином преко 200 километара на час, једна сова налетела је на ветробран „талбота“. Стакло је прсло у парампарчад и један комадић стакла забио се Розјеу поред ока. Болид је опасно закривудао, али је возач успео да га задржи на стази.

Розјеу се низ образ сливао танак млаз крви, око га је болело и почело да сузи, а у кичми је осетио лаке прсбаде. Али, стегнутих зуба возио је даље.

У два сата по поноћи други пут је застао крај „Талботовог“ бокса.

— Ти си рањен, тата! — уплашено је промуцао возачев син Жан-Луј. — Пустите мене! Не можеш даље! Та, ми смо пар!

— Гориво! — рече Розје не обазирјући се на сина. — Пун резервоар!

— Чекај, треба ставити ветробран! — умеша се Розјеов пријатељ Левер, такође ветеран тркачке стазе. — Осим тога, треба и да се одморим. Возиш пуних 11 сати. Препусти волан Жан-Лују!

Розје одмахну руком, ускочи у кола и одјури.

— Он је луд! — уздахну очајнички Левер. — Убиће се!

САМО ДО ЗОРЕ

Мркала ноћ. Розје вози круг за кругом. И увек кад прође километар иза трибина чини му се као да упада у мрачну пећину. Само

по великом броју чија се силуэта бледо оцртавала на мрачном небу зна да ту треба скренути. Изненада плаве фосфоресцентно упозорење да треба прикочити, јер је 200 метара даље оштра окука код Црвеног Брега. А иза њега, уморне и болне Розјеове очи покушавају да продру кроз маглу која се у праменовима вуче удолином. За тренутак му се учини да су му наочари од млечног стакла, а онда сплет светло: то је бистро, а тамна коцка иза њега је резервоар за воду. Розје зна да је километар даље окука у пешчаној заравни, а да ће га иза ње заслепити низ блештавих сијалица са трибина и боксова.

Ипак, престижао је једна кола за другим. У три изјутра, после 124 круга, у половини испрпљујуће трке водио је шест кругова испред Мејра који је опет сменио Мереса.

Позређено око му се већ напола затварало и све јаче га болело. Руке су му се грчиле, а листови на ногама почели да коче. Све чешће је имао осећај да губи контакт с околним командама.

— Морам издржати бар до зоре! — говорио је сам себи. — Не смем пустити Жан-Луја да у овој лудој

трци вози по мраку. Ово ни је трка ово је самоубиство!

С времена на време гласно би зајечао, али је возио круг за кругом не обазирјући се на пријатеље који су му из бокса давали знак да стане.

— Морам издржати до видеља! — понављао је гласно. — Морам!

У четири изјутра Розје се зауставио.

— Треба променити задњу полуосовину! — узвикнуо је.

Прсте је једва одвојио од волана, а кад се извукао из кабине једва се усправио. Левер га је ухватио под руку и повео према боксу.

— Оставите ме! — отрже се Розје и окрете се механичарима. — Где је та проклета полуосовина?

Зграбио је алат и са механичарима почео да ради. За нешто више од пола сата поправили су квар и заменили полуосовину.

— Тата! — Жан-Луј је стао пред Розјеа. — Пустите ме да ја наставим. Ниси ме, ваљда, довео у Ле Ман само зато да посматрам трку?

Луј Розје је болним очима пролетео преко неба. Свануло је!

— Седи, дечко, и вози паљиво — рекао је.

Младић је радосно притрчао колима, сео и „талбот“ је излетео на писту.

Розје се свали у столицу и затвори очи.

— На ком је месту Жан-

Луј? — запитав је неколико тренутака касније. — Ипак нисам смео да га пустим да вози — додаде.

— На трећем! — одговори Левер.

Розје поново затвори очи. Чинило се да је заспао.

— Срећа што је та осовина попустила — шапну главни механичар Леверу. — Он би иначе још седео за воланом.

Уто Розје јекну и отвори очи. Збуњено погледа око себе, а онда се диже и рече Леверу:

— Заустави Жан-Луја!

— Шта хоћеш? — запрести се искусни ветеран. — Ти си потпуно луд! Не мислиш ваљда да...

ШТА ТИ ЈЕ, ТАТА!

Розје је већ дограбио црвену заставицу и стао на ивицу бокса.

— Тата, шта ти је? — побуну се младић кад се зауставио. — Тек сам обишао два круга!

— Излази! — рече грубо Розје, седе за волан и одјури.

Кад се поново укључио у трку, Розје је био на трећем месту. Постепено је убрзавао темпо и приближавао се челу трке.

У девет часова и 20 минута прстигао је „јагуара“, којег је возио пар Џонсон-

Хедли, а у десет часова, код Црвеног Брега, претекао је и Мереса у „талботу“.

1430 МИНУТА ЗА ВОЛАНОМ

Возио је као у трансу, није осећао болове, нити је био свестан да гризе усне толико да му тече крв.

Постао је победник у 15 часова и 15 минута. Од 1.440 минута, колико је трка трајала, он је за воланом одседао 1.430, а његов син само 10 минута. За 24 часа прешао је равно 250 кругова или 3.373 километара. За 18 километара оборио је рекорд који су 1939. године, смењујући се у правилним размацима, поставили Жан-Пјер Викиј и Пјер Вејрон.

Уз помоћ Левера и главног механичара Розје се једва довукао до почасне трибине. Онда се сат, улажући последње остатке снаге, испео уз неколико степеника до ложе да прими награду.

После тога спавао је непрекидно 24 сата. Када се пробудио, у први мах није знао где се налази, ни шта се збивало последња два дана.

— Доста ми је тога! — рекао је кад се сасвим осветио. — То је посао за луде! Ле Ман је пакао!

ЈЕДНА АЛИ ВРЕДНА

Нинад није насно да се учини добро дело.

(Агамемнон)

1 ТВРДОГЛАВИ ДЕЧАК — Када су крајем 18. века бечким дворанама залепршале у ритму валцера хаљине играчица нико није слутио да ће ускоро ова игра залудети цео град. Његовом ритму није одолео ни дечак по имену Јохан Штраус. Слушајући у гостионици свог очуха звуке валцера који су за малу напојницу изводили путујући музичари, дечак је одлучио да научи да свира. Узалуд су га родитељи грдили, тукли, молили да изучи неки „пристојан“ занат. Јохан је био непоколебљив. С виолином под руку, бежао је од куће и на обали Дунава вежбао да свира.

2 ТУЧА НА КОНЦЕРТУ — Ту га је први пут и чуо познати виолиниста Полишански и, откривши у њему несумњив таленат, одлучио да му помогне. Следећих година Јохан је марљиво учио, све док једног дана у Пратеру, бечком забавном парку, није сreo младог композитора Јозефа Ланера. Понесен музиком коју је изводио Ланер, Штраус је одлучио да се придружи његовом трију. Временом мали квартет је прерастао у велики оркестар. Шест година касније двојица пријатеља су се потукла за време извођења концерта и тако начинили крај заједничком раду.

СЛАВНЕ
ЛИЧНОСТИ

Јохан Штраус

4 НАЈМУЗИКАЛНИЈА ГЛАВА — Мада су сва тројица Штраусових синова пошла његовим стопама, само је један од њих успео да га превазиђе. Био је то Јохан Штраус млађи, човек кога је чувени композитор Вагнер назвао најмузикалнијом главом 19. века. Занимљиво је да је и најстарији и најталентованији син Јохана Штрауса морао да учи тајно да свира јер славни отац није желео да му деца постану професионални музичари. Међутим, као и његов отац, дечак је био упоран: захваљујући томе свет је добио врсног композитора који ће свуда пронети славу бечког валцера.

5 НОСИЛИ ГА НА РУКАМА! — Јохан Штраус млађи је имао само 19 година када је 15. октобра 1844. први пут стао за диригентски пулт. Концерт је завршио једним од очевих валцера. Раздрагана и одушевљена публика га је на рукама изнела из дворани: било је то највеће признање које је млади музичар могао да доживи. По итак, упркос успеху који је постигао већ на свом првом концерту, Штраус млађи је наишао на сасвим хладан пријем међу члановима очевог оркестра. Али, то га није обесхрабрило. Напротив, с много жара прионуо је на посао.

3 **БЕЗ НЕГА НЕМА БАЛА** — Ускоро после поделе мегдана са Ланером наочиглед бројне публике, Штраус је 1825. основао оркестар али се није зауставио на томе: почео је и сам да компонује. Обогативши новим елементима валцер који је Ланер развио из аустријске народне игре ландлера, Штраус је успео да се наметне изборљивој бечкој публици. Овај, до јуче само један од многих градских капелника, почео је да ниже успех за успехом. Ниједан бал није више могао да се замисли без његових валцера. У двадесет шестој години Јохан

Штраус је постао „краљ валцера“. Са свих страна почеле су да му пристижу примамљиве понуде за гостовање и, наравно, Штраус није могао да им одоли. Већ 1833. пошао је са својим оркестром на дугу турнеју по северној Европи и Енглеској. Чак ни пословично хладни Енглези нису могли да одоле његовим валцерима. Томе је несумњиво допринело и темпераментно дириговање бечког капелника... Када је 25. новембра 1849. Штраус у својој 45. години умро од шарлаха, за њим је остало око 250 композиција.

КРАЉ ВАЛЦЕРА

6 **НА ЛЕПОМ ПЛАВОМ ДУНАВУ** — Јохан млађи није од свог оца наследио само таленат већ и исту енергију и истрајност у раду. И поред тога што је валцер као музички облик прихватио од оца и Ланера, он се на неки начин сматра његовим родоначелником јер му је дао не само нови полет и садржину, него га је испунио динамиком. Штраусови валцери, међу којима је свакако најпознатији „На лепом плавом Дунаву“, лако су нашли пут до широке публике. Штраус је понегде био непожељан гост. Тако је у Шлезији чак и ухапшен под оптужбом да шири револуционарне идеје.

7 **СЛЕПИ МИШ И ЦИГАНИН БАРОН** — Захваљујући Јохану Штраусу млађем, валцер је постао и неизбежни део оперете, музичког облика по много чему сличног комичној опери. У оперетама, Штраус је у пуној мери приказао свој таленат: његове мелодије је првенствено Беч. Најпознатије и вероватно највише извођене Штраусове оперете су „Слепи миш“ и „Циганин барон“. Када је 1899. умро у 74. години од запаљења плућа, Штраус је иза себе оставио многобројна музичка дела и око 400 валцера који су прославили Беч.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ЉУТИТ ЋЕ СЕ МОЈА МАЈКА

Текст: Ивица Крајач
Музика: Никица Калођера
Изводи: Љупка Димитровска

Сад кад смо драги сами ми,
сјети се што рекао си ти
одлази, дао си ми ријеч
а сад је стварно касно већ.

Премда би хтјела да останеш
још које вријеме
мада ћеш доћ,
спушта се сумрак помало,
већ нестају сјене,
ближи се ноћ.

Драги, љутит ће се моја мајка
ако види да си ту,
љутит ће се моја мајка,
познам ја њу.

Знаш да љутит ће се ако сазна
да си са мном био сам,
љутит ће се моја мајка,
добро ја знам.

Лијепо је кад смо скупа ми
пролазе брзо дани сви
све ми се чини кад си ту
као у неком кратком сну.

Премда бих жељела заувјек
остат с тобом,
можда ћеш доћ,
али у сјећању, драги, понесимо
собом
пала је ноћ.

Драги, љутит ће се моја мајка
ако види да си ту,
љутит ће се моја мајка,
познам ја њу.

Знаш да љутит ће се ако сазна
да си са мном био сам,
љутит ће се моја мајка
добро ја знам.

Како да им пишем?

- ROBERTA FLACK, c/o Atlantic Record, Corporation, 1841 Broadway, New York, N. Y. 10023, USA
- EMERSON, LAKE AND PALMER, c/o Manticore Records, 16 Curzon Street, London W. 1, England
- DAVID BOWIE, RCA — House, 50 Curzon Street, London, England
- JOSE FELICIANO, c/o RCA Records, RCA — House, 50 Curzon Street, London, England
- BOB DYLAN, c/o Asylum Records, 15 Columbus Circle, New York, N. Y. 10023, USA

ЉУПКА ДИМИТРОВСКА

З а Љупку Димитровску слободно можемо рећи да је имала далеко више успеха у иностранству него код куће. Мада стално живи у Југославији, где се често појављује на музичким смотрама, Љупкини краткотрајни излети у иностранство готово по неком правилу доносили су јој признања и нове успехе. Тек недавно, после фестивала забавне музике Загреб 75, Љупка је успела да у потпуности освоји и домаће поклонице забавне музике. Песма „Љутит ће се моја мајка“, изведена на Загребачком фестивалу где је освојила награду стручног жирија донела јој је симпатије ових који су је чули. Њен успех не умањује ни тврдња да ова мелодија подсећа на добро познату „Белу голубицу“, велики светски хит. До овог успеха Љупка је морала да се доказује на безброј фестивала широм света.

Први међународни успех постигла је 1970. године у Берну када је у Купу Европе, заједно са Терезом Кесовијом и Миром Унгаром, освојила прво место. Исте године у Атини, у конкуренцији 50 певача, освоја песмом „Адио“ трофеј „Златни Аполо“ што многи сматрају и највећим успехом домаће забавне музике. Следе успеси на фестивалима у Малаги, Токију, Дрездену и многим другим градовима где су се одржавале музичке манифестације. Интерпретирајући песму „Бибу Њиба“ на Мидему 1970. године, Љупка поставља рекорд фестивала јер су ту композицију откупиле двадесет и три земље. Чест

је гост и на страним ТВ програмима, а највише је цењена у Демократској Републици Немачкој одакле јој непрестано стижу по-

живи за турнеје и концерте. Поред најновијег сингла са хитом „Љутит ће се моја мајка“, Љупка је недавно издала и свој први солистички албум на коме се налазе поред нових, нама добро познате песме „Бибу, Њиба“, „Не играј се са мном“, „Обећање“, „Адио“ и многе друге које је компоновао Никица Калођера.

ДУЕТ »СУСПРЕТ«

Случајан сусрет двојице београдских матураната, Ивана Лончаревића и Дејана Тричковића, и створен је дуо „СУСПРЕТ“. Склоност ка музици и поезији (Иван је био члан састава „Орион“, а Дејан рецитаторске секције XIII београдске гимназије) навела их је да се окушају и у једном за њих новом виду стваралаштва који негује нежну музику акустичне гитаре и лепе стихове. Можда је помало и чудно што у овом брзом времену, ова двојица младих за своју музику бирају романтичне теме. Но то ни мало не смета онима који их слушају и којима се свиђају њихови свежи гласови. Начинили су неколико снимака за емисију „Вече уз радио“ првог програма Радио-Београда, а појављивали су се и на телевизији у омладинским програмима. Музику су до сада писали углавном на стихове познатих песника: Шантића, Ракића, чика Јове-Змаја, Ђуре Јакшића, Бранка Радичевића и других. У фонотеци Радио-Београда налазе се следеће њихове композиције: Остaje овдје, Ал' је леп овај свет, Јудуј док си млад, Дом, Неизвесност.

НОВА СУПЕРГРУПА *

СЕПТЕМБАР

Често смо до сада имали прилике да слушамо о великим групама. Чак је својевремено био у моди израз супер-група, тако да га је свако жељан славе и успеха додавао уз своје већ постојеће име. Да ипак постоји права супер-група могли смо се уверити крајем прошле године на концертима у Новом Саду и Нишу слушајући састав СЕПТЕМБАР. Добро позната имена југословенске поп-музике: Тихомир Поп Асановић (инструменти са клавијатуром), Перо Угљин (труба и електрична виолина) Чарли Новак (бас), Брацо Доблекар (ударалке), Ратко Дивјак (бубњеви) и певач Јанез Бончина одлучили су да оснују један нови састав који неће јурити са концерта на концерт да би што више зарадила, већ ће радити и свирати ону музику за коју сматрају да је квалитетна. Да је тако може се увести свако ко их бар једном чује јер сви ови младићи са дугогодишњим стажом у поп-музици имају од осталих квалитет више, а

то је мајсторство и познавање инструмената.

Крајем овог месеца група издаје први сингл са композицијама „Мала вјештица“ и „Буди с нама“, док је у припреми и албум с којим ће се група на првој турнеји представити младима из готово свих већих градова Југославије. Промоција ове ЛП-плоче заказана је за март месец а поред групе СЕПТЕМБАР на концертима ће учествовати и београдска ЈУ-група. На крају поменимо и то да

је један од иницијатора за оснивање ове групе познати оргуљаш Тихомир Поп Асановић који нам је својевремено својим албумом „Мајко земљо“ пдужио изузетно задовољство. Ускоро намерава да изда и другу самосталну ЛП-плочу на којој ће, поред чланова групе СЕПТЕМБАР, музичари и Ведран Божић Јернеј Подбој, певачи Зденка Ковачичек, Јанез Бончина. Први пут у својој музичкој каријери Тихомир Асановић представиће се на овој плочи и као певач.

ПОП - ЗАНИМАЉИВОСТИ

Telly Savalas, популарни „Кошак“, веома је строг отац. Недавно је његова седамнаестогодишња кћерка изјавила новинарима да јој отац забрањује да излази са младићима. Иначе, њен изабраник је двадесет двогодишњи шофер што, изгледа највише и смета Саваласу.

У Hammersmith Odeonu у Лондону, познатом по поп-концертима, у току новогодишњих празника, од 27. децембра до 3. јануара, наступало је неколико веома познатих певача и састава. Између осталих публици су се представили Gilbert O' Sullivan, Gary Glitter, Showaddywaddy, Kenny, Sailor and Sassafras и други.

Нови сингл Ike and Tina Turner „Delila's Power“ наишао је на веома добар пријем код публике. Први пут је представљен на концерту у Лондону и био је увод у новогодишњу турнеју овог популарног музичког пара.

Америчка група „Blood, Sweat and Tears“ започела је своју турнеју по Енглеској. Група наступала са потпуно новим репертоаром и према првим оценама критике у потпуности је задовољна.

Marc Bolan је одлучио да прода своју куку у Hertfordshire коју је купио пре две године. Иначе у овој кући популарни певач уопште није ни станао а цена коју за њу тражи износи око 170000 долара.

Група Sha Na Na после дужег времена одлучила је да почне са јавним наступима. Овога пролећа чланови састава полазе на шестнаестодневну турнеју по Европи. Прва земља коју ће посетити биће Енглеска.

Популарна домаћа интерпретаторка забавних мелодија Тереза Кесовија одлучила је да се више не појављује на фестивалима. „Нервоза која их прати искупила је свакога од мене очекују да будем прва и због тога сматрам да ће ми далеко бити пријатнији контакт са публиком на концертима. Због тога сам са великим одушевљењем прихватила позив да учествујем на гала приредби УНИЦЕФ-а која је заказана за март месец у Вазелу“, каже ова популарна певачица.

Тома Вебић, кантаутор из Сплита, управо завршава снимање ЛП-плоче својих шансона. На плочи ће се, поред већ познатих композиција изведених на домаћим фестивалима, наћи и потпуно нове, специјално компоноване за ову прилику. И аранжмани ће бити потпуно нови а писао их је гитариста Павле Коларов.

David Essex почео је да ради са Tony Christiem. Први резултат ове сарадње је снимак композиције „Easy To Love“ (Јако је вољети) која се нашла и на сингл-плочи.

Paul Mc Cartney, један од некада чувених „Beatles“, требало је да са својим саставом отпутује на турнеју по Јапану. Међутим, њему је јапанска влада у скратила визу због тога што је пре десет година у Лондону био осуђен због поседовања дроге и што је у свом врсту гајио марихуану.

НОВЕ ПЛОЧЕ НАШИХ ДИСКО-КУЋА ★ Југотон

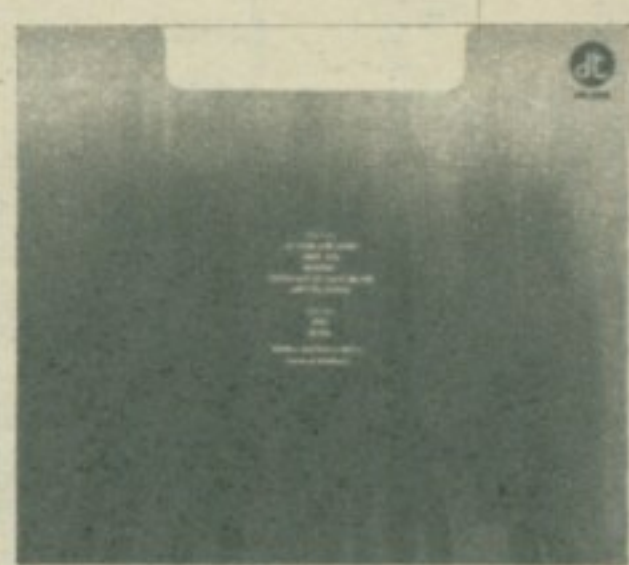
THE TEMPTATIONS
— MASTERPIECE
(Узвишени)

Још један албум групе THE TEMPTATIONS доспео је на наше тржиште. То је ЛП-плоча на којој се налазе композиције Masterpiece, Hey Girl, Plastic Man и друге.

STEVIE WONDER
— INNERVISIONS

О тамнопутном слепом музичару Стиву Вондеру непотребно је говорити. Својим композицијама често нас је одушевљавао и због тога не би требало пропустити и не чути нови албум „Innervision“.

THE TEMPTATIONS — 1999

Издавањем овог албума продуцентска кућа Дискотон из Сарајева пријатно је изненадила све љубитеље групе Темптејшнс. Композиције које изводе петорица тамнопутних врхунских музичара радо се слушају.

ROY HARPER — HQ

Познати музичар Рој Харпер представља се на овој ЛП-плочи својим композицијама од којих су нашим слушаоцима нешто познатије The Game и Spirit Lives. Плоча је снимљена 1975. године у продукцији EMI Records и готово истовремено издата је и код нас.

БЕРЗА ПЛОЧА

Желео бих да продам или заменим за грамофонске плоче „Политичке забавнице“ број: 1082, 1105, 1175, 1180, 1120 и мењао бих или продао доста домаћих и страних сингл плоча. Добрице Јовановски
Николе Мараковића 33/28
11090 Миљаковац II,
Београд

Продајем следеће ЛП плоче: Yes (Relayer) Suzy — 50; Mike Oldfield — Tubular Bells, Xergest Ridge (ПГП РТВ) — 50 дин; Led Zeppelin II (Atlantic) — 70 дин. III (Suzy) — 50 дин; Genesis (Live) ПГП РТВ — 50 дин; Cat Stevens — Catch Bull at Four (Island records) — 50 дин; Hair (RCA) — 70 дин; Ella Fitzgerald (The Best) ПГП РТВ — 40 динара.

Невен Поповић,
Данијела Озме 1
71000 Сарајево

Продајем следеће ЛП плоче: Mott The Hoople — „The Hoople“ — 50 дин; Rollingstones — „Goat's Head Soup“ — 50 дин; Melanie — „Live at Montreux“ — 45 дин. и YU групе „Како то да сваки дан“ — 45 динара. Доброслав Јовановић
Ханла Селасија 15/31
11000 Београд

ЗАБАВНИКОВЕ ТОП ЛИСТЕ

ЕНГЛЕСКА

1. Bohemian Rhapsody — Queen
2. You Sexy Thing — Hot Chocolate
3. Money Honey — Bay City Rollers
4. D. I. V. O. R. C. E — Billy Connolly
5. Love Hurts — Jim Capaldi
6. All Around My Hat — Steeley Span
7. Imagine — John Lennon
8. This Old Heart of Mine — Rod Stewart
9. Sky High — Jigsaw
10. Right Back Where We Started From — Maxine Nightingale

ИТАЛИЈА

1. Feelings — Morris Albert
2. The Hustle — Van Mc Coy
3. Reach Out I'll Be There — Gloria Gaynor
4. Profondo Rosso — Goblin
5. 64 Anni — Cugini di Campagna
6. Ninna nanna — Poch
7. Paloma Blanca — George Baker Selection
8. Footstomping Music — Hamilton Rohanon
9. Bella dentro — Paolo Frescura
10. L'Alba — Riccardo Cocciante

Домаћа листа

— СИНГЛОВИ

1. Остала си увијек иста — Мишо Новач Suzy
2. Заборави — Тереза Кесовија Југотон
3. Ове ноћи једна жена — Златно Пејановић ПГП РТВ
4. Што ћу нано, драги ми је љут — Бисера Велетанлић ПГП РТВ
5. Шошана — Златно и група ДАХ Дискос
6. Љутит ће се моја мајна — Љупна Димитровска Југотон
7. Не гледај ме тано и не љуби више — Бијело дугме Југотон
8. Звоне стара звона — Душно Локин ПГП РТВ
9. Крокодилска љубав — Про арте Suzy
10. Dixie Band — С времена на време РТВ Љубљана

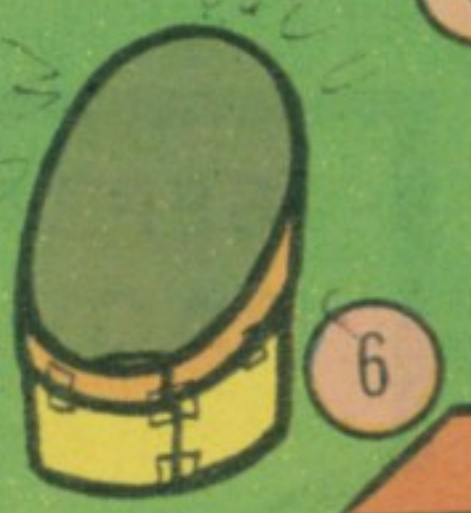
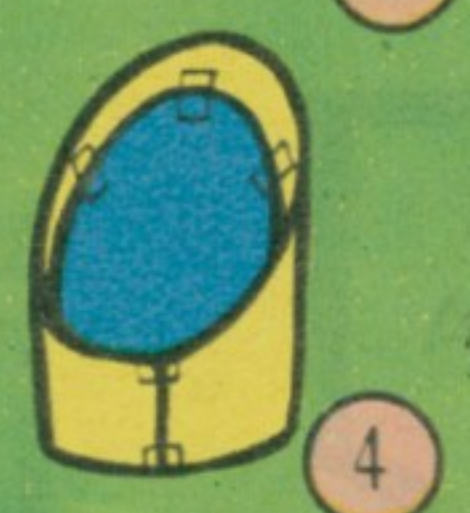
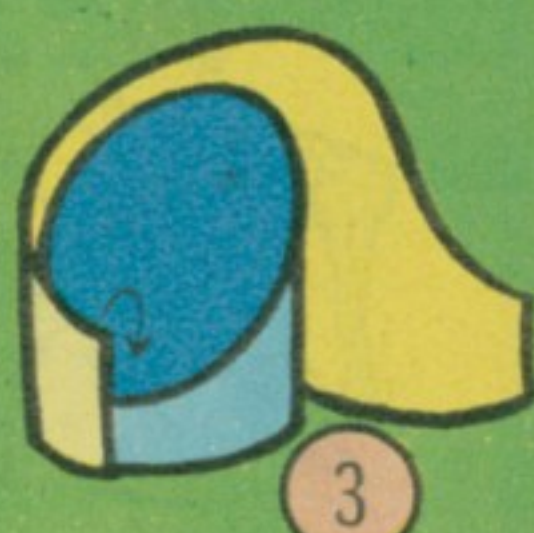
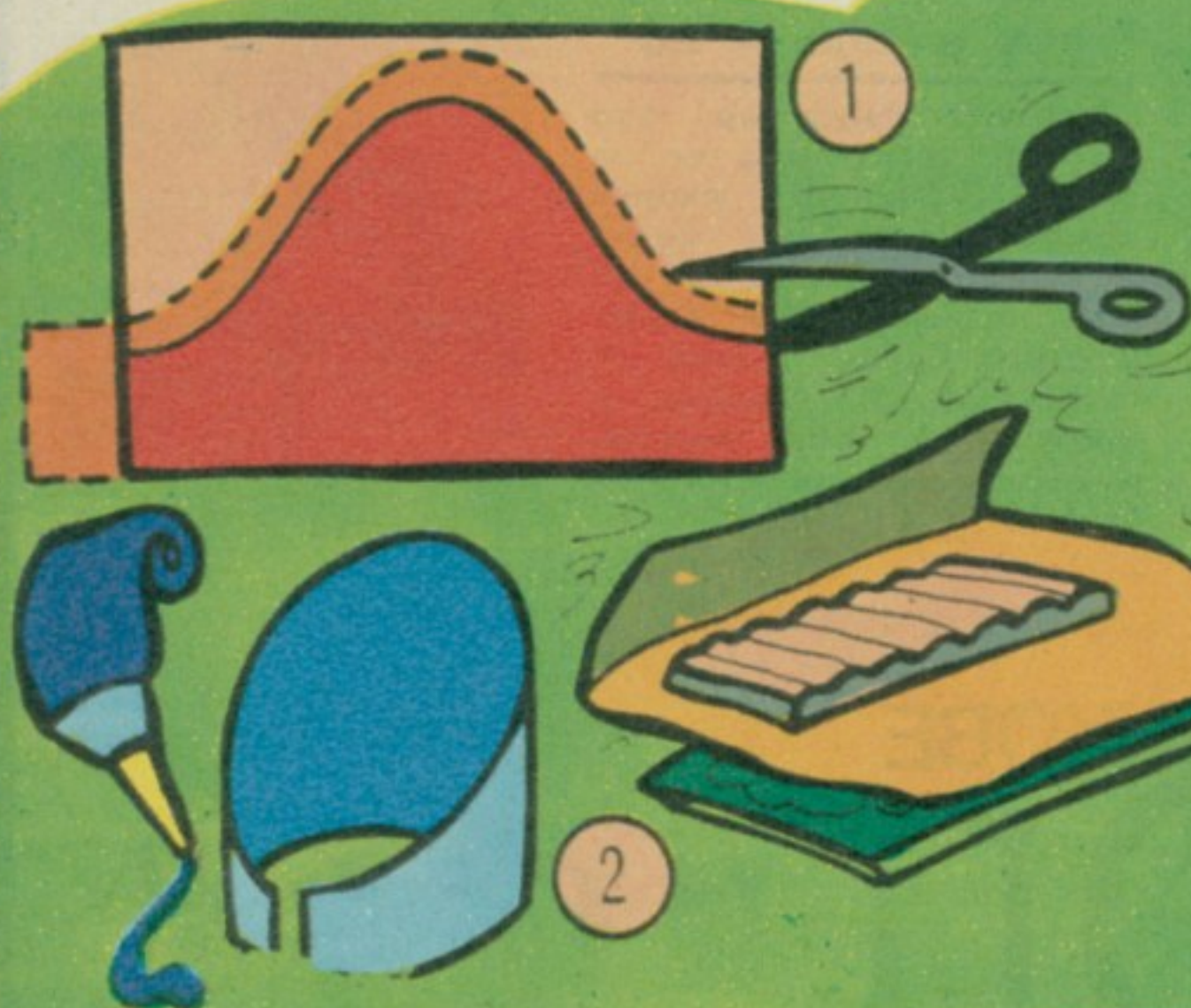

направите сами

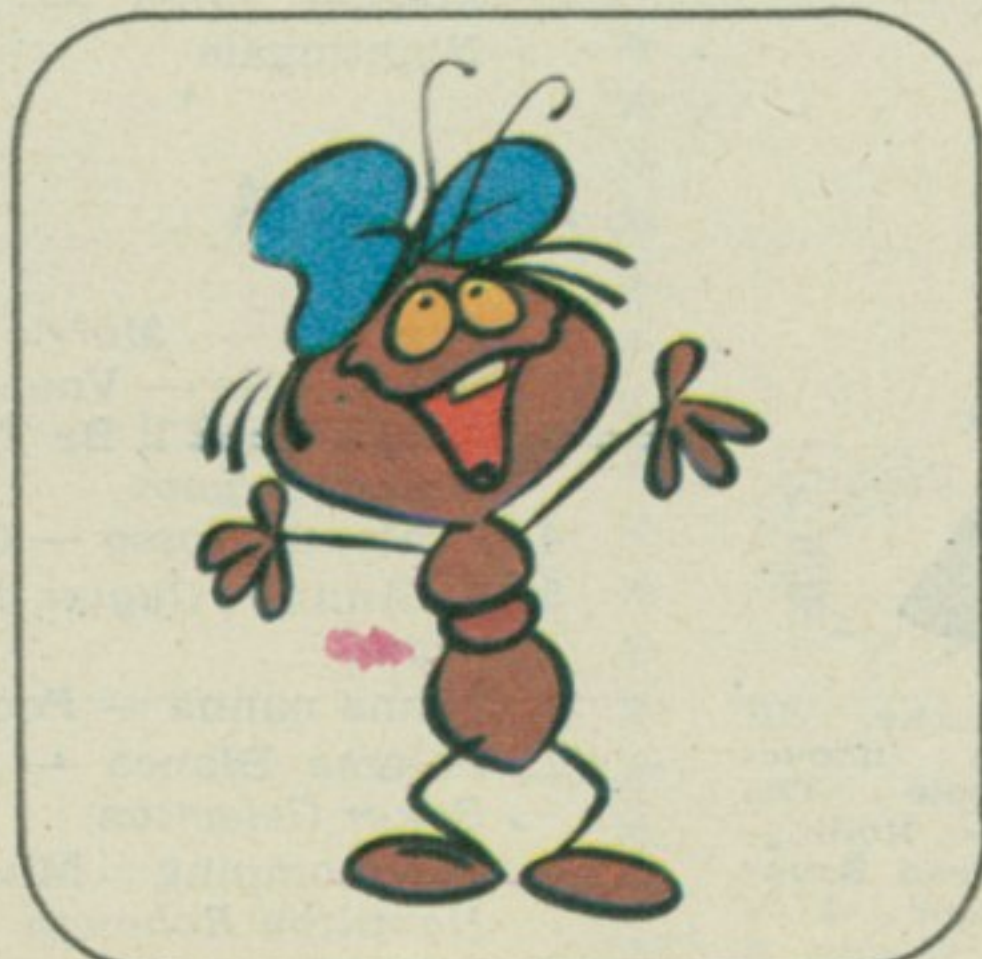
СВЕЋЊАК

Свећњак је не само украс већ и потреба у свакој кући. Поготово је неопходан кад нема струје. Зато вам предлажемо да направите свој, оригиналан свећњак који вас неће много стајати а биће дело ваших руку. Од чврстог картона исеците облик као што видите на цртежу 1 (онај део који је обојен црвеном бојом). Величину облика одредите према обиму свеће. Картон савијте укруг и залепите ивице (црт. 2). Од златног папира (станиола) исеците два облика као на цртежу 1 по испресецаној линији. Затим једним златним папиром обавијте картон са спољне стране (црт. 3), пресавијте ивице ка унутрашњем делу и залепите их

селотејпом (црт. 4). Другим златним папиром обложите картон са унутрашње стране (црт. 5), ивице пресавијте на спољашњу страну и залепите селотејпом (црт. 6). Да се не би селотејп много примећивао стављајте мање парчиће. Сад размутите гипс у води у некој старој посуди, ставите свећњак на картон и у њега сипајте гипс док не дође до најниже ивице свећњака (црт. 7 и 8). Док је гипс још жидак ставите у средину свеће и оставите да се осуши. На цртежу 9 видите како изгледа готов свећњак. **ПАЖЊА!** Свећњак обавезно обложите златним папиром (станиолом), јер он не може да се запали, а осим тога и појачава светлост свеће.

Ljubljanska banka

ЗДРАВО, ДЕЦО!

Да ли се већ познајемо? Ја сам Бубанара, симбол онладинске штедње Љубљанске банке. Заједно с неспретним Јеленком, насмејаним Мравићем и разбојничким Пауком, младина понажен у штедњи.

Да ли сте већ видели моје касице?

Оне су црвене, са седам црних тачака Љубљанска банка их има доста, а много деце у њих улажу своју уштеђевину.

Желим вам успешну штедњу, а тиме и остварење жеља.

ЗАВРШЕН ЗАБАВНИКОВ
НАГРАДНИ КВИЗ

ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ

На наш наградни конкурс ДИЗНИЈЕВО СВЕЗНАЊЕ, објављен у броју 1248 од 28. новембра 1975. године, пријавило се 3.650 читалаца. Жири састављен од представника „Политикиног забавника“ и Издавачког предузећа „Вук Караџић“ из Београда, прегледао је све приспеле купоне са одговорима, одвојио тачне од нетачних, и међу тачнима извукао имена награђених.

За оне читаоце који нису тачно одговорили ево решења:

1) Чаробњак се звао Мерлин. 2) Грчки храм посвећен богињи Атини зове се Партеон. 3) Чувени португалски морепловац који је први опловио свет звао се Фернандо Магелан. 4) Тор Хејердал је на сплаву „Кон-Тики“ препловио Тихи океан од Перуа до Тахитија. 5) „Отац“ Микија, Шиле, Паје Патка је Волт Дизни и 6) Марко Поло је од Кинеза пренео у Европу макароне.

НАГРАДЕ — ПОКЛОН ИЛИ „ВУК КАРАЈИЋ“ — ДОБИЛИ СУ:

1 НАГРАДУ: ОПШТУ ЕНЦИКЛОПЕДИЈУ LAROUSSE добио је **САШКО АНДОНОВ**, Карпош III, кула 1, 21/II, 91000 Скопје

ОСТАЛИХ ДЕСЕТ НАГРАДА, КЊИГУ ИЛУСТРОВАНУ ИСТОРИЈА СВЕТА, ДОБИЛИ СУ:

1) САША ЛЕСКОВАР, Љубе Стојановића 22, 11000 Београд 2) БРАНИСЛАВ РОСИЋ, Дунђерска 20/5, 18400 Прокупље 3) ДРАГАН БАРЈАКТАРЕВИЋ, Мачванска 1, 22424 Кленак 4) ЖЕЉКО ДРЧА, Железничка 26, 31000 Титово Ужице 5) ОЛИВЕРА ПОПОВИЋ, Нови Комрен, насеље Ратко Јовић, Јастребачки станови Ул. 7. бр. 6/2 18000 Ниш 6) ДРАГАНА КЉАЈИЋ, Хероја Јерковића 23/а, стан 8, 31000 Титово Ужице 7) МИРКО ГАРАБАНДИЋ, Гагаринова 7, 21000 Нови Сад 8) БРАНКО ВУКОТИЋ, Градска 63, 31000 Титово Ужице 9) НЕРМИНА ШАХБЕГОВИЋ, С. Благовчанина 11, 71320 Вогошћа, 10) ЗДРАВКО КЛАЧАР, Невјестина 19, 71000 Сарајево.

АЛАЈ МИ ЈЕ ВЕЧЕРАС ПО ВОЉИ

Пружамо вам прилику да преко нашег листа набавите грамофонске плоче. Треба да попуните наруџбеницу, а плоче ћете платити поштару кад вам их донесе.

Чувајте све наше **МУЗИЧКЕ ПОШИЉКЕ** јер објављене листе плоча **СТАЛНО ВАЖЕ**. То значи да на једној наруџбеници (од најмање 100 динара) можете дјелити плоче са старих или нових листа и то без обзира на врсту плоча и музике коју наручујете лонг-плеј или сингл, поп, забавне или народне, класичне или без музике. **ВАЖНО ЈЕ САМО** да наруџбина не буде мања од 100 динара јер паковање и поштарину не плаћате ви него ми.

ПЛОЧЕ ЋЕТЕ ПЛАТИТИ ПОШТАРУ КАД ВАМ ИХ ДОНЕСЕ!

Слово „S“ испод броја плоче (и других слова) означава сингл, „ES“ малу плочу са 4 мелодије, а „LP“ лонг-плеј плочу.

Цена једне лонг-плеј плоче је 59.— динара.

ЛП 1314
ДАНИЛУШКА — Руске народне песме и романсе, 11 песама: „Калиника“, „Травушка — Муравушка“, „Чубчик“ итд.

ЛП 1334
ШАБАН ШАУЛИЋ: 12 песама. „Два ока њена“, „Удаше те твоји“, „Тужно ветри гором вију“ итд.

ЛП 1326
СТАРЕ НАРОДНЕ МЕЛОДИЈЕ ИЗ СРБИЈЕ: десет мелодија: „Ветар дува, шљиве опадају“, „Не плачи, Стано мори“, „Руз мари зелени“ итд.

ЛП 1343
НЕДЕЉКО БИЛКИЋ: 12 мелодија: „Не питај ме стара мајко“, „Весели се срце моје“, „Чаша вина лијечи ране“ итд.

ЛП 1353
НЕЏАД: 10 песама: „Кад ја пођох на бембашу“, „Пут путије Латиф ага“, „Вол болује младо момче“ итд.

ЛП 1362
ВЕРА ИВКОВИЋ: 12 песама: „Еј, шта ћу нане“, „Сојчица, девојчица“, „Мој драгана, што ме заборављаш“, итд.

ЛП 1344
ЛЕПА ЛУКИЋ: 12 песама: „Њива мала, ливаче још мање“, „Тешко је души“, „Песмо моја стара“

ЛП 1357
МИРА ВАСИЉЕВИЋ: 12 песама: „Имам једну жељу“, „Данас ми је драгом рођендан“, „Очи су му као кремен“ итд.

ЛП 1336
МУХАРЕМ СЕРБЕЗОВСКИ: 12 песама „Раму, раму“, „Есме радда“, „Свирај ми свирај“ итд.

ЛП 1363
ЗАИМ ИМАМОВИЋ: 10 песама: „Ашикује Адем ага“, „Чудила се, аман, ја“, „Ево ову румен ружу“ итд.

ЛП 1333
ОЛИВЕРА КАТАРИНА: ТВ шоу 14 песама: „Алај ми је вечерас по вољи“, „Погледај, де, мала моја“, „Ево банке, цигане мој“ итд.

ЛП 1354
ПРЕДРАГ ГОЈКОВИЋ — ЦУНЕ: 12 песама: „Зашто свићеш тако рано“, „На Морави воденица стара“, „Низ поље иду бабо сејмени“ итд.

„ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“
11001 Београд, Македонска 29

НАРУЏБЕНИЦА

ЗА ГОТОВО неопозиво поручујем плоче под бројевима:

РЕЗЕРВНА ЛИСТА:

за укупну суму од _____ дин. коју ћу платити поштару кад ми их донесе кући (поузећем).

(Име и презиме)

(Поштански број и место)

(Улица и број)

Датум _____ Потпис _____
Наруџбеницу попуњава лице које ће платити плочу.

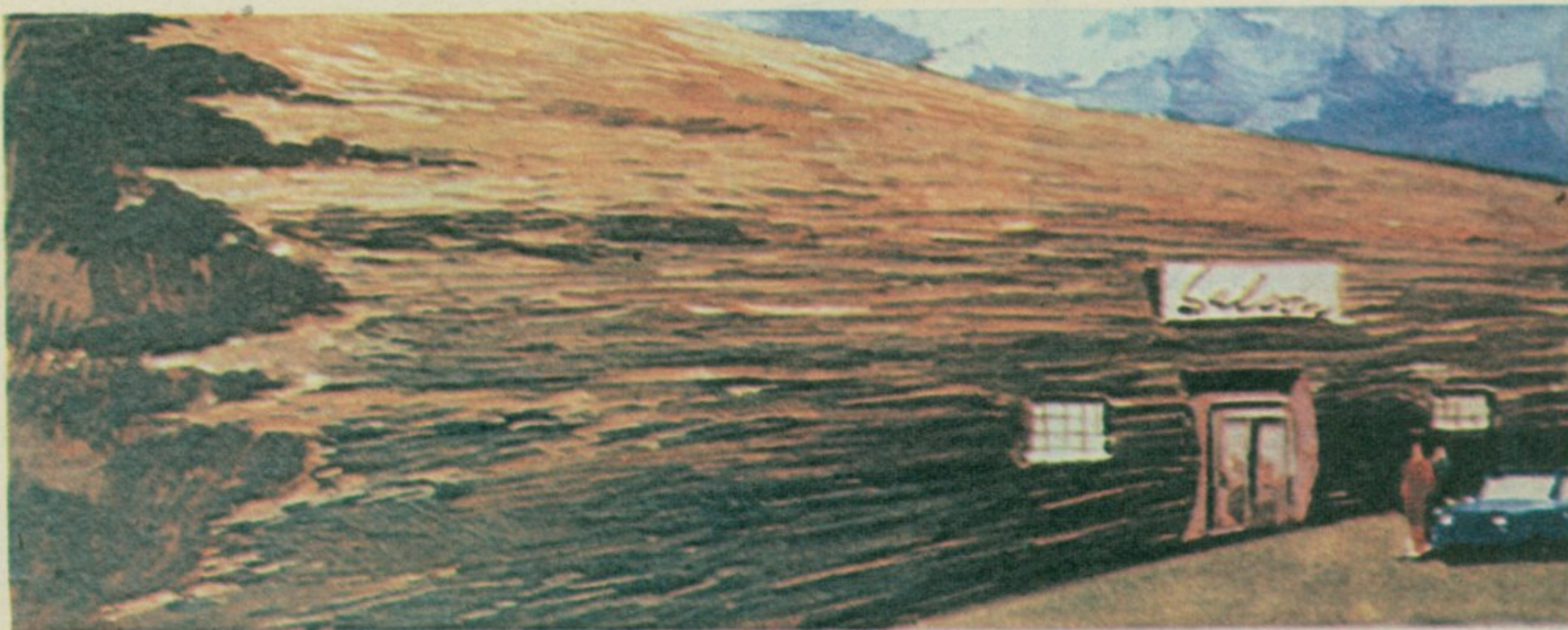
ЧУДА ПРИРОДЕ

ЗИМЗЕЛЕНИ СТАРАЦ

НАЈВЕЋИМ ДРВЕТОМ НА СВЕТУ сматра се зимзелена секвоја која расте у Калифорнији (САД). Из њеног стабла истеше се и по 1200 тона грађе а то је отприлике количина материјала потребна за изградњу 45 барака. Зимзелена секвоја је не само велико већ и врло старо дрво: поједина стабла имају преко 2000 година. Просечна секвоја, обима 12 м, висока је преко 90 м.

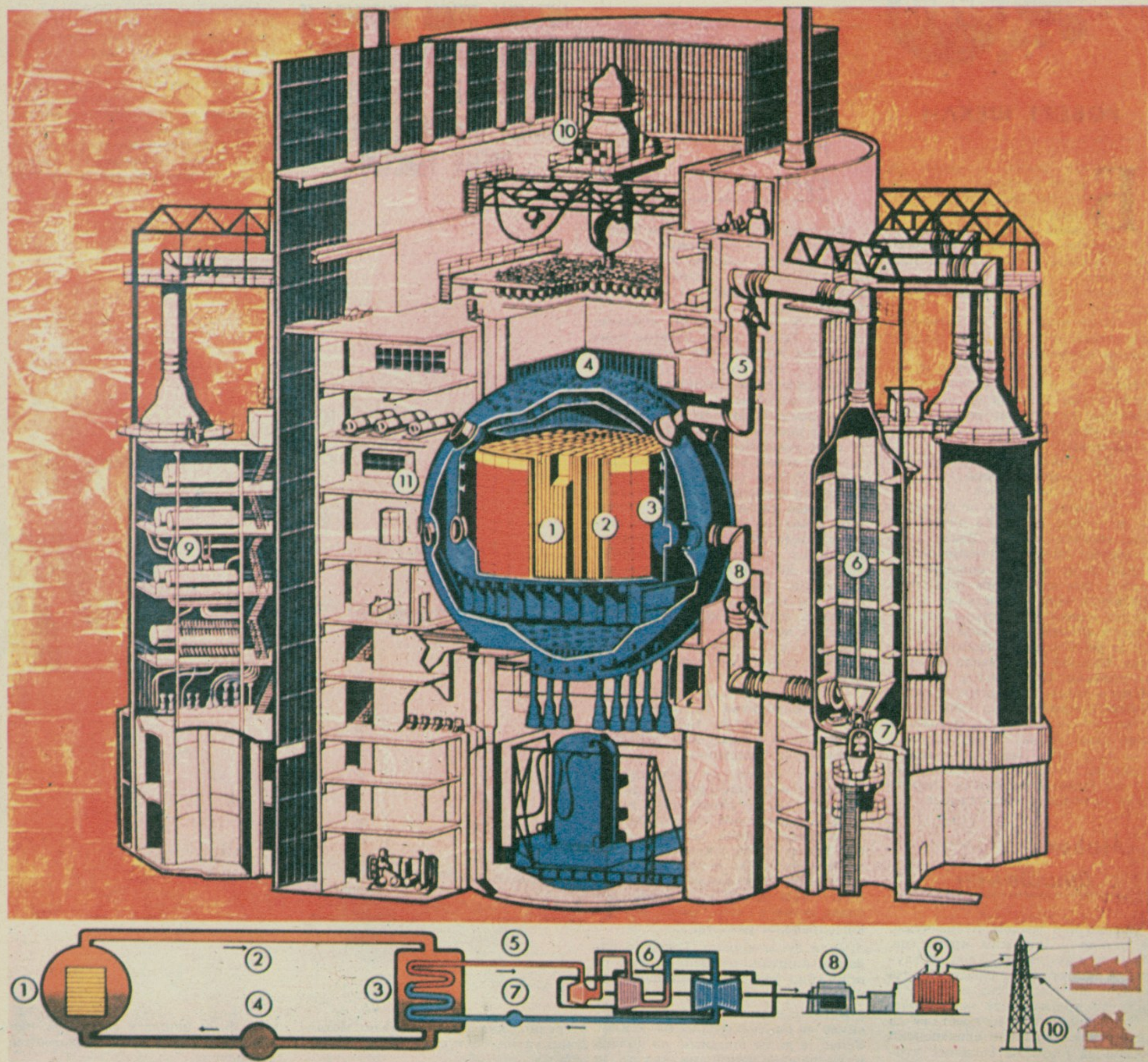
У **НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ** у Калифорнији налази се секвоја кроз чије је стабло просечен тунел за аутомобилски пут! Пре неколико година у Калифорнији је пронађена зимзелена секвоја висока 112 м која не само што надмашује чувени Биг-Бен на Вестминстерској палати, већ је и два пута виша од Кривог торња у Пизи.

У **ИЗДУБЉЕНО СТАБЛО** ове диновске секвоје смештен је кафе-ресторан. Некада је у Калифорнији било на милионе сличних стабала. По неким проценама, шуме секвоје дуж пацифичке обале простирале су се на површини од преко 800.000 хектара. Захваљујући немилосрдним сечама, секвоја је данас готово постала реткост. Због тога су предели у којима се она још налази стављени под заштиту државе и проглашени националним парковима.

КАКО
РАДИ
АТОМСКА
ЦЕНТРАЛА

НЕУТРОНИ УМЕСТО ВОДЕ

У електричним централама на нуклеарни погон као гориво служи уран-235. Када у језгро овог урана доспе један неутрон, долази до фисије, односно до цепања језгра атома на два дела и ослобађања два до три неутрона. Они даље, доводе до цепања нових језгара — стварају ланчану реакцију при којој се производи огромна енергија.

Да би се извела успешна фисија, неопходно је ускладити брзину кретања неутрона што се постиже уметањем шипки урана између преграда од графита. Он, наиме, има улогу успоривача брзине кретања неутрона. Контролисање количине ослобођене енергије врши се

помоћу нарочитих шипки начињених од бора или кадмијума. Њиховим извлачењем или увлачењем у уранску масу апсорбује се више или мање неутрона чиме се ланчана реакција успорава или убрзава. На тај начин се, заправо, добија најпогоднија брзина атомске фисије за производњу топлоте. Овако добијена топлота загрева гас који доводи до кључања воде у парним котловима. Тако се добија пара која покреће класичне турбине.

ШЕМАТСКИ ПРИКАЗ АТОМСКЕ ЦЕНТРАЛЕ: 1) језгро реактора, 2) графит (користи се за успоравање неутрона), 3) унутрашњи челични омотач, 4) контролне шипке реактора,

5) врели гас пролази кроз измењиваче топлоте, 6) измењивач топлоте, 7) пумпа за расхлађивање, 8) цев за спровођење хладног гаса, 9) парни котлови, 10) нуклеарни реактор, 11) контролни уређаји.

Доњи цртежи приказују претварање паре из нуклеарног реактора у електричну струју: 1) реактор, 2) цев за спровођење врелог гаса, 3) измењивач топлоте, 4) пумпа за охлађени гас, 5) цев за спровођење паре, 6) парна турбина, 7) пумпа за воду која кружи, 8) електрични генератор, 9) трансформатор, 10) далеководи спроводе електричну струју до потрошача.

ФАНТАС-
ТИЧНА

ПРИЧА

РОБЕРТ ШЕКЛИ

Баш дивно — рекао је агент Селтрикс — Петнаест година радим у одељењу за убиства, а сада: хвала лепо, ниси нам више потребан, машина ће тај посао обавити боље од тебе. Је ли тако капетане?

Остали агенти, озбиљна лица, климали су главама.

— Није баш тако — одговорио је капетан. — Биће за вас посла у другим одељењима.

— Не могу то да схватим — настављао је упорно Селтрикс. — Једна глупа направа од метала и пластике да успешно решава случајеве убиства! Како је оно зову: птица-чувар?

— Да. Она открива убицу пре него што изврши злочин.

— Како је то могуће?

— Да читаш новине, не би морао да ме питаш, али тебе интересује само спортска страна. Дакле, проучавајући убице, научници су открили да су њихови мождани таласи у тим критичним тренуцима другачији него код осталих људи. На тој основи су конструисали машину у облику птице која је у стању да региструје те специјалне таласе. Машина се показала одлично на пробама. Птица-чувар открива убицу и задаје му електрични удар управо у тренутку кад хоће да почини злочин. Не убија га, већ га само онемогућава.

— Ја у то не верујем — тврдоглаво ће Селтрикс. — Тражићете ви нас једног дана кад се уверите да су те птице обична глупост.

Човек

с њишњом

Високо над градом, птица-чувар је летела у широким круговима. Њен алуминијумски оклоп светлуцао је на јутарњем сунцу. Летела је нечујно, али су сва њена чула била до крајње мере напрегнута.

Одједном, птица је престала да кружи. Њен сложени електронски систем за примање спољних утисака открио је нешто и сада је почела да се спушта, прво као да оклева, а онда се — прецизно одређивши циљ — спустила на њега.

Циљ је била једна бакалница на периферији града. У њој, омален, мршав човек био је уперео пиштољ у бакалина, тражећи да му преда новац из касе. Али, овај је, потценивши опасност, покушао да нападачу приђе што ближе и избије му оружје из руке.

— Ни корак више! — узвикнуо је наоружани човек, грчевито стежући друшку пиштоља.

Следећег тренутка срушио се на под, ошамућен. Бакалин је то гледао разрогачених очију. Видео је само неки сребрнаст блесак, али знао је шта је то. Погледао је чо-

века на поду, а затим пришао телефону и позвао полицију.

Птица се за то време враћала у висину, емитујући осталим птицама своје утиске. Све су тако чиниле, богатећи своје искуство и учећи на њему.

Нејасне
сумње

Фабрике су радиле пуном паром, избацујући свакодневно стотине птица-чуvara. Требало је снабдети њима свако место. Једна од највећих, Гелсенова фабрика, личила је на кошницу.

Сви су били опијени успехом, само је Гелсен гајио извесне сумње којих никако није могао да се ослободи. Осећао је да се у свему томе крије нека опасност коју није умео да објасни. Никако му се није допадало што је птицама-чуварима дата могућност да уче и да се саме усавршавају.

— Не делим вашу бојазан — рекао је Роберт Мекинтајер, главни инжењер фабрике кад му је Гелсен изнео своје сумње. — Птице чине само оно што смо им ми ставили у задатак. Основно је спречити живи организам да почини убиство. Дата је врло одређена дефиниција убиства: акт насиља срачунат на уништење живог организма, односно на заустављање његових животних функција. Активност птица-чуvara може се кретати само у тим оквирима. Где је ту опасност?

— Не знам, али осећам неку зебњу. Вероватно грешим. Драго ми је што сте ви тако сигурни. Уосталом, и подаци које добијамо веома су оптимистички.

Заиста, подаци су казивали да су птице већ биле способне да откривају чак и убице чији мозак није испуштао оне специјалне таласе. Такав убица је, на пример, био Роџер Греко. Скривен у сенци једне куће, чекао је да наиђе први пролазник. Није мислио ништа посебно. Том првом који наиђе послаће метак у глазу, онако, без неког одређеног разлога.

Чули су се кораци. Греко је извадио пиштољ из џепа и сав се приљубио уза зид. Нанишанио је на човека...

Истог тренутка, нешто га је треснуло и он се срушио на земљу. Успео је да се придигне на колена и да поново нанишани кад га је погодио нов ударац. Сад више није покушавао да се дигне; одлучио је да пуца лежећи. Но, стигао га је и трећи ударац, који га је оборио заувек. Птица-чувар имала је задатак да спречи убиство, макар убица при том изгубио живот.

Живо
и нежно

Гелсенове сумње су се потпуно распршавале. Подаци су говорили да је већ у првој недељи број убиства пао на пола, а следеће недеље је и тај број преполовљен. Очи

МЕТАЛНА ПТИЦА КРУЖИЛА ЈЕ
ВИСОКО НАД ГРАДОМ. ОДЈЕД-
НОМ ЈЕ ЊЕН ЕЛЕКТРОНСКИ
СИСТЕМ ОТКРИО ДА СЕ ПРИ-
ПРЕМА УБИСТВО.

Очигледно, птице-чуvari су све шире тумачиле дефиницију убиства. Сад ни рибари нису више могли да обављају свој посао, јер за птице је то било убиство. Протести су долазили са свих страна.

Најзад је из Вашингтона стигло наређење да се привремено обустави производња металних птица и да се у електронски систем постојећих унесу одговарајуће измене. Птице су штитиле сва жива бића

гледно, кад буде довољно металних птица ситуација ће бити још боља.

Али, једног јутра се догодило нешто што је разбудило Гелсенове бојазни. Мекинтајер је дошао смркнута лица.

— Шефе, једна од наших птица је спречила месара кад је хтео да закоље теле. Био је десет минута у несвести.

Објашњење је било једноставно. За металне птице је и убијање животиња било убиство.

Од тог јутра, алармантне вести су се смењивале једна за другом. У Атици, птица-чувар је улетела у затвор и спречила извршење смртне казне над једним вишеструким убицом. Друга је оборила ловца који је управо хтео да опали на јелена.

која би се нашла у опасности, чак и муве и пауке, а то је доводило до апсурда.

Птице-чуvari су се једном недељно враћале у фабрику на ревизију. То је била прилика да се раставе и да чекају док се не нађе начин да се исправе грешке у њиховој конструкцији. Али, догодило се оно што нико није очекивао: док се техничар спремао да растави једну птицу, друга је улетела и оборила га на тле.

Гелсену је и ово било јасно. Птице-чуvari нису јасно разазнавале границу између живог и неживог. Себе су, рецимо, сматрале живим; организмом, ваљда зато што су се кретале.

Ситуација се погоршавала из дана у дан. Сад више ни хирурзи нису могли да обављају свој по-

ПТИЦАЈЦИ

сао. Кад би покушали да секу скалпелом болесниково тело, ту би се створила птица-чувар и ошинула их електричном струјом.

Једини

ИЗЛАЗ

Металне птице су имале све више посла. Радиле су без одмора.

јер је плут убијао жива бића која су се налазила у њој. Нико више није смео да сече дрвеће, јер је и оно било живо, нити да коси траву, ни да жање жито.

За то време број убистава почео је поново да расте. Птице-чувари нису могле да стигну на хиљаду страна. Док су оне штитиле комарце и дрвеће, људи су се опет убивали. Одељење за убиства је вратило у службу своје старе агенте, па је чак ангажовало и доста нових. То је за Селтрикса био велики дан. Ликовао је.

— Говорио сам ја вама, капетане, да су те машине велика глупост!

Нешто је требало предузети одмах да се птице онемогуће, али шта?

На позив владе, састали су се сви конструктори птица-чувара да би разговарали о једном новом пројекту. То је била такође метална птица, али јача и бржа, програмирана само за један задатак: да убија птице-чуваре. То је, по мишљењу свих, био једини излаз.

Само је Гелсен изразио сумњу.

— Зар нам није довољна ова једна лекција? — рекао је. — Зар не схватате да се чисто механичким средствима не могу решавати наши, људски проблеми?

— Шта предлагате?

— Пустимо да птице-чувари истроше своју енергију и да се...

Нису му дали ни да доврши реченицу. Кад се галама стишала, морао се обавезати да ће у својој фабрици сместа приступити пројектовању птица-јастребова, како су их називали.

А суџра...

Јастребови су се заиста показали ефикасни. Ловили су по небу птице-чуваре и кидале их на комаде, мада су се оне храбро браниле.

Сваког дана, на Гелсенов сто стизали су извештаји о броју уништених птица-чувара. Небо је сада било готово чисто. Па ипак, он је био сигуран да су његове стрепње оправдане.

Позвао је инжењера Мекинтајера и рекао му:

— За сваки случај, могли бисте већ сада да пројектујете нешто што ће ловити јастребове кад за то дође време.

— Мислите...

— Знам да ће се поновити оно исто што је било и са птицама-чуварима, само што сада у ваздуху имамо још опаснију нараву, створену да убија. Тако је то кад машини поверимо задатак који припада нама.

Обојица су се загледали кроз прозор. У ваздуху се водила жестока битка. Јастреб је јуришао на птицу-чувар. Она је неко време одбијала нападе, али су снаге биле неравне. Прво јој се откинуло једно крило, а онда се и она стрмоглавила, као камен.

Јастреб је за сада нападао само птице-чуваре, али сутра? Можда ће сутра открити да су му непријатељи и све друге машине које се крећу, а затим и сва жива бића. И да их треба убити...

Нису више долазиле у фабрику на ревизију, иако им је то било наложено; нагон самоодбране је био јачи.

То што су себе сматрале живим бићима имало је несагледиве последице. Са истим правом су жива бића биле и све друге машине које су се кретале. Човек више није смео да угаси мотор свог аутомобила, јер су птице-чувари то сматрали убиством („заузимање животних функција“).

Бије било начина да се врате на земљу и раставе. Летеће и нападаће док им буду трајали акумулатори, а то значи најмање шест месеци.

Ако је Гелсен мислио да не може бити горе него што је, преварио се. Птице-чувари нису више допуштали земљорадницима да ору земљу,

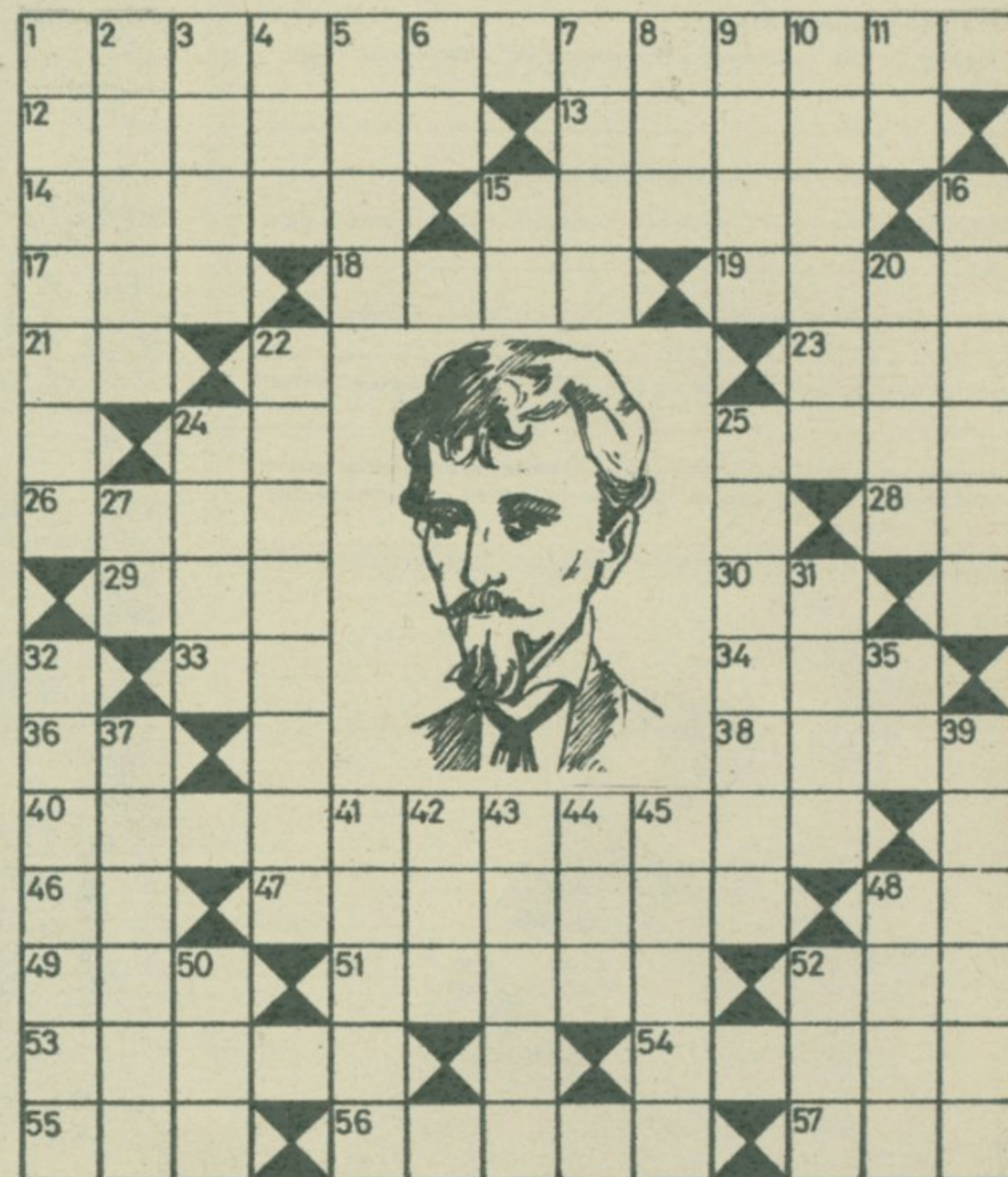
укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) ИМЕ И ПРЕЗИМЕ НАШЕГ ПРИПОВЕДАЧА-РЕАЛИСТЕ (види слику!), 12) град у Француској, 13) ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 ВОДОРАВНО, 14) дрвено седло, 15) град у Далмацији, 17) ономотопеја звука трубе, 18) део шаке, 19) слик, 21) језеро у Финској, 23) проналазач парне машине, 24) скраћеница за: волт-ампер, 25) савремени песник (Васко), 26) острво на Јадрану, 28) мера за површину, 29) врста јужноафричке антилопе, 30) ознака на аутомобилима из Скопља, 33) лична заменица, 34) градски плато, 36) лична заменица, 38) стара мера за течност, 40) наука о небеским телима, 46) скраћеница за боксерски клуб, 47) географски појам, 48) иницијали америчког шахисте, 49) римска богиња срибе, 51) сазвучје тонова, 52) шаховски термин, 53) млетачки дукат, 54) врста спорта, 55) стари Словен, 56) једна електрода, 57) драж.

УСПРАВНО:

1) Острво на Јадрану, 2) Обри, 3) годишње доба, 4) руско женско име, 5) енглеска племићка титула, 6) немачки предлог, 7) кухињски прибор, 8) низ, 9) лако испарљива течност, 10) кувано поврће, 11) хемијски знак за иридијум, 15) ауто-ознака за Зајечар, 16) корпа од прућа, 20) географска карта, 22) ПРИПОВЕТКА ПРИПОВЕДАЧА ПОД 1 ВОДОРАВНО, 24) алкохолно пиће, 25) станица, 27) тринаесто и четврто слово азбуке, 31) река у Далмацији, 32) ПРИПОВЕТКА РЕАЛИСТЕ ПОД 1 ВОДОРАВНО, 35) наг, необучен, 37) поштен, 39) ПРИПОВЕТКА КЊИЖЕВНИКА ПОД 1 ВОДОРАВНО, 41) верна, 42) врста лекова за болести бубрега, 43) хемијски елемент, 44) спокојство, 45) једно индијско божанство, 48) климатско лечилиште, 50) спис, 52) хладно оружје.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) Расправа, 8) Алпи, 9) криш, 16) два, п, 12) Шо, 13) оа, 14) парав, 16) месец, 17) еп, 19) хуп, 21) Нада, 24) детаљ, 26) Ба, 27) ара, 28) корак, 29) грч, 30) ше, 31) домар, 32) ВОЉА, 33) Анкара, 34) ам, 36) гар, 37) Па, 38) Нана, 40) стена, 42) углови, 44) Книи, 45) СТ, 47) патра, 49) Но, 50) Лео, 52) син, 53) мње, 55) Андрић (Мво), 56) скелет.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вукоје Булатовић. Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника“ Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу, годишња 220,00 дина, полугодишња 110,00 дина, тримесечно 55,00 дина. Претплата за иностранство: годишња 440,00 дина, полугодишња 220,00 дина, тримесечно 110,00 дина. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у иностранству: ДМ 64.—, Динар 25.—, Ф. 110.—, Ш. 66.—, Ш. 108.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Одласна агенција: Македонска 351, тел. 322-711. На основу нишлења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. 1. 1973. године не плаћа се повез на планет.

ПОЋИТЕ НА ИСТРАЖИВАЧКО ПУТОВАЊЕ У ПОЗНАТИ СВЕТ НЕПОЗНАТОГ

ПРИРОДА-ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА

— хиљаду чуда природе —

ЧУДЕСНЕ ТАЈНЕ ПРИРОДЕ ОПИСАНЕ У ОВОЈ КЊИЗИ ЧЕКАЈУ ДА ИХ ОТКРИЈЕТЕ

Ова изванредно опремљена књига, са 600 илустрација у боји, од којих су многе бисери уметничке фотографије, мирне душе могла би се назвати ИЛУСТРОВАНОМ ЕНЦИКЛОПЕДИЈОМ ПРИРОДЕ.

Разумљивим и занимљиво писаним текстовима, заснованим на најновијим сазнањима биологије, ова је књига јединствени водич кроз живописни и шаролики живот у природи у различитим његовим облицима и у његовом неизмерном богатству.

Ова несвакидашња књига увешће вас у тајне природе и сазнаћете шта се све догађа:

- у тишини морских дубина
- у пустињи
- у прашуми
- у тундри
- у поларним областима
- у четири годишња доба — пролеће, јесен, лето и зиму
- шта значи вода као основни услов и покретач живота
- како циновски прашумски цветови опојног мириса служе као замке
- како су велике природне грађевине изграђене од ситних корала
- како говоре пчеле
- да је гепард најбржа животиња — достиже брзину 100 км на час
- да је плави кит највећа животиња свих времена, са срцем од 600 кг

Сазнаћете и низ других занимљивости које је могло да открије само електронско око фото-апарата.

КЊИГА ЋЕ КОРИСНО ПОСЛУЖИТИ И СВИМ УЧЕНИЦИМА јер ће им умишљено олакшати учење и побудити интересовање за проширивање знања, а **НАСТАВНИЦИМА И ПРОФЕСОРИМА** као користан приручник за припремање наставе или у току саме наставе.

Књига је штампана ћирилицом на 480 страна, великог енциклопедијског формата. Богато технички опремљена, у тврдом повезу с пластифицираним заштитним омотом, са 600 илустрација у боји, схема, цртежа и индексом на крају књиге.

ЦЕНА КЊИГЕ ЈЕ 400.— ДИНАРА. Може се купити за готово или на отплату. **ЧИТАОЦИ ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА УЖИВАЈУ ПОПУСТ ОД 20%,** тако да књигу добијају за 320.— динара. Износ ће платити поштару када припрема књигу — поузећем.

КУПЦИ НА ОТПЛАТУ ДОБИЈЕ КЊИГУ ЗА 400.— ДИНАРА, с тим што ће наведени износ отплаћивати у 8 редовних месечних рата по 50.— динара, после пријема књиге, рачуна и уплатница. **ПРВУ РАТУ ПЛАТИТЕ ПОШТАРУ.**

КУПЦИ ИЗ БЕОГРАДА МОГУ ПОДИТИ КЊИГУ СВАКОГ РАДНОГ ДАНА ДО 15 ЧАСОВА у предузећу „ВУК КАРАЏИЋ“, Краљевића Марка 9.

Издавачко предузеће „ВУК КАРАЏИЋ“, Београд, Краљевића Марка 9.

НАРУЧБЕНИЦА

Овим неопозиво купујем књигу „ПРИРОДА — ПОЗНАТА И НЕПОЗНАТА“ **ЗА ГОТОВО** — по повлашћеној цени од 320.— динара. Уплату ћу извршити приликом пријема пакета од поште — поузећем. **НА ОТПЛАТУ** — по цени од 400.— динара, који ћу износ платити у 8 редовних месечних рата по 50.— динара, почев од 1975. године.

Прву рату платићу поштару када ми донесе књигу.

(непотребно прецртати)

У случају спора признајем надлежност IV општинског суда у Београду.

Презиме и име _____

Занимање _____ Пошт. број и место _____

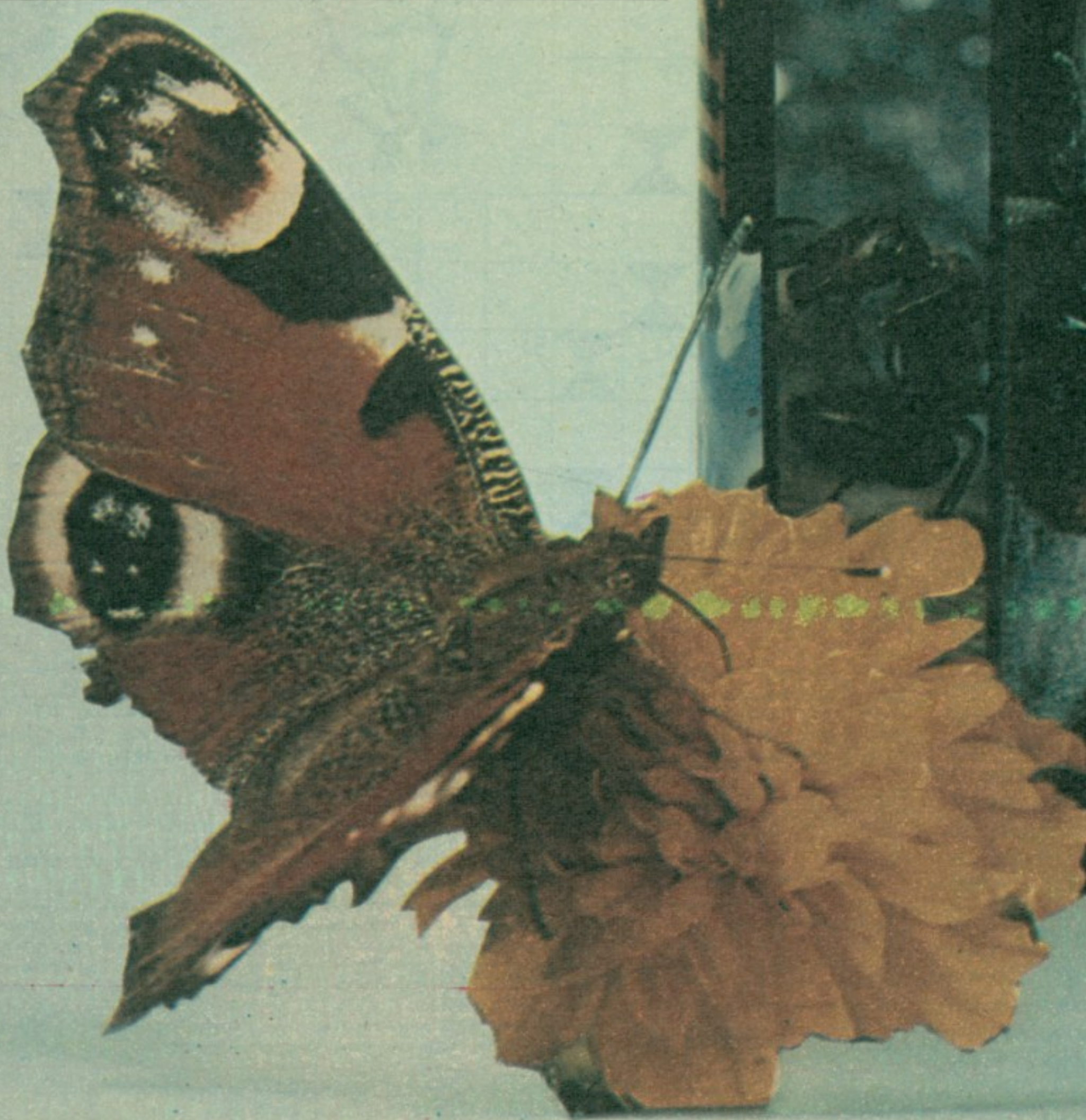
Адреса стана _____ Назив и адреса радне организације _____

Овера запослења за купце на отплату _____ Купац _____

(печат и потпис овлашћеног лица) _____ (својеручни потпис) _____

Бр. л. карте _____ Издао од СУП-а _____

Наручбеница се оверава само при куповини књиге на отплату. Пензионери уместо овере прилажу одрезак претпоследњег чека од пензије.

ПОШТНИК
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ЗАШТО ШТУЦАМО?

Молим те да ми објасниш како долази до штучавања и како се може ње ослободити.

Давор Штаудахер,
Загреб

Штуцање је нагло удисајно скупљање дијафрагме праћено брзим затварањем гркљана, услед чега долази до грча трбушних мишића, до увлачења и наглог избацивања ваздуха и, ако је гркљан затворен, до карактеристичног шума штучања што је веома непријатно

— нарочито кад се човек нађе у друштву. То је рефлексни покрет који може бити изазван извесним нервним поремећајима, надражајем, поремећајем желуца, трбушне марамице, надражајем срца или плућа.

Да би се штучање зауставило, најбоље је удахнути неколико пута брзо и дубоко или зауставити дисање што је могуће дуже. Штуцање се може зауставити и наглим испијањем хладне воде, гутањем

комадића сувог хлеба, притискањем очних јабучица или дисањем у папирну кесу.

У случају дужег и упорнијег штучања, треба се обратити лекару.
ДОКТОР

ГАЛАКСИЈА

Желео бих да сазнам шта значи реч галаксија, па те молим да ми што пре објасниш.

Владимир Вукосављевић,
Београд

Реч галаксија означава велики скуп звезда у свемиру. Наша галаксија је белоплавичаста кривудава трака Млечни пут или Кумова Слама, која опасује привидну небеску сферу. Њена централна равна — галактичка равна, истовремено је равна симетрије распореда и правац најдаље распрострањености чланова огромног звезданог система од више десетина милијарди најразноврснијих васионских тела (звезда, система звезда, маглина, јата, космичке прашице) распоређених у облику огромног спљоштеног диска. Са својим системом Сунце се налази готово у самој галактичкој равни.

ИМА ИХ К'О КИНЕЗА

Реци ми која земља има највише становника на свету.

Киро Китановски,
Скопје

Народна Република Кина је најмногољуднија земља на свету. На

9.951.000 квадратних километара живи, по последњим статистичким подацима, нешто преко 780 милиона становника. Тако је и у нашем народу, због бројности Кинеза, одомаћен израз за нешто многобројно „Има их к'о Кинеза“.

ШТА ЈЕ ХИПЕР-ПРОДУКЦИЈА?

Желео бих да знам шта значи реч хиперпродукција.

Зоран Марковић,
Рипањ

Све сложене речи које имају у првом делу хипер — значе нешто

претерано. Тако хиперпродукција значи прекомерну производњу нечега, хипертрофија — повећање органа, хипертензија — повећан крвни притисак, хипербола — претерано увећавање или умањивање у намери да се обрати што већа пажња. На пример: „Љуто цвили до неба се чује!“, „Прави се мањи од маковог зрна“.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

Молим читаоце Забавника да ми пошаљу наведене бројеве: 1227, 1228, 1231 и 1232. Унапријед захваљан. Данко Радишић, Галовићева 10, 41000 Загреб

Размјењујем поједине бројеве „Луновог Магнус Стрипа“ и „Златне серије“ за поштанске марке. Размјењујем и дупликате сличица фудбалера и тимова ради комплетирања албума. Гавро Брестовачки, 75353 Буквик код Брчког.

Скупљам сличице „колоис морнарице“. Још ми недостају сједећи бројеви: 1, 3, 23, 24, 34, 58, 99, 118, 150, 157, 167, 184, 208, 224, 227, 233 и 284. Заинтересовани нека се јаве да продају или да им ја пошаљем 150 сличица дупликата које посједујем. Жарко Броз, Илирска 2, Бјеловар

Хоби ми је скупљање лутака а поседујем велики број салвета. Зато за мању лутку дајем 10 различитих салвета, а за већу 50. Слађана Јовановић, Македонска 1, 18500 Врање

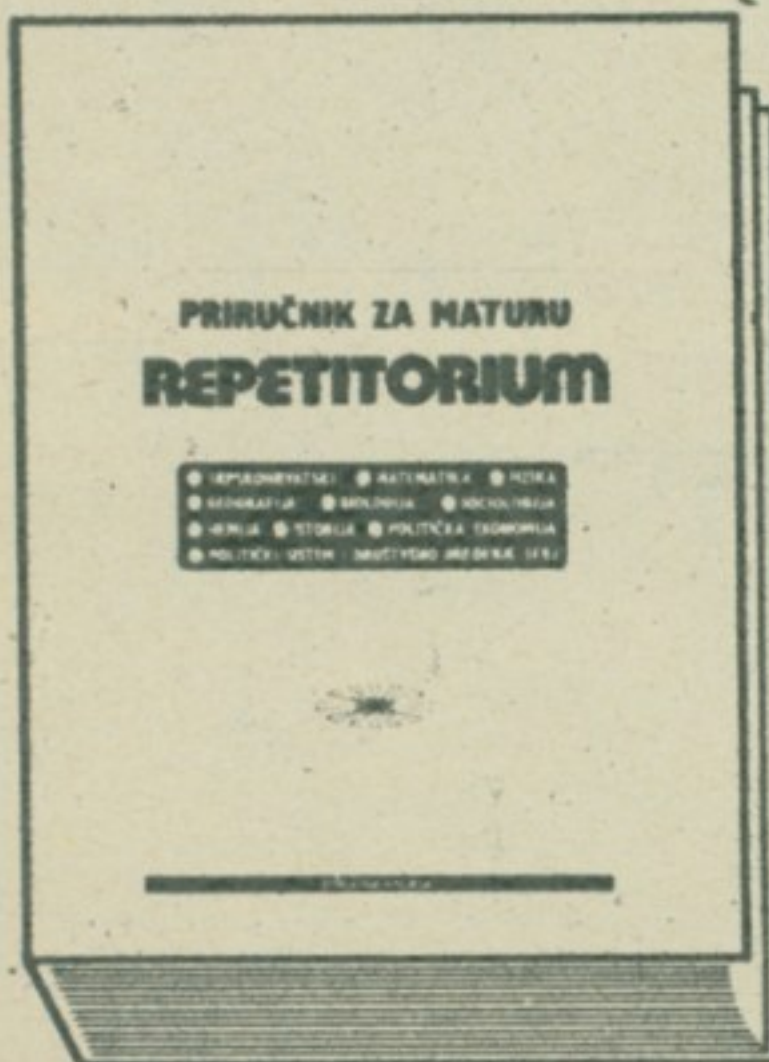
Поклањам проспекте а размјењујем значке и разгледнице. Интереснти нека се јаве на адресу: Дамир Јамбрек, М. Бадела 16/1, 41040 Загреб

Почео сам да скупљам значке али их још имам мало. Овим путем молим другове и другарице да ми пошаљу по једну значку. За значку дајем три разгледнице различитих градова. Гордан Анић, Топла 36/ц, 81340, Херцег-Нови

Желим да мењам разгледнице за значке. Размена по договору. Милош Милошевић, 32222 Слатина код Чачка

УЧЕНИЦИ — СРЕДЊОШКОЛЦИ!

ЦЕЛА МАТУРА У ЈЕДНОЈ КЊИЗИ!

Са приручником за матуру — репетиторијумом — у коме је прегледно и сажето изложено градиво из српскохрватског језика, географије, историје, биологије, хемије, физике, математике, политичке економије, политичког система и друштвеног уређења СФРЈ по наставним плановима од I до IV разреда. Ово је ново, прерађено и допуњено издање на коме је радила група познатих педагога, тако да РЕПЕТИТОРИЈУМ представља јединствен приручник за успешно обнављање градива у току школске године, а посебно у време припремања завршног испита школе — матуре.

РЕПЕТИТОРИЈУМ можете добити поузећем по цени од 100.— дин. ако пошаљете писмо или дописницу са наруџбеницом на НИП „КЊИЖЕВНЕ НОВИНЕ“, Француска 7, 11001 Београд, поштански факс 23.

КАКО СЕ РЕШАВАЈУ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ — научите сами лако и брзо из књига „УРАЂЕНИ ЗАДАЦИ ИЗ МАТЕМАТИКЕ“.

Препоручујемо вам 4 књиге које садрже комплетну израду свих задатака из математике за све разреде гимназије и осталих средњих школа као и увод у вишу математику. Књиге можете наручити дописницом или писмом на адресу: МАТЕМАТИКА — 71001 Сарајево, п. п. 64 и одмах ћете их добити. Платићете поштару кад вам их донесе (поузећем). Цена једне књиге је 80 динара. Ако одједном купујете комплет од 4 књиге, добићете га за свега 250 динара или ако удружени са неким наручujete 8 или више књига, платићете само 40 динара за сваку књигу!

WALT DISNEY

Мики

Мали Мика

